



Nr. 24 - September 1994  
6e jaargang  
Verschijnt 4x per jaar  
Prijs per stuk Hfl 5,-

# LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCHRIFT



# Goed geschoten!

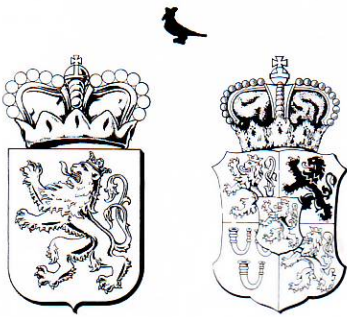


# Brand

HET BIER WAAR LIMBURG TROTS OP IS.



## Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'



Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

### Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.  
Abonnementsprijs Hfl 20,- / BF 385 per jaar bij vooruitbetaling.  
Losse nummers à Hfl 5,- / BF 95 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

### Bankrelaties

Nederland: Rabobank Heythuysen, rekeningnummer 12.22.15.125  
Postgironummer 2878343  
België: Gemeentekrediet van België Agentschap Kinrooi, rekeningnr. 068-2059877-12.

### Redactie-adres

Brouwerslaan 25  
6093 GG Heythuysen.

### Druk

Drukkerij Limburgsche Post  
Heerstraat Noord 69, Beegden  
Postbus 5033, 6097 ZG Beegden.

### Advertentie-acquisitie

Meertens Media  
Bieslanderweg 128  
6213 AM Maastricht  
Tel. 043-250445 of 043-260360.

### Voorbehoud

Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in, dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie.  
Bij overname van artikelen is bronvermelding vereist.

De redactie stelt het algemeen belang boven het persoonlijk belang en behoudt zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

## BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

Het jaar 1994 zal niet gemakkelijk vergeten worden. Zeker niet bij de organisatoren van het Oud-Limburgs Schuttersfeest (OLS) en het Zuid-Limburgs Federatiefeest (ZLF). Beide organisatoren hadden beslist meer belangstelling en eer van hun grote voorbereidingen verdiend. Maar helaas, het weer is en blijft een factor die niemand van ons in handen heeft.

Het extreme weer heeft de organisatoren van grote schuttersevenementen weer eens met de neus op de feiten gedrukt. Men mag niet langer gokken op de grote dag om dan uit de onkosten te geraken. Meer dan eens is ook nu maar weer eens aangetoond hoe belangrijk het is om alle te voorziene onkosten vóór aanvang van het schuttersfeest afgedekt te hebben door sponsoring of subsidie.

Ik vind het een goede zaak dat er enkele dagen liggen tussen het begin van de schietwedstrijden van het OLS en het moment waarop de winnaar bekend wordt. Elke potentiële OLS-winnaar krijgt daardoor de mogelijkheid om te onderzoeken of de schutterij op voldoende draagvlak kan rekenen binnen haar gemeenschap om een eventueel OLS goed te organiseren. Daarbij dient zeker in ogenschouw genomen te worden eventuele andere grote festiviteiten rond de datum van het OLS.

De zekerheden die het bestuur van de OLS-Federatie aan een OLS-winnaar zou kunnen aangereiken, dienen mijns inziens te bestaan uit het beschikbaar stellen van vakkrachten op het gebied van verwerving van sponsorgelden en organisatie.

Wanneer er niet onmiddellijk passende maatregelen worden genomen, dan zou het best eens kunnen gebeuren dat een toekomstige OLS-winnaar wel de eer van de overwinning wil hebben maar past voor de organisatie omdat dit een te groot risico in zich draagt. Tijdens het laatste OLS was een dergelijk geluid reeds te horen bij één van de eindfinalisten.

Doordat de hoofdredacteur binnenkort om beroepsredenen voor enige tijd in het buitenland zal verblijven, heeft de redactie een aantal fijnafstemmingen doorgevoerd om de continuïteit van ons tijdschrift te kunnen waarborgen. De medewerking van de abonnees en de besturen wordt bij deze gevraagd.

Abonnees: Uw medewerking wordt gevraagd om reeds nu Uw abonnementsgeld voor het jaar 1995 over te maken. Vandaar dat U bij dit nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift Uw acceptgirokaart aantreft om het abonnementsgeld te voldoen. Wij verzoeken U Uw betaling z.s.m. te verrichten.

Zoals reeds eerder aangekondigd zal het abonnementsgeld met ingang van het komende jaar verhoogd worden naar f 25 / Bef 480 per abonnee. De prijs voor de collectieve abonnementen wordt f 375 / Bef 7125 voor 25 exemplaren. De verhoging was noodzakelijk ter dekking van de gestegen porto- en drukkosten, tevens biedt het ons de mogelijkheid om wat meer pagina's te vullen.

Mochten er schutterijen zijn die een collectief abonnement wensen, zo kunnen zij contact opnemen met het redactie-adres.

Aan de besturen van de schutterijen en de schuttersbonden verzoeken wij om uiterlijk 1 december a.s. alle gegevens in te sturen die zij opgenomen willen zien in de Limburgse Schuttersagenda 1995.

Het was ons onmogelijk om ook in dit nummer weer alle teksten op te nemen die ons werden aangeboden. De inzenders beloven wij dat hun artikelen in een van de volgende nummers gepubliceerd zullen worden.

Veel leesplezier toegewenst.

Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

**Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in december 1994 verschijnen. Inzenden van kopij, foto's en advertenties uiterlijk 1 november aan het redactie-adres.**

*Bij de voorpagina: Het winnend zestal van het OLS-1994. V.l.n.r. Arno de Jong, Arthur Moonen, Roger Oerlemans, Ton Roelofs, Piet Dadziak en Broer Smeets.*  
*Foto: Piet Jeurissen.*



## 400 JAAR AKKERMANS GilDE

*Wij kent het Akkermansgilde niet, de in opvallende blauw-rode kledij gestoken schutters uit Venlo?*

*Welnu, in het weekend van 12 tot en met 15 mei herdacht dit Akkermansgilde haar 400-jarig bestaan. De huidige naamgeving van het Akkermansgilde (in stukken ook wel "Boerengild" genoemd) stamt uit 1594. Het Akkermansgilde komt in dat jaar voort uit de religieuze broederschap Onze-Lieve-Vrouwe Broederschap Ingen Daell. In een schepenakte van 1388 wordt de naam van dit broederschap al vermeld. Daarmee is deze schutterij in feite bijna net zo oud als de stad Venlo.*

*Dat de Akkermannen de 400ste naamdag van hun gilde niet onge-merkt voorbij wilden laten gaan, blijkt uit het in het leven geroepen 'Comité 400 jaar Akkermansgilde'. Toevalligerwijs paste dit jubileum van het Akkermansgilde perfect in de reeds geplande vieringen in het kader van 'Venlo 650 jaar stad'.*

### Herdenkingsboek

Nog vóórdat de eigenlijke vieringen van start gingen, verscheen een gedenkboek over 400 jaar Akkermansgilde. De recensie van dit boek gaat hierbij.

"Geschiedenis van het Akkermansgilde". De degelijke indruk die het boek aan de buitenkant al maakt, wordt binnenin alleen maar bevestigd. Op bijzonder goede en harmonische wijze vullen de teksten en de vele afbeeldingen elkaar aan.

Op voortreffelijke wijze onthult de schrijver-historicus Ad Bogers uit Venlo veel feiten over het Akkermansgilde die niet (meer) bekend waren.

Niet voor niets dat de uitgave van dit boek één van de absolute hoogtepunten vormde in de viering van het 400-jarig bestaan van het Akkermansgilde.

De hoeveelheid gegevens die Bogers vond over het Akkermansgilde verrasten hem zelf. Des te moeilijker werd het voor hem om alle informatie neer te leggen op de 94 ter beschikking gestelde pagina's.

Ad Bogers: "De hoeveelheid gegevens uit de 18e eeuw die ik vond over het Akkermansgilde, was zó veel en zó interessant dat ik daarmee alleen al een apart boek had kunnen vullen. Ik moest dus een selectie maken".

Enkele (verkorte) interessante stukken wil ik hier alvast aanreiken. Voor de oorspronkelijke en met noten onderbouwde tekst, verwijs ik graag naar het boek.

### Valuas en de vrouw

Veel schuttersgilden moeten uit religieuze broedersschappen ontstaan zijn. Zij waren tevens bedoeld voor onderlinge bijstand, hetgeen vooral bij het overlijden van een lid tot uiting kwam.

Het Akkermansgilde beet van oudsher de spits af in de processie. Tegen het einde van de middeleeuwen ontstond in de Zuidelijke Nederlanden en aangrenzende streken het gebruik om reuzenpoppen op te nemen in de processie. De poppen maakten heiligenlevens of bijbelse taferelen aanschouwelijk voor de eenvoudige mensen. Een van de oudste ommegangsureuzen was de bijbelse figuur Goliath.

Van de deelname van Goliath in de Venlose Onze-Lieve-Vrouwe processie wordt voor het eerst in 1486 gewag gemaakt. Sedert 1536 werd hij vergezeld door een reuzin. In 1754 verscheen er een boekje waarin de legende van de reus Valuas (mogelijk een verbastering van Goliath) en zijn vrouw, uit de doeken werd gedaan. Vanaf het moment dat Goliath geflankeerd werd door de reuzin, raakte de bijbelse betekenis wel erg op de achtergrond. De reuzenpoppen moest men niet als afgodsbeelden beschouwen. Met godsdienst hadden de figuren niets te maken, aangezien ze met burgerlijke eer door de bevolking werden bejegend.

De relatie tussen het Akkermansgilde en de reuzenpoppen stamt waarschijnlijk uit het midden van de 18e eeuw als de reuzen verplicht worden voortaan voorop te lopen in de processie.

### Overige diensten van het gilde

Uit stukken blijkt dat de leden van het Akkermansgilde naast de deelname aan de processies en het onderhoud van de stadsstier bepaalde verplichte diensten voor de overheid moesten verrichten.

Zo moesten zij zand uit de haven baggeren en het vervolgens naar elders brengen.

Ook waren de leden van het Akkermansgilde sedert onheuglijke tijden verplicht een galg op te richten op de plaats van de executie.

In een in 1747 uitgevaardigde 'Provisioneel Reglement en Ordre gestelt ten regarde van blussen van brandt', staat in artikel 11: 'Die van het Ackermansgilde sullen gehouden syn, op alarm van brandt, ten spoedigste met hunnen peerden by te koomen ende te helpen'.

In 1617 lezen we voor het eerst dat de akkermannen uitdrukkelijk in hun functie als vervoerders werden aangeduid.

Omstreeks 1869 zijn de gelederen van het Akkermansgilde zodanig uitgedund, dat werd besloten de activiteiten (als schutterij en transportgilde) te staken. Het verval was waarschijnlijk te wijten aan het verlies van het sociaal-economische belang van het gilde; het was oninteressant voor jonge boeren/voerlieden om zich aan te melden.

Geschiedenis van het Akkermansgilde door A.W.M. Bogers, Venlo werd uitgegeven in opdracht van het Akkermansgilde, telt 94 pagina's tekst met veel zwart-wit foto's. De prijs bedraagt f 27,50.

### Receptie

Een volgend aspect van de jubileumviering dat ik hier wil aanhalen is de receptie op 13 mei in een grote feesttent. Ik wil mij beperken tot het eerste deel van de receptie, namelijk de huldiging van de drie jubilarissen en de uitreiking van een koninklijke onderscheiding. Lei Driessen ontving de OLS-medaille vanwege zijn 60-jarig lidmaatschap, Toën Billekens en Wiel Voss ontvingen een OLS-medaille vanwege hun 25-jarig lidmaatschap van het Akkermansgilde.



Toën Billekens.



Met stomheid geslagen (voor het eerst) was voorzitter Toën Billekens toen hij door burgemeester J. van Graafeiland werd onderscheiden met de eremedaille in zilver behorende bij de Orde van Oranje Nassau.

In de woorden van de burgemeester, waarin hij de zojuist onderscheiden duizendpoot Billekens toesprak, konden alle aanwezigen zich helemaal vinden.

Een grote stroom mensen maakte vervolgens van de gelegenheid gebruik om Toën, de 3 jubilarissen en het gehele Akkermansgilde te feliciteren.

### Folkloristische optocht

Op zondag 15 mei stond een folkloristische optocht op het programma, waaraan door 50 groepen werd deelgenomen uit Nederland en België. De 50 groepen waren verdeeld in schutterijen en schuttersgilden (uit Limburg, Noord-Brabant en Gelderland), een twaalfstal reuzengroepen en even zovele muziekgezelschappen.

Ter toelichting moge dienen dat de reuzengroepen te gast waren van het Akkermansgilde en de Venlose stadreuzen Valuas en zijn vrouw Gertrud.

De kleurige optocht trok via de Venlose binnenstad naar het stadhuis, waar een defilé afgenomen werd.

*Een opmerkelijk nieuw gegeven bij een Gelderse schutterij was de versterking met marketentsters.*



*Een element dat vroeger ook voorop liep bij veel van onze schutterijen was de nar, bij deze Gelderse schutterij worden de narren geflankeerd door twee bielemannen.*

Het doel dat het Akkermansgilde zich had gesteld voor haar jubileumfeest, was om de bevolking van Venlo een grandioos, gratis feest aan te bieden. Het Akkermansgilde heeft zich daarmee een goed ambassadeur getoond van het Limburgse Schutterswezen. Tevens heeft het Akkermansgilde ook op cultureel en organisatorisch vlak haar kwaliteiten aangetoond.



*Na afloop van de folkloristische optocht waren er nog demonstraties vendelzwaaien en muziek. Bovendien kon het publiek de reuzen eens van dichtbij komen bekijken.*

Het getuigt van moed om een gratis feest op te zetten, temeer daar de sponsorgelden reeds waren weggegraasd door de activiteiten in het kader van 'Venlo 650 jaar stad'.

Wim Pijpers.



## SCHUTTERIJEN OP HET LIMBURGSE PLATTELAND (slot): – een cultureel fenomeen – Door Jos Gerits

### Het ontstaan, en daarna

In de voorgaande delen van dit artikel heb ik de hoofdzaken die naar mijn mening een rol speelden bij het ontstaan van schutterijen op het Limburgse platteland, op een rijtje gezet. Eigenlijk zou ik het daarbij kunnen laten. Toch is het voor een volledig begrip van de ontstaansgeschiedenis van het Limburgse schutterswezen en de interpretatie die daaraan in latere tijden is gegeven, noodzakelijk om de geschiedenis nog enigszins verder te vervolgen. Zoals u zult merken wordt daardoor duidelijk dat de ideeën aangaande de beschermtheorie niet alleen stoelen op een gebrekkige interpretatie van de bronnen uit de 16e en 17e eeuw.

Over de 17e en 18e eeuw wil ik kort zijn. In feite veranderde er maar weinig in het schuttersspel. Men beleefde de normale ups en downs. Wanneer dan rond 1800 de Fransman het in Limburg voor het zeggen krijgt, wordt de positie van de schutterijen iets moeilijker. Gewapende burgers vormen te allen tijde een potentieel gevaar voor de staat. Napoleon koos daarom het zekere voor het onzekere en verbodde de schutterijen. Aan dit verbod is overigens niet overal gevolg gegeven. Vele schutterijen bleven gewoon bestaan.

Wanneer Willem I dan in 1815 de Nederlandse troon bestijgt, is het leed al weer geleden. Toch hervatten de schutterijen die gehoor hadden gegeven aan het decreet van Napoleon en rustende waren geweest, niet altijd direct hun activiteiten. Het duurde even voordat men zich herkregen had.

Dan gebeurt er op schuttersvlak iets interessants. Willem I vaardigde, in een poging om de deplorabele staat van het leger enigszins te verbeteren, de Wet op de schutterijen uit. In deze wet werd bepaald dat een gedeelte van de mannelijke bevolking in de leeftijd van 18 tot 34 jaar moest dienen in een staande schutterijen in de steden, dan wel in een rustende schutterij op het platteland. Met deze schutterijen hoopte Willem te voorzien in een reserveleger, hetgeen uiteindelijk nooit van de grond is gekomen.

In 1902 wordt de wet dan ook van lieverlede ingetrokken.

Over deze Wet op de schutterijen heerst nogal wat verwarring. Allereerst dient te worden opgemerkt dat het verband tussen de wet en de dan reeds sinds eeuwen bestaande schutterijen bij mijn weten nog nooit uitvoerig is bestudeerd. Zelf heb ik in het kader van een studie voor de heemkundevereniging van het Land van Valkenburg dit stuk historie enigszins nader onderzocht en ben daarbij tot de conclusie gekomen dat de wet en de aloude schutterijen niets met elkaar van doen hadden. De traditionele schutterijen waren en bleven in hoofdzaak broederschappen en vrijetijdsverenigingen. We houden deze wet even in het achterhoofd.

Vervolgen we de geschiedenis van de oude schutterijen verder, dan is van belang dat deze in de tweede helft van de vorige eeuw wel veranderingen doormaakten. Waren in de eeuwen daarvoor de teerdagen en het vogelschieten de belangrijkste niet-kerkelijke schuttersactiviteiten, na ± 1850, eigenlijk meer nog na 1870, worden ook steeds meer andere schietwedstrijden georganiseerd. Aldus ontstaan de voorlopers van de huidige schuttersfeesten.

Tijdens deze nieuwsoortige schuttersfeesten organiseerde men ook zogeheten bijwedstrijden. Aanvankelijk ging het daarbij om kegelen, zaklopen, koekhappen en soortgelijke spelletjes. Later kwam daar de exercitie bij, maar dan zitten we eigenlijk alweer in een volgende fase. Interessant bij deze ontwikkelingen is dat in de tweede helft van de vorige eeuw ook de zware buks wordt ingevoerd. Tevens gaan de schutten zich dan voor het eerst uniformeren.

### Uniformen

Uit de bronnen blijkt dat tot die tijd een sjerp, hoed, handschoenen en een riem de belangrijkste schuttersattributen op het platteland waren geweest, naast natuurlijk het eigen geweer. Daar komt rond de eeuwwisseling verandering in. Om een aantal redenen koos men in onze gewesten voor uniformen met een militaire snit.

Hoewel de laatste twee eeuwen schuttenhistorie nog intensieve studie behoeven, heb ik hieromtrent toch enkele voorzichtige thesen geformuleerd. Mijns inziens **kan** in eerste mede bepalend zijn geweest dat de schutten zich tijdens de almaar groeiende feesten, met een toenemend wedstrijdelement, als groep wilden profileren ten opzichte van andere schutterijen. Dat voor legeruniformen en niet, zoals in Brabant en België, voor gildekledij werd gekozen, **kan** samenhangen met de invloed van het militaristische Pruisen aan deze kant van de Maas. Te meer wanneer daarbij de fragmentarische interpretatie van de 16e en 17e eeuwse bronnen en de Wet op de schutterijen worden opgeteld. Hoewel deze wet, zoals ik heb aangegeven, in feite los stond van het oude schutterswezen, heeft men de ontwikkelingen dienaangaande waarschijnlijk als ondersteuning van de beschermtheorie genomen. Deze theorie werd vervolgens de leidraad of kapstok waaraan het huidige Limburgse schutterswezen steeds meer werd opgehangen.

### 20e eeuwse ontwikkelingen

In onze eeuw nemen dan de ontwikkelingen een steeds grotere vlucht. De regionale schuttersbonden die her en der werden opgericht, werkten daarbij als een katalysator of versnellende factor. In maart 1888 werd de eerste schuttersbond opgericht te Maasbracht, aangesloten waren schutterijen uit Maasbracht, Maasniel en Swalmen. Even later volgen er meer, zoals de bond Eendracht maakt Macht (E.M.M.) die in 1896 in Weert werd opgericht en nog steeds bestaat. De schuttersbonden vervulden op menig front een voortrekkersrol. Nadat in 1927 reeds een nieuw reglement voor het Oud Limburgs Schuttersfeest werd aangenomen, werd enkele jaren later een aanzet gegeven tot de Oud Limburgse Schuttersfederatie. Wanneer deze interregionale organisatie het heft in handen neemt, worden de ontwikkelingen binnen het schutterswezen eigenlijk nogmaals versneld. Vooral na de Tweede Wereldoorlog worden steeds meer nieuwe elementen aan het schutterswezen toegevoegd.



Als eerste zijn dat de drumbands in de jaren '50. Vóór die tijd marceerden slechts één of enkele tambouren mee, die in vervolgen eeuwen bovendien vaak voor de speciale gelegenheid van de processie werden ingehuurd. Vervolgens kwamen de bielemannen en -mennekes aan het schuttersfront. Hun historische achtergrond is nogal duister. Vanaf het begin van de jaren '70 bevechten vrouwen zich dan een vaste plek binnen de schutterijen; zoals marketentsters. Deze functie ben ik overigens nog niet in de oude reglementen van schutterijen tegengekomen. En nog steeds gaan de ontwikkelingen voort. Wie het OLS heden ten dage aandachtig bekijkt, ziet steeds meer paarden in de optocht, al dan niet met kanon. De menselijke fantasie schijnt geen grenzen te hebben wanneer het erop aankomt het schutterswezen te verfraaien. Op de vraag of dat wel allemaal zo wenselijk is, wil ik hier niet verder ingaan.

### Slot

Wat ik in deze vier artikelen heb willen zeggen, is dat de geschiedenis van het schutterswezen op het Limburgse platteland - waarop heden ten dage zo vaak en zo graag wordt teruggegrepen - er in feite anders uitzag dan menig een ons wil doen geloven. Het militaristische schutterswezen is mede gegroeid onder het motto: **voor auter, heerd en troon**. In België en Brabant als ook in onze streken wordt echter met even veel recht op de gildeskultuur teruggevallen. Voor mij is dit echter om het even. De broederschapsgedachte, die ik als de belangrijkste reden van oprichting én voortbestaan van het schutterswezen wil aanmerken, dekt beide stromingen. Het gaat er uiteindelijk niet om in welk pak je loopt, of welke wedstrijd je organiseert, het gaat erom hoe je met elkaar omspringt. Die geest van broederschap treffen we heden ten dage nog steeds in het schutterswezen aan. Daarin is door de eeuwen heen gelukkig niets veranderd

## ADRESWIJZIGINGEN

0902 St. Barbara-Meerssen, adres wijzigen in : Burg. Murisstraat 8 6231 GK Meerssen. Tel. 043-652628.

## KOPSTUKKEN UIT DE SCHUTTERSWERELD IN VERLEDEN EN HEDEN I

*Het ligt in de bedoeling een artikelreeks te publiceren onder de titel "Kopstukken uit de schutterswereld in verleden en heden".*

*Beoogd wordt vooraanstaande personen uit het schutterswezen nader tot onze lezers te brengen door ieder van hen te belichten vanuit haar/zijn eigen specifieke persoonlijke achtergrond en wat zij/hij vanuit die achtergrond voor het schutterswezen in de ruimste zin gedaan heeft en/of nog doet.*

*Vooraf zij gesteld dat het publiceren van een vraaggesprek geenszins inhoudt dat de Redactie achter de door de geïnterviewde geuite ideeën hoeft te staan. Het taal-eigen van de ondervraagde persoon wordt zoveel mogelijk authentiek weergegeven (Vlaams-Nederlands bijvoorbeeld).*

*Een interview met de heer Bob Degol, Vice-President van de Europese Gemeenschap van Historische Schuttersgilden (EGS), opent deze reeks.*



### Levensloop

De heer Degol werd in 1922 te Antwerpen geboren, als zoon van een diamantair. "Mijn vader overleed toen ik 12 jaar oud was en dat heeft zwaar doorgewogen in mijn carrière". Al tijdens zijn studie op de Rijks Middelbare School voelde hij zich zeer sterk aangetrokken tot de Sociale Beweging. Hij trad in dienst als laborant bij Gevaert/Agfa.

Op 18-jarige leeftijd was hij Provinciaal Syndicaal Jeugtleider van de Katholieke Arbeiders Jeugd, de "Kajotters". Oprichter van de K.A.J. was de Lakense onderpastoor, later Kardinaal Kardijn. "De opleiding die ik van Kardijn zelf heb gekregen, is steeds een gouden draad in mijn leven gebleven. Dat enthousiasme, die discipline, die bezieling".

Veel contacten verwierf hij door het sociale werk en in de sportwereld: zelf is Degol jarenlang actief voetballer geweest. "Ik heb gespeeld in alle grote wedstrijden, in de club "Oude God-sport", een 1e klasser uit Mortsel/Antwerpen.

### De V.V.K.B. en de V.V.K.

Door al deze contacten verkreeg de Heer Degol in de loop der jaren een zeer breed maatschappelijk draagvlak, ook op cultureel terrein. In 1970 -"zo bijna van de ene dag op de andere"- werd hij in vast dienstverband en als vrijgestelde benoemd tot Secretaris-Generaal van de V.V.K.B. (Vlaamse VolksKunst Beweging). In 1972 zag, naast de V.V.K.B., een nieuwe organisatie het licht, het V.V.K. (Verbond voor Vlaamse VolksKunst). De nieuwe vereniging kreeg de opdracht een 30-tal groepen van dertig tot veertig personen te formeren om deel te kunnen nemen aan de "De Dag der Negen Provincies" te Blankenberge. Naast bevordering van Volksdansen, Vendelen, Volkskunst en Volkslied, richtte het bestuur er van ook een Vormingsinstituut voor de Volkskunst op. Een zeer belangrijk initiatief met als hoofddoel de wetenschappelijke benadering van de Volkskunst.

### Het schutterswezen in meer concrete zin

*Tot zover Uw betrokkenheid en activiteiten bij de Volkskunst en de Volkskunde in meer algemeen praktische en wetenschappelijke zin, waarin U en ik elkaar al zeer vele jaren kennen. Bij de meeste lezers van ons Schutterstijdschrift bent U vooral bekend om Uw bemoeienissen met de Schutterswereld. Hoe is Uw contact met die schutterswereld eigenlijk tot stand gekomen?*



Zeer toevallig en... meteen rààk!  
Ik ben daarnet wat uitgebreider op de algemeen-volkskundige bezigheden ingegaan om U nu de trait d'union te schilderen, die mijn belangstelling voor het Schutterswezen gaande maakte. Ik zeg hier met nadruk mijn belangstelling, omdat Mevrouw Elst het schutterswezen reeds zeer goed kende vanwege het feit dat zij jarenlang in een overkoepelende organisatie gezeten had, waar twee schuttersbonden bij aangesloten waren.

Toen wij "de boer op trokken" om die dertig groepen te gaan vinden, waar ik daarnet over sprak, zijn we op een gegeven ogenblik naar Maasmechelen gereden, waar -het was in 1973- de schutters van Grote Brogel voor het eerst naar buiten traden in hun nieuwe klederdracht. De secretaris van de vereniging gaf mij ter plaatse zeer veel gegevens over de geschiedenis van zijn vereniging en hij nodigde mij meteen uit voor het feest van zijn bond.

*Een gelegenheid die U met beide handen aangreep natuurlijk.*

Ah, wel ja! Dat was te Neeroeteren. Gevolg en vervolg: ik sta op het ogenblik met 107 bondsfeesten, zonder er sinds de eerste kennismaking ook maar één overgeslagen te hebben! En ik hoop er nog vele mee te maken: het trappeke moet nog hoger! Al die tijd heb ik van elk bondsfeest een fiche aangelegd met wat in mijn ogen plus- en minpunten zijn. Er zijn vijf bondsfeesten per jaar, dus ge kunt uitrekenen....

*Liefde op het eerste gezicht dus.*

Volledig. Ik werd er meteen zeer door geboeid. Maar ik realiseerde mij ook één manco: ik stond daar als leek.

*Hetgeen, U kennende, meteen inhield...*

...Dat ik inderdaad alles ben gaan lezen en kopen wat ik over het schutters- en gildewezen kon vinden. Bij dat bestuderen ben ik twee mensen zeer dankbaar en ik zal hun dat altijd blijven. Op de eerste plaats -ik noem hem "mijn leermeester"- is dat de heer Leo Jans, de tegenwoordige Ere-President.

Zeker niet vergeten moet ik hier Meester Creemers. Van beiden heb ik heel, heel veel geleerd.

*U bent, ook jury-lid geweest.*

Ja, zeven jaar in totaal. Mooie tijd. Heel graag gedaan ook.



*Bob Degol in gezelschap van Pierre Creemers, de foto werd gemaakt in juni 1989 tijdens een bondsfeest te Kessenich.*

#### **De S.A.S..**

*En bestuurslid van de Stichting Steun aan het Schutters- en Gildewezen in de beide Limburgen, de S.A.S.*

Toen Prof. A. Roeck in 1982 vrij onverwacht wegging als voorzitter, werd ik in zijn plaats benoemd. In het begin was die functie toch wel vrij moeilijk voor me. Er werden mij vragen gesteld over onderwerpen die in het Federatiebestuur besproken waren en waar ik nog niets van af wist.

Toch moet ik, terugblikkend, zeggen: Het is een schone periode geweest. We zaten daar met vijf Belgen en ongeveer vijftien Nederlanders. Rond die tafel is er nooit sprake geweest van enig nationaliteitsverschil. Steeds eendrachtelijke samenwerking. Een hoogtepunt in de geschiedenis van de S.A.S. is de komst van de heer Wim Pijpers geweest. De heer Pijpers heeft aan de S.A.S. een geheel nieuwe inhoud gegeven.

Ik ben in totaal 10 jaar voorzitter van de S.A.S. geweest, van 1983 tot 1993.

Schone mensen heb ik daar ook leren kennen, zoals een Jef Meertens bijvoorbeeld en de beide Hendrikxen; dat zijn onvergetelijke personen, hè?

#### **De E.G.S.**

*U staat nog steeds midden in het Schutterijen- en Gildenleven. Welke functie of functies bekleedt U daar momenteel in?*

Na mijn terugtreden als voorzitter ben ik bestuurslid van de S.A.S. gebleven.

Mijn hoofdwerkzaamheden liggen echter in mijn functie van Vice-President van de Europese Gemeenschap van historische Schuttersgilden, de E.G.S.

Een van de eerste dingen die ik in die Gemeenschap deed, was het recht van gelijkwaardigheid opeisen van het Nederlands, het Frans en het Engels. Naast het Duits, waarin tot dan toe steeds alle gesprekken en verhandelingen hadden plaats gevonden. Dat is me gelukt, tot grote opluchting van vele niet-Duitstalige leden. Als Vice-President werk ik zeer nauw samen met de President, Graaf T' Kint de Roodenbeke, Kasteelheer van Kasteel Ooidonk in Deinze Oost-Vlaanderen. De graaf, vrij plotseling benoemd na het onverwachte terugtreden van Kurt Ortmann, zal nog veel werk hebben om zich in te werken in de Europese problematiek. Maar uit vrij intensieve samenwerking met hem weet ik, dat hij zich volledig inzet om zich deze materie zo spoedig mogelijk eigen te maken.

*Wat denkt U met de E.G.S. te kunnen bereiken?*

We gaan werken voor de bij de E.G.S. aangesloten federaties. We zullen bezoeken afleggen bij verscheidene functionarissen op Europees niveau. Bij Leo Tindemans bijvoorbeeld, lid van het Europees Parlement. Het programma daartoe ligt klaar.



We zullen trachten langs de weg van de Europese Gemeenschap nu ook wat te gaan doen voor onze schuttersgilden. Vergeet niet dat we -in Europees verband gezien- met ongeveer 5.000.000 leden zijn. Duitsland alleen al telt 2.000.000 leden.

### De jeugd in de schutterswereld

*Een heel toekomstgericht streven dus. A propos toekomst: hoe ziet U -in een ander verband- de toekomst van onze jeugdige schutters?*

Dat is een onderwerp dat mij zeer na aan het hart ligt. Ik stel daarbij de vraag: "Schutterijen, wat doet gij met Uw jonge mensen? Krijgen die begeleiding, worden die geïnformeerd, weten zij iets af van de ontstaansgeschiedenis van het Schutterswezen? Weten zij iets af van de drie grote pijlers van het schutterswezen: de traditie en de volksgebruiken, de religieuze opdracht en het sociale engagement? Als ik bijvoorbeeld de jonge mannekens van de trommelkorpsen vraag hoe lang hun schuttersgilde bestaat, dan is het antwoord in veel gevallen negatief: ze weten het eenvoudig NIET.

*Doelt U hierbij op de schutterijen in het algemeen of meer in het bijzonder op de Belgische verenigingen?*

Ik spreek natuurlijk voor het grootste gedeelte over de twee Belgische bonden, omdat ik daar over het best geïnformeerd ben.

*Is er dan geen "opleiding" binnen de eigen verenigingen?*

Tot mijn spijt en verontwaardiging moet ik constateren dat de schutterijbesturen zèlf heel vaak zeer weinig tot niets weten over de historie van hun eigen verenigingen. Toen ik eens binnen de S.A.S. opmerkte dat de jongeren opgeleid zouden moeten worden, merkte iemand op: "Vanaf het ogenblik dat ze in de schutterijen staan, gaan ze het vanzelf leren. Maar wàt "vanzelf leren"? Er wòrdt hun niets geleerd. Natuurlijk, om bij mijn voorbeeld te blijven, het trommelen wel. En goed.

*Maar de historische achtergronden en dergelijke niet.*

Precies. Men moet zich realiseren dat nog maar zo'n 25 tot 30 jaar terug zeer vaak het hele gezin, vader, moeder, zoons en dochters lid van een schutterij waren. De zoons zijn getrouwd, zij hebben hun studies gedaan en tegen hun vader gezegd: "Dat van die schutterijen, dat kan ik er niet meer bij doen." Ze zijn er uit gegaan. Ze krijgen kinderen die thuis nog maar zelden over het schutterswezen horen spreken.

*Maar er is ontegenzeggelijk tegenwoordig ook een enorm aanbod aan afleidingen voor de jeugd. Een schuttersfeest vroeger op een dorp was de gebeurtenis van het seizoen. Nu valt het weg tussen tientallen andere manifestaties. Men hoeft er de weekendeditie van elke willekeurige regionale krant maar op na te slaan.*

Zeker, die afleidingen zijn een reëel gegeven. Maar dat feit doet mij juist met nog méér nadruk zeggen: "Schutterijen wat doet gij om in Uw dorp de jeugd te kunnen aantrekken en voor Uw vereniging te behouden?" Ik noem U een heel schoon initiatief. Op het O.L.S. te Grote Brogel had men een lesbrief opgesteld en deze in drie, vier scholen verspreid. Het is één keer gebeurd.

*Over het "schutterswezen"?*

Inderdaad. En de termen die daarbij gebruikt worden. Die lesbrief was zeer fijn opgesteld. Maar helaas, dat is voorbij. Dat goede initiatief heeft geen navolging gevonden.

Het grote historische en culturele aspect van het schutterswezen wordt tegenwoordig al te gemakkelijk met een handbeweging weggevoerd. Zo'n lesbrief zou vaker gepresenteerd moeten worden. De jeugd, toch de toekomst van de schutterijen, zal dan weten waarom ze bepaalde dingen doet zoals ze die doet. Een stevigere band met hun vereniging zal door dat weten ontstaan en blijven bestaan.

*Een gedachte die zeker verdient gerealiseerd te worden.*

Wat ik nu ga zeggen is misschien "grote politiek".

Heeft er ooit iemand tegen geprotesteerd dat er in dat Verdrag van Maastricht geen letter staat over Cultuur? Binnen ons Overlegorgaan hebben wij een motie opgesteld, die wij aan alle 660 parlementariërs hebben gestuurd. In België hebben we eveneens een voorstel doen toekomen aan alle ministers, de gewestelijke en de federale, waarin wij hen wijzen op het belang van het vak Geschiedenis, om dat weer als volwaardig vak in te voeren op de scholen. Hoe wilt ge anders dat onze jongeren iets weten van hun dorp, hun streek, hun provincie of zelfs van hun land? Ze kunnen het niet.

Samenvattend wil ik over dit onderwerp zeggen: ziet ge, dat is zo in het algemeen mijn bekommernis met de jeugd, de jongere schutters. Als men hen niet voldoende begeleidt binnen de schutterijen en men geeft hun niet voldoende informatie, waar gaat dat eindigen? Als gewone sportverenigingen?

Als men dat in het vooruitzicht stelt op bestuursvergaderingen, is iedereen hevig verontwaardigd en roept dat dat zèker niet mag gaan gebeuren. Dat de schuttersgilden hun geheel eigen karakter moeten bewaren. Voor de toekomst. Jazeker, maar intussen doet men niets, praktisch niets voor de mensen van die toekomst, onze jonge schutters.



*Raam-Ophoven: Bob Degol tijdens de huldiging van zijn 100-ste bondsfeest van de Schuttersbond Maas en Kempen.*

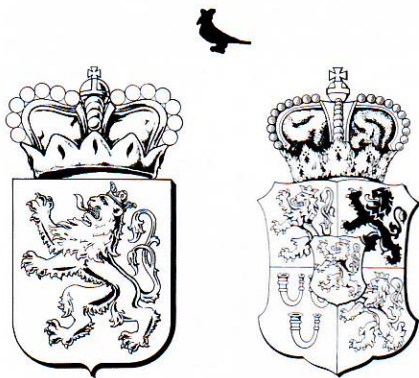


### Limburgs Schutterstijdschrift

Ik ga U nu iets zeggen, dat geschiedt zonder dat U mij ernaar gevraagd hebt. Het moet mij van het hart en niet alleen omdat U mij, hier bij U thuis, interviewt in Uw functie van redacteur van het Limburgs Schutterstijdschrift.

*U maakt mij nieuwsgierig.*

Het feit dat het Schutterstijdschrift wordt uitgegeven, is zeer belangrijk. Ik mag toch van mijzelf zeggen, dat ik in mijn functie van vice-voorzitter van de E.G.S. het best geplaatst ben in Europa om te weten hoe de andere schuttersbladen zijn. Ter illustratie: het vorig jaar tijdens een vergadering van de E.G.S. richtte de vertegenwoordiger van Oostenrijk zich tot de aanwezigen met de woorden: "Mijne Heren, hebt U al eens het schuttersblad uit het Oud-Limburgs Schutterswezen gezien? Geen enkel ander blad in Europa kan daar tegen op."



*Zeer complimenteuz.*

Dat heeft hij letterlijk zo gezegd en hij voegde eraan toe: "Daar wordt gewerkt aan dat blad. Ik ben altijd gelukkig als ik het toegestuurd krijg. Dat blad is een voorbeeld. Dat wil ik hier als Oostenrijker toch nog eens onderstrepen."

Ik moet U eerlijk zeggen, Jean, dat ik toch even enen dikken nek kreeg" (ontroerd raakte, J.W.) De kwaliteit valt iedereen op. In onze uiting naar het volk toe zijn wij veel verder dan de meeste andere landen. Elke keer die 40 à 42 pagina's met gegevens uit de schutterswereld. Met zaken waarvan ik vaak helemaal niets wist. Ik heb er veel uit geleerd en zal er uit blijven leren. Ook onze nieuwe EGS-President heeft zich in soortgelijke beoordelingen uitgelaten. Het is een blad met inhoud en professioneel van opzet. Ik begrijp niet dat er mensen zijn, intellectuelen, die zeggen vaak niet accoord te zijn met wat er in het tijdschrift staat.

*Daar heb ik als redacteur geen enkele moeite mee. Het verwondert me ook niet. Het is bovendien ieders goed recht het vaak of soms niet met ons eens te zijn. Ik denk dat geen enkel blad de pretentie heeft, de absolute waarheid in pacht te hebben. Wat wel interessant zou zijn en door de hele redactie zou worden geapprecieerd is: dat men SCHRIFTELIJK zou reageren en SCHRIFTELIJK zijn ongenoegen kenbaar zou maken. We zouden beiden van elkaar kunnen leren in een faire pennestrijd.*

Wat ik me helemaal niet kan indenken, is dat velen van onze schutters zich nog steeds niet op het blad geabonneerd hebben. Er zijn er die het zelfs in die voorbije zes jaar nog nooit in handen hebben gekregen! We moeten er toch op gaan drukken bij onze bestuursleden dat zij ervoor gaan zorgen dat het Limburgs Schutterstijdschrift bij al onze schutters bekend wordt. Als die mensen het toch maar gewoon eens zouden lezen: er zou toch steeds iets blijven hangen van al die informatie die daarin verstrekt wordt. Ook de gewone schutters, om hen zo maar eens te noemen, zouden dan gaandeweg en haast ongemerkt op de hoogte komen van de geschiedenis en de diepere achtergrond van het schutterswezen waar ze zo aan gehecht zijn. Hun geestelijke bagage zou er zeer door verrijkt worden. Velen laten een grote unieke kans liggen, dat zeg ik U. Maar U zult als redactie rustig en met overtuiging doorgaan met Uw werk, dat wéét ik gewoon.

### Het Schutterijmuseum

*U sprak daarnet over de noodzaak de jonge schutters voor te lichten over de geschiedenis van hun verenigingen. Ziet U in dit kader ook een taak weggelegd voor het Schutterijmuseum?*

Wis en zeker! In wat ik vertelde over mijn bezorgdheid omtrent de onwetendheid van de jonge schutters, heb ik het Schutterijmuseum altijd een zeer belangrijke factor en schakel gevonden. Toen het geopend werd dacht ik: "Dàt zou nu eens het instrument kunnen zijn, waarmee iets naar buiten gebracht zou kunnen worden."

Altijd heb ik gemeend, dat onze schutterijen met de jongeren uit hun gelederen -vóórdat deze "onder de vlag gedraaid worden", zo als men bij ons zegt- een bezoek zouden moeten brengen aan het Museum.

Nu zal men mij tegenwerpen: "Ja, ja, maar wie zal hun dat allemaal kunnen uitleggen?" Dàt is natuurlijk de handicap. Ik stel toch ook maar vast, dat er niet al teveel geschikte personen zijn, die voor publiek kunnen gaan praten over het schutterswezen. Ter vergelijking: In de Conventie van Schuttersgilden doet men jaarlijks of om de twee jaar aan GILDEBEGELEIDING. Daarbij wordt alles getoond, uitgelegd en verklaard, het ontstaan, het koningszilver, de achtergronden van alle attributen, noem maar op. Op het einde daarvan wordt een klein examen afgenomen. Het doet me goed, als ik met die mensen praat, dat ze zeggen: "Ja, ja, we hebben daar toch zeker al een tiental van onze kaderleden heengezonden, die aan de gildebegeleiding hebben deelgenomen."

*Dat doet me denken aan de Commandantencursussen bij exercitie.*

Die parallel kan men inderdaad trekken. In het zojuist genoemde kader had ik zeer veel verwacht van het Museum voor de vorming van de jeugd. Het spijt mij te moeten zeggen, dat het een verschrikkelijke ontgoocheling voor me is geweest, die mij zeer veel pijn gedaan heeft. De mensen die er gewerkt hebben en er nòg werken, hebben al die tijd zeer verdienstelijk werk geleverd op materieel gebied. Op vele vergaderingen van de S.A.S. heb ik vaker gehoord dat men vitrinekasten en ander materiaal gekocht had. Er waren ooit 150 mappen aangeschaft. Op mijn vraag wat men er mee doen ging, bleek een hele groep programma-boekjes van Bonds-, Federatie- en O.L.S.-feesten daarin te worden opgeborgen. Dat moet natuurlijk ook, alweer: materieel gezien.

*U sprak van een teleurstelling.*

Inderdaad, een zeer grote teleurstelling. Wat ik bitter gemist heb en nog steeds mis, is een wetenschappelijke aanpak van het Museum. Wat ontbreekt is een studie- en documentatiecentrum. Voorbeeld: die programmaboekjes waar ik daar net over sprak zijn inderdaad aanwezig. Maar geen een ervan is geëxcerpeerd (op inhoud beschreven, J.W.). Er is geen fiche, geen kaart te vinden die vermeldt wat er in staat. Dan komt er soms goedgevolgig een hoogstudent, die een thesis wil maken over het schutterswezen. Die kan meteen terug naar huis, want er is niets voor hem voorhanden. Er moet een studiedienst in het leven geroepen worden.



Is er ooit een onderzoek gebeurd in eigen rangen over een bepaald onderwerp? Vanuit de Federatie is daarover nog nooit iets gebeurd.

*Kunt U een suggestie doen in een bepaalde richting?*

Het museum moet zeker minstens semi-professioneel worden gerund. Ik heb nog nooit bij vergaderingen gehoord: "We vragen een budget aan voor bijvoorbeeld boeken over het schutterswezen, voor gildeboeken etcetera. Dát moet er allemaal komen. Wil het echt een museum zijn in de ware zin van het woord, dan zal in de komende tijd het accent óók zeer sterk gelegd moeten worden op het wetenschappelijk-theoretisch terrein.

### **Structuur O.L.S.-Federatie**

*U gebruikte daarnet het woord Federatie, de O.L.S. dus. Hebt U daar nadere opmerkingen over?*

Misschien uit ik mij wat direct, maar ik denk toch dat de structuur van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie, zoals wij die nu kennen, totaal verouderd is. In deze snel evoluerende tijd is de periode aangebroken, dat men van bovenaf richtlijnen moet gaan geven. Er moeten ook jongere krachten in het bestuur komen. Ik vind dat we nú -en dat is niet vèr voor twaalf, maar één minuut voor twaalf- iets moeten gaan doen aan de opleiding van jongere mensen. Jongere krachten die we moeten opleiden tot mensen die het beleid in handen kunnen gaan nemen. Die daar een kwaliteitsstempel op kunnen drukken en ergens kennis van dragen. Want wat gebeurt er in heel veel schutterijen? Daar worden veel beslissingen genomen die eigenlijk dikwijls tegenstrijdig zijn aan met onze doelstellingen. Waarom? Zij hebben daar ergens een goede schutter gevonden. Die schutter zit bij de volgende bestuursverkiezingen mee in de hoop. Die voert het woord en dan nemen ze beslissingen die helemaal afdwalen van hetgeen wij zouden wensen. Ik denk toch dat dat een element is, waar men niet te licht overheen moet stappen.

### **De plaats en de rol van de vrouw in de schutterswereld**

*Ik wil nu overgaan naar een heel ander onderwerp. Wat is Uw idee of wat zijn Uw ideeën over de vrouw als actief-medewerkende in het schutterswezen? Een nog al actueel en heikel onderwerp op zijn zachtst gezegd.*

Mijn gedachten daarover zijn tweeledig: negatief en positief, al naar gelang het optreden der dames.

Men leest dat vrouwen alleen mee mogen opstappen als ze lopen vóór de vlag. Ik stel alleen maar vast, dat ge, als op het O.L.S. de schutterijen voorbij trekken, dan minstens 300 vrouwen, als schutter gekleed, voorbij ziet marcheren. Dan zien we zelfs, dat was toch voor twee jaar zo, dat er 60 geweerdragende vrouwen waren. Daar verzet ik mij helemaal tegen. Wij zijn met het O.L.S. toch een organisatie, christelijk geïnspireerd. Een vrouw met een geweer, dat vind ik een gruwel. Wij moeten absoluut niet hebben, dat we die vrouwen laten mee marcheren.

*Dus helemaal geen vrouwen in de schutterijen, behalve dan de marketentsters?*

Oh nee! Dat die vrouwen mee opstappen met de gewone schutters, dat voel ik nog aan. Ik weet dat men ook zegt: Het zou best zijn, dat die vrouwen een vrouwelijke, militaire klederdracht zouden hebben. Daar zijn er die dat doen.

*Zoals in het leger of bij de vrouwenbataljons in Israël.*

Zoiets. Positief sta ik volledig tegenover de functies die ik nu ga noemen. Ik vind namelijk dat in een schutterij waar zo'n 10, 15 à 20 vrouwen lid zijn, die vrouwen ook in het schutterijbestuur vertegenwoordigd zouden moeten zijn. Dat is toch democratie. Trouwens er is ook nog een ander, psychologisch, aspect: vrouwen voelen bepaalde problemen toch anders, verfijnder aan dan mannen. En die vrouwen kunnen volgens mij in de besturen ook een nieuwe inhoud gaan geven aan de bestuursvergaderingen.

*Ik ken toch enkele dames die al in de besturen zitten.*

Zeker, en die functioneren daar zeer goed in. Daarom zeg ik nog eens met nadruk: "Men moet naar de vrouwen gaan luisteren en ze in de besturen opnemen." Terzijde: datzelfde geldt trouwens ook voor de jongeren. Waarom kunnen er geen jonge mensen van onder de dertig in een bestuur zitten? Die jongeren hebben immers ook hun eigen problemen. Het zou een goede zaak zijn, als die naar voren gebracht zouden kunnen worden door hun leeftijdgenoten op bestuursniveau.

*Wat vindt U van het schieten met de zware buks door vrouwen?*

Het moet toch voor de O.L.S.-Federatie een signaal zijn, dat het Limburgs DamesSchuttersfeest zo'n succes heeft (Red: Voor het LDS-1994 hadden zich op 15 augustus al 140 damesdrietallen ingeschreven). Dat verschijnsel is niet meer tegen te houden.

*En het schieten van vrouwen op het O.L.S.?*

Over het schieten van de vrouwen op het O.L.S. kan ik nog niet veel concreets zeggen. Ik denk dat dat in de loop van de jaren vanzelf zal gaan. Wellicht ook dat er nog eens een andere vorm van schieten zal komen. Misschien zullen de vrouwen nog eens apart gaan schieten. Maar ik herhaal: het schieten door vrouwen met de zware buks gaat in de loop van de tijd vanzelf.

Over de steeds belangrijker wordende plaats van de vrouw als marketentster dank zij het vele, vele werk van Mevrouw Josée Elst hoef ik echt niet uit te weiden. De marketentsters hebben hun vaste plaats in de schutterswereld voor goed en zeer verdiend verworven. Zij zijn daaruit niet meer weg te denken.

*Meneer Degol, er zijn in dit gesprek veel onderwerpen de revue gepasseerd. Van zeer uiteenlopende aard, onder de noemer: het Schutterswezen in de ruimste zin.*

Als ik het even kort en rond mag afbakenen dan zeg ik: "Het Limburgs Schutterswezen is iets waar we alles voor moeten doen opdat het behouden zal blijven." Mijn grote stimulans om dit werk voor de schutterijen en gilden te doen ligt ook in het nabij-menselijke vlak. Ik wandel altijd graag over de feestweide om met gelijk welke schutter gesprekken te voeren. Over zijn schutterij, over zijn gezin, zijn vrouw en kinderen. Wat die voor studies hebben gedaan, welk vak ze geleerd hebben of nog aan het leren zijn. En ik moet U zeggen, ik ben dikwijls 's avonds naar huis gereden, dat ik bij mijzelf zegde: "Wat ben ik vandaag toch weer enkele schone mensen tegengekomen." Waar ge dat soms niet zo van verwachtte. Dát heeft mij al die jaren gestimuleerd en geïnspireerd.

*Een heel mooie afsluiting van dit vraaggesprek. Ik dank U.*

Leeuwen-Roermond, 28 april 1994  
Drs. Jean Walraven.



## 450 JAAR KONINKLIJKE SCHUTTERIJ ST. SEBASTIANUS-VOERENDAAL

*Dit jaar viert de Koninklijke Schutterij St. Sebastianus haar 450-jarig bestaansfeest. In verband hiermee vinden gedurende het gehele jaar binnen de Voerendaalse gemeenschap jubileumactiviteiten plaats.*

### Historie

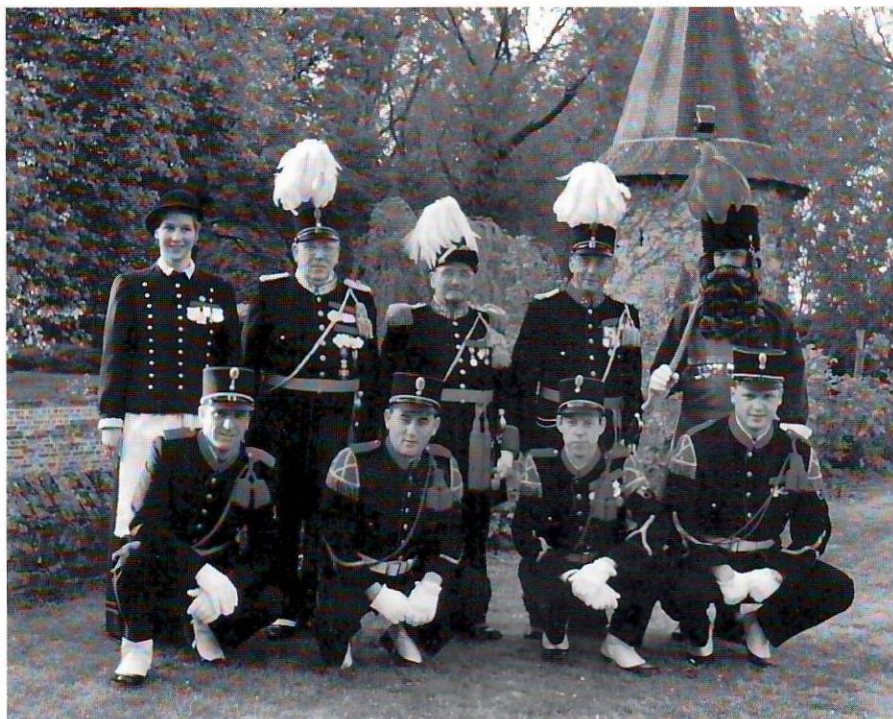
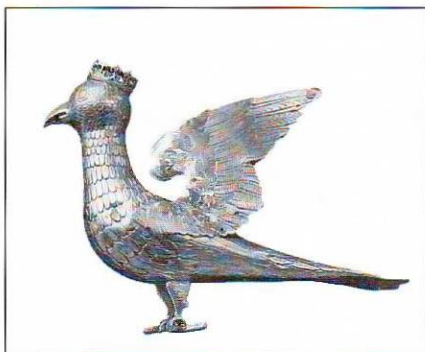
Over de oudste geschiedenis van de schutterij kan weinig met zekerheid worden vastgesteld, omdat in 1880 bij de toenmalige secretaris van de vereniging veel waardevolle stukken door brand verloren gingen.

In het archief van het Thermenmuseum van Heerlen kon een stuk over de schutterij worden achterhaald. Het betreft een inschrijving in de gerechtsrol van de hoofdschepbank Heerlen d.d. 1 juni 1676, afkomstig uit de Gemeentelijke Archiefdienst Heerlen, archief Schepbank Heerlen\*.

Vrij vertaald luidt de inhoud van dit document:

DE HEER LUITENANT VAN HET LAND VAN VALKENBURG, IS AMBTSHALVE EISER TEGEN DE KAPITEIN EN SCHUTTERS VAN VOERENDAAL. HIJ TOONT ZIJN KLACHT EN EIS AAN DE HEERLENSE SCHEPENRECHTERS EN VERZOEKT TOEWIJZING VAN ZIJN EIS. VOOR HET GEVAL DAT DE TEGENPARTIJ NIET VERSCHIJNT VERZOEKT HIJ EEN EERSTE VERSTEKVEROORDELING IN DE REEDS GEMAAKTE PROCESKOSTEN. DIT ALLES REKENING HOUDEND MET HET VERSLAG VAN DE GERECHTSBODE OVER DE DOOR HEM UITGEBRACHTTE DAGVAARDING.

Uit de laatste zin blijkt het besluit van de schepenen: Zij stemmen toe in een veroordeling tot het eerste verstek en een herhaalde dagvaarding.



### Jubilarissen

Op zondag 12 juni werden tijdens een stijlvolle eucharistieviering de nieuwe uniformen en het nieuwe vaandel gezegend en in gebruik genomen.

Naast het verenigingsjubileum werden de navolgende leden vanwege hun persoonlijk jubileum in de bloemetjes gezet:

|                    |               |
|--------------------|---------------|
| Huub Boumans       | 50 jaar lid   |
| Walter Boumans     | 40 jaar lid   |
| Richard de Haan    | 40 jaar lid   |
| Pierre Boumans     | 25 jaar lid   |
| Bert Hazelhof      | 25 jaar lid   |
| René Faessen       | 12½ jaar lid  |
| Jos Huyten         | 12½ jaar lid  |
| Roger Oerlemans    | 12½ jaar lid  |
| Marie-José Peeters | 12½ jaar lid. |

### Installatie marketentsters

Op 14 juni vormden marketentsters uit de Zuid-Limburgse Schuttersbond een erehaag toen de jubilerende schutterij St. Sebastianus uit de kerk kwam.

Daarna werd in een tent het schuttersmaal gebruikt. De bediening bestond uit 10 marketentsters van de zusterschutterijen.

Om 14.30 uur vond de officiële installatie plaats van de vier marketentsters (Marie-José Peeters, Ans Cruisen, Christy Smeets en Stanley Dadziak) van schutterij St. Sebastianus. In de daaropvolgende toespraak benadrukte Tiny Collaris

Het positieve van deze inschrijving in de Heerlense gerechtsrol is, dat dit het vroegste achterhaalde officiële document is waarin onze schutterij vermeld staat. Hiermede is aangetoond dat de schutterij in ieder geval rond het jaar 1676 bestond.

In het Rijksarchief in Den Haag zouden gegevens zijn waarin onze schutterij voor het jaar 1500 wordt genoemd. Deze zijn echter nog niet achterhaald.

De vogel aan het koningszilver wijst echter op het jaar 1544. Dit is voor de schutterij de aanwijzing voor het 450-jarig bestaan.

Tot slot: Het is niet duidelijk waarom de schutterij voor het Heerlense schepengerecht is gedaagd. De zaak komt in het vervolg op de rol nergens meer ter sprake, zodat we mogen aannemen dat de Luitenantvoogd en de Voerendaalse schutterij de zaak in den minne hebben geschikt.

### Feestweek

De Voerendaalse schutterij wenste deze mijlpaal nadrukkelijk samen met de gezamenlijke Voerendaalse gemeenschap te vieren.

Zo werden er in het weekend van 10 tot en met 14 juni diverse evenementen voor de jeugd, bejaarden, zieken en oud-leden georganiseerd.





(voorzitter van de Stuurgroep Gilde der Marketentsters en Zoetelaarsters) de wens voor erkenning van de vrouw door de gehele schutterswereld. Zij sprak verder de hoop uit dat ook de andere schutterijen met marketentsters, spoedig zullen overgaan tot het officieel installeren van hun marketentsters.

#### **Taptoe Groot Voerendaal**

Als klap op de vuurpijl werd op zaterdag 18 juni j.l. de Taptoe Groot Voerendaal georganiseerd. Vele toeschouwers mochten onder zeer gunstige weersomstandigheden genieten van een prachtig optreden van alle deelnemende muziekgezelschappen.

Er werden vele muzikale hoogstandjes ten uitvoer gebracht waarin de diverse showelementen zeker niet ontbraken. Een ware lust voor oor en oog!

Deelnemende verenigingen, te weten: Fanfare St. Cecilia Ubachsberg, Harmonie De Berggalm Klimmen, Harmonie St. David Voerendaal, Harmonie St. Joseph Voerendaal, Broederschap St. Sebastianus Klimmen, Koninklijke Schutterij St. Sebastianus Voerendaal en Drumfanfare Oefening en Volharding Nuenen (gast-optreden) hadden veel tijd en moeite in extra repetities gestoken. Het resultaat was dan ook een echt gemeenschappelijk "Voerendaals Pronkstuk".

Naast het perfecte optreden van de individuele muziekgezelschappen, kreeg met name het gezamenlijk optreden van de diverse verenigingen tijdens de finale bijzonder veel waardering van het publiek.

Tijdens de pauze werd een exercitie-demonstratie gegeven door het groot exercitie-peloton, samengesteld uit de schutterijen van Klimmen en Voerendaal.

Volgens vele deelnemers en toeschouwers was het een evenement dat zeer zeker voor herhaling vatbaar is.

#### **Koninklijke zilver**

Voorafgaand aan een druk bezochte jubileumreceptie van de jubilerende schutterij, mocht Richard de Haan uit handen van burgemeester mr. H. Strous de eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau ontvangen.

Richard is 40 jaar lid van de Koninklijke Schutterij, waarvan een groot aantal jaren als commandant.

#### **Overwinning OLS-1994:**

##### **De parel aan de kroon**

Het 450-jarig jubileum van de schutterij wordt als een bijzondere mijlpaal gezien en daarmee als een kroon op de rijke geschiedenis van deze roemruchte schutterij. De overwinning tijdens het OLS 1994 te Stokkem is zeker een "parel aan de kroon".

*De jubilerende Koninklijke Schutterij St. Sebastianus Voerendaal anno 1994.*







*Huldiging winnend zestel;  
Stokkem 9 juli 1994.*

Het winnend zestel, te weten: Broer Smeets, Piet Dadziak, Ton Roelofs, Roger Oerlemans, Arthur Moonen en Arnold de Jong bracht hiermede het mooiste geschenk aan hun jubilerende schutterij, maar ook aan de Voerendaalse gemeenschap.

Huub Lindelauf,  
Werkgroep Public Relations.

\* Onderzoek verricht door Drs. M. van Dijk, Heerlen.

## 4e MARKETENT- STERTREFFEN TE VOERENDAAL

Dit jaar zal al weer het vierde Marketentstertreffen georganiseerd worden en wel door de Koninklijke Schutterij St. Sebastianus uit Voerendaal. De organisatie van dit Marketentstertreffen, al enkele jaren geleden toegewezen, zal een extra dimensie krijgen nu een zestel van deze schutterij het OLS-1994 won en de schutterij dit jaar haar 450-jarig bestaan viert.

De voorbereidingen voor dit treffen zijn al enige tijd in volle gang. Anders dan in de voorgaande jaren is het de bedoeling dat het voor de marketentsters een gezellige en leerzame maar vooral ontspannende dag wordt. Het voorlopige programma ziet er als volgt uit:

- 09.00 u Opening en welkomstwoord
  - 10.00 u H. Mis in de St. Laurentiuskerk
  - 11.15 u Vendelgroet door vendeliers van het Koninklijk Schuttersgilde St. Lambertus uit Helden.
  - 11.30 u Vertrek optocht
  - 14.00 u Aanvang middagprogramma
  - 17.00 u Sluiting
- Vanaf 17.00 u muziek en gezellig samenzijn.

In het middagprogramma voor de marketentsters is een informatief programma opgenomen over o.a. de tonnetjes van de marketentsters. Uit ervaring is gebleken dat er nogal wat marketentsters problemen hebben met hun tonnetjes.

Uiteraard zijn ook dit jaar de partners van harte welkom. Voor hen wordt er 's middags een gratis alternatief programma georganiseerd, waarbij tevens nog eens leuke prijzen te behalen zijn.

Mocht U op het OLS of ZLF Uw inschrijfformulier niet afgehaald hebben en U wilt toch nog graag aan het 4e Marketentstertreffen deelnemen, neem dan even contact op met Marie-José Peeters, telefoon 045-754234.

De Koninklijke Schutterij St. Sebastianus-Voerendaal hoopt vele marketentsters en zoetelaarsters op 13 november in Voerendaal te mogen begroeten.

Marie-José Peeters.

## UIT HET MARKETENTSTER- MANDJE

### Koninginnecocktail

U heeft nodig:

- 4 grote sinaasappels
- 100 gram krab
- 100 gram garnalen
- 200 gram ananas
- 1 krop sla

voor de saus:

- 1 deciliter mayonaise
- 1 deciliter slagroom
- 1/2 theelepeltje kerry
- 1/2 theelepel gember
- 1 citroen
- 1 scheutje sherry
- 1 scheutje cognac
- Worcestershiresaus
- 1 sjalotje
- zout
- peperkorrels

Snij met een Citroentrekker gleufjes in de sinaasappels en haal de kapjes eraf. Snij met een grapefruitmesje het vruchtvlies uit de schil en daarna de partjes uit de vlijes. Trek de krab (uit blik of diepvries) in stukjes. Doe deze met de partjes sinaasappels en de garnalen in een kom.

Schil de ananas en snij er enkele plakken af. Steek het hart eruit en snij de plakken in stukjes (eventueel uit blik). Doe deze ook in de kom en haal alles luchtig door elkaar.

De slagroom half opslaan en vermengen met de mayonaise.

Maak een sjalotje goed schoon en hak het ragfijn. Snij de mootjes gember in kleine stukjes en roer deze met het sjalotje door de saus. Doe er een half theelepeltje kerry-poeder bij, het sap van een citroen, een scheutje sherry en cognac en breng de saus op smaak met peper uit de molen, zout en enkele druppels Worcestershiresaus.

Vul de uitgeholde sinaasappels met het mengsel van de partjes krab, garnalen en ananas en schep daar een lepel saus overheen.

Garneren met sinaasappel, een stukje ananas en een blaadje kropsla.

LAAT HET U SMAKEN.

Bep Louwen, Marketentster.



## VOOR U GELEZEN

*Wie de rubrieken "Voor U gelezen" in dit tijdschrift erop naslaat, leest steevast positieve reacties over het besproken boek of geschrift. Slechts een enkele keer is kritiek of een kritische ondertoon waarneembaar. Dat is zo niet vreemd, want juist de afgelopen jaren verschijnen er vele geschriften van en over Limburgse schutterijen die gedegen onderzoek in zich dragen. De teksten, afkomstig uit alle schuttersbonden, rekenen steevast af met de verhalen (door mondelinge overlevering steeds heroïsch en smeugiger) zoals die ons tot dat moment werden aangereikt. Ik heb die valse schaamte nooit begrepen. Enkele boeken die gebaseerd zijn op gedegen onderzoek willen wij U ook dit keer in dit nummer van harte aanbevelen.*

Allereerst het tweedelige werk van Dr. Eugene van Autenboer getiteld De kaarten van de schuttersgilden van het Hertogdom Brabant (1300-1800). De waarheid gebiedt mij te zeggen dat ik nog niet in de gelegenheid ben geweest om het gehele werk te lezen, maar wat ik heb gelezen dwingt respect af. Een vierhonderd kaarten werden door de schrijver geanalyseerd en geven o.a. antwoord op de vraag wat schuttersgilden hebben betekend in de Brabantse volkscultuur. In elf hoofdstukken en op bijna 750 pagina's worden alle aspecten van het gildewezen behandeld. De prijs voor beide delen bedraagt BEF 2350 of f 125,-.

Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Dr. Van Autenboer Oude Vaartstraat 64 2300 Turnhout of in Nederland met Mevr. M. Rijckmans, Prof. Dondersstraat 23, 5017 HG Tilburg.

Het tweede boek dat ik in Uw aandacht zeer aan wil bevelen is "En sal niemand van dit geselschap wijcken" - Maaslands schutterswezen vroeger en nu vanuit Elers perspectief, geschreven door oud-Elenaar Raymond Driessen en uitgegeven door de Geschied- en Heemkundige Kring Eelen. Het boek werd uitgegeven bij gelegenheid van het 400-jarig bestaan van schutterij St. Pieter-Elen.

De schrijver geeft in zeven hoofdstukken en in twee bijlagen de historie van het schutterswezen aan

de westzijde van de Maas in Belgisch-Limburg weer. Schutterij St. Pieter uit Elen heeft daarbij zijn speciale aandacht.

Na een situering van de schutterijen en in de loop der eeuwen, legt de schrijver banden met de Rooms-Katholieke kerk en de rol die de schutterijen-broedersschappen hierin speelden.

Als de Franse wet van 7 september 1791 (art. 28) in deze streken van kracht wordt, gaan de activiteiten van de meeste schutterijen (gedwongen) op een laag pitje. De wet van 7 mei 1795 (waarbij ook de bezittingen van de schutterijen in beslag worden genomen) was voor vele schutterijen de doodsteek. In Elen vonden daardoor tot 1816 geen schuttersactiviteiten meer plaats.

Op duidelijke wijze geeft de schrijver aan hoe de Limburgse schutterijen na 1815 gezien moeten worden. "Deze schutterij (hij doelt op de militaire schutterij / Garde Civile) bestaat dus naast de eigenlijke schutterij, al zullen zeker meerdere Elenaren tegelijk lid van beide verenigingen geweest zijn".

Ook somt hij (o.a. op de pagina's 67 en 73) een aantal zaken op, die duidelijke verbanden aantonen met het schutterswezen in de beide Limburgen ruim 100 jaar geleden. Ook constateert Driessen een "slijtage" onder de Limburgse schutterijen omstreeks 1900. "Hadden de schutterijen nauwelijks 'concurrentie' te vrezen, aan het einde van de 19e eeuw schieten echter 'fanfare-sociëteiten' en 'velo-clubs' als paddestoelen uit de grond. Na 1900 komen daar nog de eerste schuchtere pogingen bij om het voetbal van de grond te krijgen".

Bijzonder veel aandacht schenkt Driessen aan de heropbloei van de schutterijen van Elen na Wereldoorlog I. Met veel foto's en vele belangrijke gegevens sluit hij zijn historische verhaal over de Compagnie van Sinte-Pieter af met een erelijst der koningen.

Uit het boek blijkt verder dat Schutterij St. Pieter-Elen de eer toekomt dat haar secretaris Pol Vandebroek in 1948 de eerste voorzitter werd van de toen opgerichte schuttersbond Maas en Kempen. In 1950 wordt hij opgevolgd door Meester Pierre Creemers. Overigens was deze schuttersbond niet de eerste schuttersbond in deze streek, want in 1921 was in Neeroeteren reeds opgericht de schuttersbond Eendracht Maakt Macht.

In 1926 steekt ook de schuttersbond De Maasvallei van wal.

"En sal niemand van dit geselschap wijcken" - Maaslands schutterswezen vroeger en nu vanuit Elers perspectief, telt 131 pagina's, 280 voetnoten, veel afbeeldingen in zwart-wit. De voorpagina is in kleur. Tevens is opgenomen een lijst van gebruikte afkortingen en bronnen. De prijs bedraagt (BF 550 / f 30,-). Het boek is ook te bestellen via de boekhandel onder vermelding van het ISBN-nummer: 90-9007258-b.

In november 1993 verscheen het eerste nummer van Melicks Oud-Nieuws-Blad, een tijdschrift waarin alle krantenartikelen en geschreven berichten over de gemeenschap van Melick zijn opgenomen.

Samensteller Henk Wenteler is begonnen bij het jaar 1900. Interessant voor ons zijn niet alleen de berichten over schutterij St. Andreas, maar ook de berichten over het OLS-1908 in nummer 3, juni 1994. De prijs per nummer bedraagt f 7,50. Voor meer informatie kunt U terecht bij K.V. de Markoef Ruys, de Beerenbroucklaan 23, 6074 CE Melick, tel. 04752-2962.

Jan van Lieshout, journalist van het Limburgs Dagblad heeft onlangs een tweetal boekjes uitgegeven onder de titel De stamboom van een oorlog en De stamboom van een museum.

Op encyclopedische wijze beschrijft Van Lieshout in deel 1 de periode van Napoleon tot MacArthur en deel 2 is getiteld van slagveld tot vredeteken. Beide boekjes zijn een uitgave van het Nationaal Oorlogsen Verzetsmuseum in Overloon. Elk deel telt 96 pagina's en is voorzien van zeer veel foto's. De prijs per deeltje kost slechts f 6,-. De boekwerkjes zijn ook te koop in de boekhandel onder ISBN-nummer: 90-801906-3-2. De vlotte en duidelijke wijze waarop de schrijver zijn stof presenteert maakt zelfs de meest ingewikkelde materie voor de lezer duidelijk. Bovendien wordt Limburg in deze boekjes eens niet stiefmoederlijk bedeed. Aan te bevelen.

Wim Pijpers.



## BOUWSTENEN VOOR DE GESCHIEDENIS VAN HET LIMBURGSE SCHUTTERSWEZEN

Sinds enige tijd doet een nieuwe generatie historici van zich spreken. Zoals in de vorige uitgave van het Limburgs Schutterstijdschrift werd gemeld, publiceerde Luc Wolters een boekje over de schutters van Eys.

Ietwat later verscheen een niet minder interessant werkje van de hand van Mark van Dijk, getiteld *De schutterij van Heerle, de geschiedenis van de broederschap en schutterij St. Sebastianus Heerlen*. Deel 1: Van de late Middeleeuwen (1484) tot aan de Franse Tijd (1794).

Elke generatie schrijft zijn eigen geschiedenis. Deze wijsheid werd me in een van de eerste hoorcolleges aan de universiteit ingeprent. Uitgaande van hetgeen reeds door anderen over de geschiedenis is geschreven, voegt de jongste generatie historici nieuwe bouwstenen toe. Aldus wordt het beeld van ons verleden helderder, kleurrijker.

### Eenheid en verscheidenheid

Daarbij is het in feite van minder belang of men het met voorgaande auteurs eens of oneens is. Luc Wolters bijvoorbeeld kan zich er maar niet toe brengen om aan de schutterij als broederschap die waarde en betekenis toe te kennen, die zij op basis van talloze bronnen verdient. In plaats daarvan bewijst hij in de ene na de andere publicatie dat de schutterijen politietaken hebben vervuld.

Hoewel daarmee tot dusver weinig aan de fundamentele discussie over aard en wezen van het schuttenbedrijf werd toegevoegd, complementeert hij wel een gedeelte van het totaalbeeld. Ook dat heeft zijn waarde.

Mark van Dijk koos voor een andere insteek. Hij nam het totaalplaatje van hetgeen reeds was onderzocht en toetst dat aan de lokale gegevens in Heerlen. En passant onderneemt hij nog zwerftochten naar onder andere Voerendaal, Ubachsberg Oirsbeek, Brunssum, Schinveld en Jabeek.

Daarbij probeert Mark het verleden van de schutterij van Heerlen vanuit sociaal-economisch, religieus en wereldlijk perspectief te doen herleven en de reeds aanwezige kleuren

in het palet op te frissen, ja zelfs waar mogelijk nieuwe tinten toe te voegen.

### Gaten

Zoals een ieder die een bad neemt in het verleden, komen ook Luc en Mark 'droge' plekken tegen. De historie is immers door gebrek aan sluitend bronnenmateriaal een gatenkaas, waarbij je mag genieten van de kaas, wanneer je de gaten voor lief neemt. Daarbij is het de sport van de geschiedschrijver om toch zoveel mogelijk van die gaten te dichten. Luc doet dit onder andere door zich te concentreren op de genealogie of afstamming van de schutters waarvan wel gegevens te vinden zijn.

Mark kiest andermaal voor een andere weg. In de beste traditie van de detectives, probeert hij via aanwijzingen en logische gevolgtrekking het gebrek aan tastbaar bewijsmateriaal te compenseren. Daarbij raakt hij meermaals de rand van het acceptabele, maar dat doet niets af aan zijn moedige pogingen het onmogelijke mogelijk te maken.

### Leesbaarheid voor leken

Gezegd moet worden dat Mark met zijn bewijsvoering het de leek niet gemakkelijk maakt.

Wie bijvoorbeeld 25 pagina's nodig heeft om te bewijzen dat Heerlen vroeger ook reeds heeft bestaan, om vervolgens de plaats van de broederschap binnen de gemeenschap te kunnen onderbouwen, stelt de niet-geoeffende lezer op de proef.

Daar bewijst Luc de geïnteresseerde schutter een betere dienst. Men mag/moet daarom de verwachting uitspreken dat het eerste deel over *De schutterij van Heerle* minder tot de verbeelding van de massa zal spreken dan *475 jaar schuttershistorie van St. Sebastianus Eys*. Daarmee is echter niets gezegd over de waarde van het werk voor de historische discussie. Het boek over St. Sebastianus Heerlen geldt dan ook als een 'must' voor al degenen die dieper dan de oppervlakte willen gaan in de studie naar het verleden van de Limburgse schutterijen.

Jos Gerits, Spaubeek.

## SCHUTTERIJ ORANJE NASSAU-ROERMOND 80 JAAR JONG

*De Roermondse schutterij Oranje Nassau werd opgericht in september 1913. Het feest van het 80-jarig bestaan had dus eigenlijk in 1993 gevierd moeten worden. Men besloot echter dit heuglijke feit te laten samenvallen met het organiseren van het bondsfeest van de Midden-Limburgse SchuttersBond op zondag 28 augustus 1994.*

"Tachtig jaar oud is heel mooi, maar het spreekt ons toch niet zo aan als het 75-jarig bestaansfeest in 1988. Toen hebben we wél een grandioos schuttersfeest georganiseerd", vertelt de secretaris van schutterij Oranje Nassau Josef (Zef) Schaefer (51).

"Nu combineren we "80 jaar" met het bondsfeest, zodat we met één keer organiseren, twee hoogtepunten in onze geschiedenis kunnen beleven. Het jaar uitstel zal echt geen afbreuk doen aan de feestvreugde".

### Jubilarissen

Keizer Mart Daemen bekleedt al 10 jaar deze hoogste schutterswaardigheid. Hij is de eerste keizer van zijn vereniging "en van de stad Roermond", d.w.z. van de drie schutterijen. Naast Oranje Nassau zijn dat schutterij St. Christoffel (opgericht 1908) en Schutterij Juliana (opgericht 1903, thans rustende).



Leo Koelen, 70 jaar schutter.



De heer Leo Koelen is nu 70 jaar lid van de vereniging: het oudste lid uiteraard. Tot 1989 maakte hij nog deel uit van het O.L.S.-zestel van Oranje Nassau. Een oogziekte maakte hem echter het schieten onmogelijk. Ofschoon hij ook niet meer mee optrekt, is hij ondanks zijn hoge leeftijd (84 jaar) nog steeds op alle schuttersfeesten aanwezig, compleet in uniform.

Vijf leden vieren hun 25-jarig jubileum: Dat zijn de heren Paul Koelen (koning 1993-94), Theo Wolter, Nol Schaefer, Zef Schaefer en Jeu Suylen.

De huldiging vond plaats op vrijdag 26 augustus.

#### Ledental.

Oranje Nassau telt 50 leden, waaronder 30 actieve schutters: op schuttersfeesten kan men met vijf zestallen uittreden. Tien leden zijn tussen de 10 en 25 jaar lid, "de vaste kern". Het huidige bestuur functioneert als zodanig al vanaf 1988. De voorzitter mag drie jaar aanblijven, de andere bestuursleden wisselen om de twee jaar. Allen zijn onbepaald herkiesbaar volgens de statuten. "Het lange aanblijven - sinds 1988 dus - is een goed teken: het is een bewijs van stabiliteit en rust in de vereniging," aldus de secretaris.

#### Familiebanden.

"Net als op de dorpen", doen ook de echtgenotes zeer geïnteresseerd mee aan het schuttersleven. De meeste (mannelijke) leden zijn ouder dan 50 jaar, "dus de kinderen zijn meestal het huis uit". Gevolg: de vrouwen trekken mee en beoefenen ook de schone kunst van het schieten.

#### Damesschieten.

Tijdens het Limburgs Dames Schuttersfeest op 18 september treedt Oranje Nassau aan met twee dameszestallen. Oranje Nassau kan er zich ook op beroemen de eerste Schutterskoningin van Roermond, die zelf de vogel afgeschoten heeft, binnen zijn gelederen te hebben: Francine Schaefer verwierf deze hoge eer in 1993.

#### Stadsprocessie.

Al twee jaar is Oranje Nassau meegetrokken met de Stadsprocessie van Roermond, die op de 2e zaterdag van mei plaats heeft, en dat wordt zeer gewaardeerd door Bischof Frans Wiertz en Burgemeester Herman Kaiser.



*Schutterij Oranje Nassau-Roermond in 1994; 80 jaar jong.*

#### Koningschieten.

Ons koningschieten valt altijd op de 1e zaterdag in september. Het doel is een getekende vogel "die uit het bord" geschoten moet worden. Vroeger werd geschoten "bij elk café, waarvan de kastelein bereid was, een tientje méér te betalen dan zijn concurrent". Nu ligt het vaste schietterrein al jaren bij restaurant "de Kwekkert" in Roermond. Schutterij Oranje Nassau gelooft in haar toekomst. Want in 1993 ging zij over tot de aankoop van een nieuwe zware buks voor fl. 12.000,- die letterlijk in goede, vertrouwde handen is van buksmeester-voorzitter Jan Heiligers.

Ik dank deze gegevens aan de reeds genoemde secretaris van Oranje Nassau, Zef Schaefer. Tijdens een gesprek, te mijnen huize, blijkt zijn grote belangstelling voor alles wat met "vreuger", met geschiedenis, te maken heeft. "Ich leer gaer, ich höb veer jaor Italiaanse lès gehad."

Sinds 1988 is hij secretaris van Oranje Nassau en vanaf dat jaar verzamelt hij alle gegevens die hij vinden kan over zijn vereniging.

Met gepaste trots vertelt hij, dat het koningszilver compleet aanwezig is, vanaf de allereerste koning.

Hij loopt met de gedachte rond, een boek over Oranje Nassau te gaan schrijven; op zoek naar documentatie daarvoor heeft hij van de 80 jaar dat de schutterij bestaat, al 50 koningsfoto's kunnen achterhalen. Helaas heeft hij moeten vaststellen dat er heel weinig gegevens bekend zijn over het wel en wee van zijn vereniging in de voorbije 80 jaar. "Het enige dat bekend is uit de vroegste jaren, is dat wij in 1939 meegedaan hebben aan een Bondsfeest, via een knipsel uit een krant. Maar ik blijf zoeken", zegt Zef. Als wapenfeit kan hij wel vermelden, dat bij de opening van de "grote Tunnel" in Roermond in 1954 de organisatie van het toen gehouden grote schuttersfeest geheel in handen lag van de schutterijen St. Christoffel en Oranje Nassau. Oranje Nassau 80 jaar: een mijlpaal naar het Eeuwfeest! Aan de huidige leden zal het niet liggen! En... dat boek moet er komen!

Leeuwen-Roermond, 18-7-1994  
Drs. Jean Walraven.



## LIMBURGSCH SCHUTTERIJEN ONDER VUUR (3)

Vervolg op de afleveringen in LS nummer 17 en 19, waarbij het Bestuur der Federatie van Bonden van Schutterijen een goed woordje probeert te doen. De 'papieren oorlog' zal nog aanhouden tot einde 1938.

Aan Zijne Excellentie den Minister van Sociale Zaken van Justitie te 's-Gravenhage.

Excellentie:

Geeft met den meest verschuldigen eerbied te kennen: Het bestuur der Federatie van Bonden Van Schutterijen in Limburg, omvattende de zes bonden met 97 schutterijen, zich uitstreckende van Siebengewald tot Vaals:

Dat het bestuur voornoemd door middel van de dagbladen heeft kennis genomen van de schriftelijke vragen, door het lid der Ite Kamer, Jhr. Mr. Ruijs de Beerenbrouck tot Uwe Excellentie gericht, in verband met de Limburgsche schutterijen:

Dat naar aanleiding hiervan het bestuur beleefd de vrijheid neemt ook het volgende onder Uwe welwillende aandacht te brengen:

1e. dat eenerzijds er wordt op aangedrongen dat bij gelegenheid van een schuttersfeest de feestgevende vereeniging in het bezit zal zijn van een vergunning ingevolge de Hinderwet, terwijl er anderzijds geadviseerd wordt, (er is voor zoo eene gelegenheid geene Hinderwetsvergunning noodig).

2e. dat men den eenen kant de stelling hoort verkondigen dat, bij deelname van een optocht bij gelegenheid van een schuttersfeest de deelnemers aan dezen optocht zonder meer tot deelname hieraan gerechtigd zijn, indien de vereischte vergunning ingevolge art. 21 der wet van 22 April 1855, Stbld. 32, voor dit feest is verkregen, en men zich blijkbaar op het standpunt stelt én optocht én schietwedstrijd een geheel uitmaken en dus geacht worden te zijn een bijeenkomst om zich in het hanteeren van wapenen te oefenen:

dat men blijkbaar van eene andere zijde de opvatting heeft dat een schuttersfeest bestaat uit 2 deelen: n.l. 1e optocht, 2e schietwedstrijd, en dus ieder deelnemer aan den optocht, die een wapen meevoert, in het bezit moet wezen van een vergunning als bedoeld bij art. 3, -

8e lid der Wet van 9 Mei 1890, Stbld 81, gewijzigd bij de Wetten van 23-9-1912, Stbld. 303 en 7 Juni 1919 Stbld 310:

Dat aan deze tegenstrijdige opvattingen wellicht ook debet zijn de verschillende soorten van schieten o.a.:

- a. Vogelschieten, waaronder Koningsvogelschieten;
- b. Prijsschieten op schuttersfeesten;
- c. Oefenen voor prijsschieten op schuttersfeesten:

Dat ter kennis van het bestuur is gekomen, dat de Rijksveldwacht in Limburg in de afgelopen week mondelinge waarschuwingen heeft gegeven aan de besturen der schutterijen, dat bij eventueele niet naleving der voorschriften voor het schieten zal worden overgegaan tot in beslagname van geweren enz. en zelfs tot vernietiging van den schietboom.

Dat het bestuur wil voorkomen, dat het hoogst ontactisch zoude wezen, gezien de vorenaangehaalde bestaande tegenstellingen in de opvattingen omtrent naleving en uitvoering van de bepalingen van de Hinderwet en Wapenwet, dergelijke drastische maatregelen te nemen:

Dat het wenschelijk ware, dat er alereerst tot stand kwam eene dergelijke soepele regeling van uitvoering van den geest van voregenoemde wetten en dat deze ter kennis van belanghebbende werd gebracht, alvorens werd overgegaan tot zulke forsche maatregelen, want het gevaar is niet denkbeeldig, dat men hier en daar geheel ter goeder trouw, eene afkeuring wegens overtreding van een of ander zou krijgen: Hier wordt gedacht aan de opgemaakte procesverbalen te Amstenrade en Douverenhout-Merkelbeek:

Dat het bestuur bekend is, dat de uitvoering van de Hinderwet en te dezer zake gegeven richtlijnen in meerdere gemeenten zeer verschillend is, zoodat in landelijke Gemeenten o.a. als Echt en Nederweert zelfs geen of bijna geen vergunningen zijn verkregen kunnen worden:

Dat tengevolge hiervan natuurlijk ook geene schietoefeningen meer kunnen worden gehouden, wat noodzakelijkerwijs weer als gevolg zal hebben, weinig of geen belangstelling met als uiteindelijk resultaat algeheele opdoeking der betreffen-

de vereenigingen, wat zeer veel teleurstelling zou veroorzaken:

Dat zeer vele der thans nog bestaande schutterijen reeds eeuwen terug werden opgericht en in wezen een onafscheidelijk deel van het dorpsleven zijn gaan uitmaken:

Dat het overgrootste deel van de leden der schutterijen tevens lid is van de Burgerwachten of bijzondere-Vrijwillige-Landstorm, en hierdoor blijkt geeft te behooren tot de meest ordelievende burgers van ons Vaderland:

Dat er onder de leden der schutterijen velen te tellen zijn die zich in November 1918 onmiddellijk aanmeldden om als vrijwilliger de bekende vergissing duidelijk te laten uitkomen en hierdoor getoond hebben beziel te zijn met ware liefde jegens ons geëerbiedigd Vorstenhuis:

Dat het bestuur met de besturen der onderscheidenlijke bonden en schutterijen zorgvuldig toeziet, dat geen verkeerde elementen de gelederen der vereenigingen binnen dringen en de grootste aandacht besteedt aan de bestrijding van eventueele verkeerde of niet juiste toestanden:

Redenen waarom het Bestuur der Federatie zich vol vertrouwen tot Uw Excellentie wendt met het zeer eerbiedig verzoek de vragen gesteld door het lid van de 2e Kamer der Staten-Generaal, inzake Limburgsche Schutterijen, ernstig te willen onderzoeken, bij welk onderzoek ons bestuur Uwe Excellentie gaarne wil ter zijde staan, en het daarheen te willen leiden, dat onze aloude schutterijen, evenals voorheen, rustig en onbedreigd kunnen blijven voortbestaan.

Hetwelk doende enz.

Van Uwe Excellentie de meest dienstwillige dienaren:

Het Bestuur der Federatie van Bonden van Schutterijen in Limburg,

De Secretaris,

De Voorzitter,

Ittervoort 12 Mei 1938.  
Oirsbeek.

In de volgende aflevering:  
Schietboomen in Limburg.  
De Minister acht ze gevaarlijk.  
Voorwaarden blijven gehandhaafd.



## OLS-1994; ONDANKS TEGENSLAGEN GOED FEEST

*Ondanks de vele tegenslagen die de organisator van het OLS-1994 had, kunnen we toch terugzien op een zeer geslaagd OLS.*

Alvorens de feestelijkheden van het OLS-1994 een aanvang namen, waren er de gebruikelijke toespraken in de feesttent. OLS-president Lei Stals dankte bij die gelegenheid Jan Kessels voor de werkzaamheden die al 25 jaar verricht als secretaris van het OLS-Feest.

### Handicaps

Na bekomen te zijn van de overwinning, ging men in Stokkem driftig aan het werk om het OLS-1994 gestalte te geven. Naast de reeds geplande activiteiten in het kader van Stokkem 750 jaar stad, kwam er ook nog eens de organisatie bij van het OLS. Op zich zou het OLS de kroon moeten worden op de reeds geplande festiviteiten, ware het niet dat voor de enorme organisatie, die een OLS nou eenmaal met zich brengt, veel sponsorgelden en mankracht benodigd zijn. Zowel de sponsorgelden als de benodigde mankracht waren reeds ingezet bij de vieringen van 'Stokkem 750 jaar stad'.

De stuurgroep van het OLS-1994 liet zich desondanks niet uit het veld slaan en begon vol goede moed aan de voorbereidingen. Nauwelijks had men de plannen op papier klaar of de overstromingen van 19 en 20 december 1993 teisterden het gebied waar het grote feest gehouden zou moeten worden.

Een volgende tegenvaller was de pontonbrug over de Maas tussen Berg aan de Maas en Stokkem. De genie van de Koninklijke Landmacht wilde gratis een pontonbrug leggen voor dit OLS. Een bedrijf die dit vernam en dreigde met een proces indien de Koninklijke Landmacht de pontonbrug zou leggen. Het bedrijf beschouwde het gebaar van de Koninklijke Landmacht als oneerlijke concurrentie. De Belgische genie van het Ministerie van Landsverdediging gaf te kennen dat zij de opdracht niet kon uitvoeren, aldus schutterijvoorzitter en voorzitter van de stuurgroep OLS-1994 Jean Ulrichs.

De triathlon in Stein dwong de bezoekers van het OLS om via twee hoofdwegen de plaats Stokkem te bereiken. In Stokkem moest het verkeer in een flessehals geperst worden.

Doordat het drukwerk later verscheen als gepland, kreeg de OLS-organisator ook van die kant nogal wat tegenslagen te incasseren. Een sprekend voorbeeld was de OLS-Feestgids. Tijdens het OLS-1992 waren de 5000 feestgidsen op de dag van het feest om 18.00 uur volledig uitverkocht. De organisator van het OLS-1993 heeft nog een honderdtal feestgidsen over voor 'later'. OLS-organisator Stokkem zal met ruim 2000 feestgidsen blijven zitten.

En of de tegenslagen nog niet opkonden, was het tot overmaat sniken snikheit op de dag van het OLS.

### Kater

OLS-organisator schutterij St. Elisabeth-Stokkem zal met een kater terugkijken op haar OLS. Het uitzonderlijk warme weer was goed voor slechts 7000 mensen die bij de entreeposten betaalden. Gemakshalve telt voorzitter Jean Ulrichs hier nog eens ruim 10.000 schutters en hun familie bij. Om de zaak af te ronden stelt hij dat er nog eens 3000 mensen (eregasten etc.) het feestterrein bezochten. Van deze 20.000 mensen verliet het gros Stokkem binnen één uur na de optocht vanwege de hoge temperaturen.

Tegenover de 11.000 liter vertapt bier stond weliswaar een dubbele omzet aan frisdranken, maar al met al had men gerekend op een omzet van 40.000 liter bier.

Ondanks de tropische temperatuur van 32 graden Celsius, wist men goed gekoelde dranken te serveren. Een prestatie!

### Waardering

Met waardering heb ik op de morgen vóór dit OLS gekeken naar de hoeveelheid personeel en materieel van het Rode Kruis. Later bleek dat men een goede inschatting had gemaakt van hetgeen er kon gebeuren bij zulk een extreme hitte in combinatie met de dikke en stevig gesloten kleding van de schutters.

Eveneens met waardering heb ik gekeken naar de tomeloze inzet van dit Rode Kruis-personeel. Dankzij hun behandeling konden de vele hitte-slachtoffers na enige tijd weer huiswaarts keren zonder restverschijnselen.

De eerste schutterijen die terugkeerden van de optocht waren teleurgesteld door de zeer geringe belangstelling langs de route. Het was inderdaad zo dat er weinig mensen het risico namen om in de felle zon uren te blijven staan. Veel meer mensen waren te vinden in de schaduw van de huizen of tussen de struiken.

### Nieuwtje

Voor het eerst in de historie van het OLS zullen de medailles van het Belgische en Nederlandse Koningshuis evenals de medailles van de beide provincies voortaan worden uitgereikt in het Gouvernementsgebouw van de provincie waar de winnaar van het OLS vandaan komt.

De reden die de OLS-Federatie hiervoor aanvoert is dat de eerder genoemde medailles die aandacht dienen te krijgen die ze verdienen, bovendien vond men dat de vertegenwoordiger van de koning c.q. koningin de persoon is die een dergelijke medaille zou moeten uitreiken. De eerste uitreiking vond plaats op 29 augustus in Maas-tricht.

### Geiteclub Iris 2

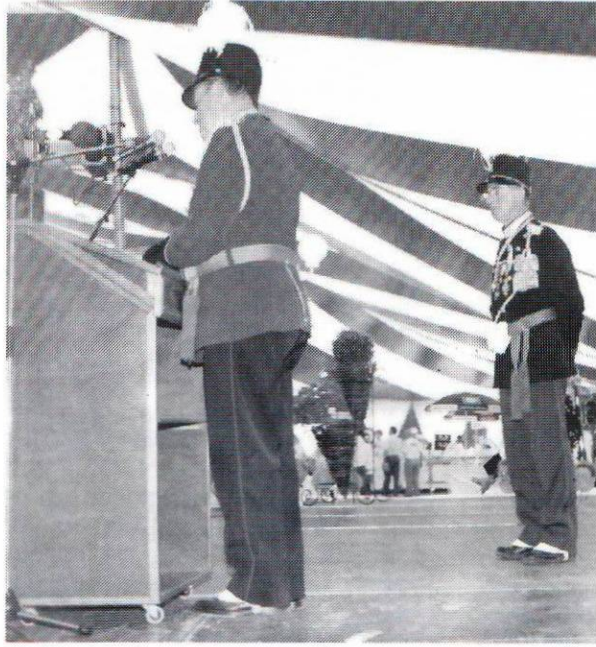
Geiteclub Iris 2 uit St. Joost heeft ook dit jaar weer haar 'pechvogel' weten te vinden tijdens het OLS. Genomineerd werd Jean Klingeleers van schutterij St. Monulphus en Gondulphus uit Rotem. Toen kanonnier Jean tijdens de optocht in Stokkem plotseling zijn kanon liet knallen, veerde mevrouw Lieske Gijsen uit Stokkem op uit haar tuinstoel. Bij het neerkomen zakte zij toen door de tuinstoel. Het geheel zorgde voor de nodige hilariteit en haalde de kranten.

### OLS-winnaar

Vanaf deze plaats wil ik het winnend zestal en alle leden van de Koninklijke Schutterij Sint Sebastianus uit Voerendaal nogmaals van harte feliciteren met de overwinning van het OLS-1994. Ik ben er van overtuigd dat de organisatie van het OLS-1995 in zeer goede en sterke handen is.

Wim Pijpers.













Wij feliciteren de Koninklijke  
Voerendaal met de overwinning  
hen veel succes toe met de voer







Schutterij Sint Sebastianus uit  
ng van het OLS-1994 en wensen  
orbereidingen van het OLS-1995.

*Foto's Piet Jeurissen*





## ZLF-1994 GROOT ORGANISATORISCH SUCCES EXTREME HITTE FUNEST VOOR SCHUTTERSFEESTEN

*Het Oud-Limburgs Schuttersfeest 1994 en het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1994 hebben één zaak duidelijk gemeen. Er is namelijk bewezen dat het weer een bijzonder grote invloed heeft op het bezoekersaantal. Bij schutterij St. Elisabeth-Stokkem passeerden ongeveer 7000 betalende bezoekers de inkomposten. Bij schutterij Wilhelmina-Hingen is dat getal niet eens gehaald. Oorzaak: in Stokkem werd op 3 juli een temperatuur gemeten van 32° Celsius, terwijl op 24 juli in Hingen een temperatuur gemeten werd van 33° Celsius.*

### Krantekoppen

Enkele voor zich sprekende krantekoppen: '350 kijkers OLS moeten het afleggen tegen de zon', 'Mèt zonnesteek, maar recht lopen ze', 'Beide Limburgen vinden elkaar op een snikhete schuttersweide', 'Optocht door Stokkem een helletocht', 'Koperen ploert nekt deelnemers OLS-stoet', 'Een lange mars tegen de hitte', 'Tropische temperatuur eist tol tijdens OLS', 'Hitte beheerst OLS 1994', 'Meer bezoekers OLS zou catastrofaal zijn geweest'. De krantekoppen na het ZLF-1994 logen er evenmin om: 'Bezoekers ZLF massaal op vlucht voor zon', 'Schutters in tropisch Hingen: Onmenselijk, deze hobby kan je dood zijn', 'Verbrande schouders en een kletsnatte baard'.

### Geen zin

Stond voor vele schutters en schutterijen de zin om deel te nemen in deze hitte aan de optocht al op een laag pitje, tijdens de wedstrijden na de optocht van het ZLF, gaf nog eens 40% te kennen niet meer deel te willen nemen aan de 'overige wedstrijden het Limburgse schutterswezen betreffende'.

### Goede presentatie

De wijze waarop het ZLF-1994 zich heeft gepresenteerd, deed mij onwillekeurig denken aan de professionele wijze waarop het OLS-1992 in Kelpen-Oler gestalte kreeg. Door een bijzonder goed opgezette publiciteitscampagne heeft een daartoe in het leven geroepen stichting met schutterij Wilhelmina-Hingen een goed doordacht plan uitgevoerd om gasten aan te sporen het ZLF-1994 te komen bezoeken.



Zo vaak als maar mogelijk was, werd het ZLF onder de aandacht van potentiële bezoekers gebracht.

Schutterij Wilhelmina-Hingen behoefde slechts één rondje door Echt te maken om de benodigde vrijwilligers bij elkaar te krijgen.

Veel sponsors die reeds hun toezegging hadden gegeven aan het OLS-1993, zegden ook toe bij het ZLF-1994.

Doordat er nogal wat activiteiten door de organiserende schutterij naast het ZLF werden ontplooid, kon de organiserende vereniging, nog voordat er één schot was gelost, een bedrag van f 12.000 overdragen voor het goede doel (een slag-toon klankkring voor de bewoners van de Pepijnklinieken) dat men zich had gesteld.

Een andere voltreffer is zonder meer het herdenkingsboek. Bescheiden spreken de samenstellers in de inleiding over een 'schuttersboekje'. Te bescheiden vind ik de benaming voor dit historisch belangrijke werk. De samenstellers zijn bijna twee jaar in de weer geweest om gegevens te verzamelen. Op dit herdenkingsboek kom ik in een volgende uitgave uitgebreider terug.

### Kritiek

Kritiek leverden schutters dit jaar in de pers op het bestuur van de ZLF. Een groot aantal schutterijen aangesloten bij de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie kondigden aan in de najaarsvergadering hun kritiek te zullen spuien. De behoefte om deel te nemen aan het ZLF (zo snel na het OLS en in de zomervakantie) loopt jaarlijks terug.



Wordt een ZLF tot overmaat ook nog eens getroffen door extreme weersomstandigheden, dan blijven er maar weinig goed gevulde schutterijen in de optocht over en heeft de organiserende vereniging een probleem.

Kritiek (of was het jaloezie?) was er ook op schutterij St. Laurentius uit Spaubeek. Deze schutterij liep in soepel zomertenuë en oogstte menig applaus van het publiek. Door het lopen in zomertenuë kiest deze schutterij ervoor om geen prijs te winnen tijdens de optocht, daarentegen treedt zij wel compleet naar buiten en hebben haar leden ook geen klachten die verband houden met de hitte.

### Oplissing

Het grote succes van een ZLF bestaat dankzij de grote inspanningen van de organiserende schutterij. Het verplaatsen van het ZLF naar bijvoorbeeld medio augustus zou voor de organiserende schutterij, de bij de ZLF aangesloten schutterijen en de bezoekers een welkome oplossing betekenen.

Wim Pijpers.

## OLS-1969 MOLENBEERSEL

### Geluk en ongeluk bij OLS.

Het OLS-1968 bij schutterij St. Barbara-Leveroy werd gewonnen door het zestal van schutterij St. Lambertus-Molenbeersel Thomas Stals, Lambert Leysen, Willy Janssen, Henri Klerkx, Godfried Truyen en Theodoor Denier. Na Rotem en Kaulille was dit de derde Belgische schutterij die na de oorlog het OLS won.

Theodoor Denier (keizer in 1936), welke het laatste schot loste, overleed echter op 18 juni 1969 zodat hij het OLS op 6 juli 1969 niet meer kon bijwonen.

Op de dag van het OLS-1969 was het windstil, maar nauwelijks enkele uren na afloop van het feest werd de feesttent tijdens de duisternis door een hels noodweer geveld. Schutterijvoorzitter Jan Baens, die de overwinning van het zestal niet gezien had in Leveroy, beseftte dat de storm gelukkig geen dag vroeger had mogen komen want toen wilde de tent uit van het volk.

In Molenbeersel, waar Meester Pierre Creemers mede instond voor een puike organisatie, won St. Lambertus-Louwel het OLS.

## VRAGEN

*Tijdens en na afloop van het OLS-1994 en het ZLF-1994 werden weer eens die vragen gesteld die alleen maar gesteld worden als zich ernstige situaties voordoen of dreigen te ontstaan.*

*Om een antwoord te vinden op deze vragen (onderstaand) sloegen we de statuten, het huishoudelijk reglement van de OLS-Federatie en het reglement voor het OLS-Feest er op na. Een antwoord op deze vragen werd hieruit niet verkregen. Wel blijkt uit deze documenten dat de organisator van een OLS-Feest een bedrag van f 500 moet storten 'ter verzekering van de financiering van bepaalde uitvoeringsmaatregelen ter zake het OLS'.*

*Van diverse zijden verneemt men dat de overkoepelende organisaties in ons schutterswezen (schuttersbonden, de OLS-Federatie en de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie) er goed aan zouden doen plannen gereed te hebben en bekend te stellen bij elke organisator van een schuttersfeest voor het geval zich een ramp voordoet/ dreigt te ontstaan.*

### Enkele voorbeelden

Een korte maar hevige storm maakte een abrupt einde aan het ZLF-1983 in Montfort. De storm eiste toen dodelijke slachtoffers en veel materiële schade.

Het OLS-1990 in Schaesberg kreeg ook met hevig onweer te kampen. De schade bleef 'beperkt' tot een geringere omzet en nogal wat materiële schade.

Op de vooravond van het OLS-1994 in Stokkem besloot de OLS-Federatie omstreeks 22.00 uur (na gehouden overleg en met goedvinden om de optochtroute in te korten met 500-600 meter vanwege de te verwachten tropische temperaturen. Om de commercie niet tekort te doen werd de beslissing maar niet uitgevoerd.

Tijdens hetzelfde OLS ging het gerucht dat er tenminste twee doden waren gevallen door de extreme hitte. Gelukkig bleef het bij een gerucht en kunnen de slachtoffers van toen het nu allemaal nog navertellen. Het Rode Kruis moest meer dan 350 patiënten behandelen.

Tijdens het ZLF-1994 in Hingen was het ook extreem warm. Hun lesje geleerd in Stokkem, hielden

veel schutters en toeschouwers het voor gezien en bleven thuis. De EHBO behoefde in Hingen gelukkig nauwelijks in actie te komen.

### Vragen

\* Bestaan er plannen hoe gehandeld dient te worden indien een natuurramp voorspeld wordt / zich voltrekt (storm, wateroverlast of extreem hoge temperaturen). Welke instantie bewaakt de actualiteit van deze plannen en onder wiens supervisie worden ze toegepast / uitgevoerd?

\* Indien deze plannen bestaan, is de organiserende schutterij bekend met deze plannen en de mogelijke (personele, financiële en materiële) consequenties die daaruit (kunnen) voortvloeien?

\* Wie bewaakt / controleert of de organiserende schutterij de in de plannen genoemde taken ook daadwerkelijk heeft toegepast / uitgevoerd?

\* Wie draagt de kosten indien de plannen daadwerkelijk toegepast moeten worden?

\* Wie draagt de eventuele (financiële) verliezen bij een natuurramp?

\* Hoe wordt gehandeld indien een lid van een schutterij overlijdt tijdens een bondsschuttersfeest, een ZLF of een OLS-Feest?

\* Wie heeft de bevoegdheid om een dergelijk groot schuttersfeest vervolgens af te gelasten?

\* Wie draait er op voor het eventuele financiële verlies van de organiserende vereniging bij (voortijdige) afgelasting?

\* Hoe wordt gehandeld indien een gast op bijvoorbeeld een OLS overlijdt op de feestweide?

\* Zijn de overkoepelende organisaties (schuttersbonden, OLS-Federatie of Zuid-Limburgse Schuttersfederatie) tegen al dit soort rampen afdoende verzekerd?

Wim Pijpers.

## Limburgs Schutterijen Museum

Van 1 mei tot 1 oktober 1994 geldt voor het Limburgs Schutterijen Museum de zomer-openstelling.

Het museum is dan open op zaterdag, zondag en woensdag van 14.00 tot 17.00 uur.

In het museum is een grote verzameling attributen te bewonderen van praktisch alle schutterijen uit Nederlands- en Belgisch Limburg.



## DE PERS INFORMEREN VRAAGT ACTIEVE OPSTELLING

*Dankzij goede contacten kregen we tot 31 december j.l. alle edities van de kranten die in Nederlands-Limburg verschijnen. Helaas moest onze 'leverancier' bezuinigen. Men had becijferd dat bezuinigen op de post-abonnementen ± fl 10.000 per jaar opleverde. Als redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift worden wij door deze bezuiniging dus ook getroffen. Daarom verzocht ik op 25 december 1993 schriftelijk aan alle schuttersbonden en schutterijen om alle informatie betreffende jubilea, overlijdens en overige belangrijke gebeurtenissen binnen de vereniging voortaan zelf aan het redactie-adres te sturen.*

*Zoals U kunt lezen op pagina 1 van het Limburgs Schutterstijdschrift, stelt de redactie het algemeen belang boven het persoonlijk belang. Dit voorbehoud geeft ons de mogelijkheid om doublures in aangeboden teksten te wijzigen of alleen de hoofdzaken te publiceren.*

*Om U te ondersteunen in de berichtgeving kan onderstaand artikel misschien van pas komen.*

Wim Pijpers.

Als binnen uw schutterij, schuttersbond, OLS-Federatie of bijvoorbeeld de stuurgroep OLS een gebeurtenis plaatsvindt of gaat plaatsvinden waaraan u ook buiten de eigen kring bekendheid wilt geven, dan bent u aangewezen op de geschreven pers of op de (lokale) radio en mogelijk de televisie.

Anders dan wel gedacht wordt zijn het lang niet altijd de media die uit zichzelf naar het nieuws (kunnen) komen. Vaak werkt het juist andersom. Degene die nieuws te melden heeft brengt dat onder de aandacht van de media en probeert die te bewegen er aandacht aan te schenken.

### Opbellen

U kunt natuurlijk de meest eenvoudige weg bewandelen en een redactie van een krant, tijdschrift of radioprogramma telefonisch benaderen. Dat heeft het voordeel dat u direct merkt of er belangstelling bestaat of niet. Daar staat tegenover dat het een tijdrovende methode kan zijn, omdat de betrokkenen lang niet altijd direct voor u beschikbaar zijn. Bovendien zal vrijwel iedere redacteur of program-

maker u toch vragen schriftelijke informatie op te sturen.

### Persbericht

Een veel gebruikt middel om de media te informeren is het persbericht. Redacties ontvangen dagelijks stapels persberichten. Het valt niet mee om er in die massa uit te springen. Het minste dat we kunnen zeggen is dat een persbericht dat niet aan de elementaire criteria voldoet weinig kans maakt tot de kolommen door te dringen. Wat zijn dan die criteria?

In de eerste plaats moet een persbericht nieuws bevatten. Het moet betrekking hebben op een gebeurtenis die betekenis heeft voor meer dan alleen uw vereniging. Maar vervelend genoeg is het niet de opsteller van het persbericht die uitmaakt of iets waard is in bredere kring bekend gemaakt te worden, maar de redactie van het betrokken blad of programma. Het kan dus gebeuren dat volgens u belangrijk nieuws in de prullenmand verdwijnt. Een tweede eis aan een persbericht is dat het informatief is. Het moet in ieder geval antwoord geven op wat wel de vijf W's wordt genoemd: wie, wat, waar, wanneer en waarom. Deze vijf W's moeten direct in de eerste alinea behandeld worden. Daarnaast bevat een persbericht altijd naam en telefoonnummer van een contactpersoon. Boven de tekst komt de aanduiding 'persbericht' te staan. De kop van het bericht moet niet te lang zijn en de essentie van het nieuws weergeven. Een persbericht wordt getipt met ruime regelafstand en brede marge en is niet langer dan twee A4-velletjes.

Tenslotte: persberichten worden geschreven in een zakelijke stijl. Vermijd mooi-schrijverij en superlatieven. Een tekst die naar reclame riekt loopt een meer dan gemiddelde kans terzijde te worden gelegd.

Verzend persberichten niet 'in het wilde weg'. Maak tevoren een duidelijke selectie welke media u gaat benaderen en daarna welke redacties of programma's. Het kan zinrijk zijn enkele dagen na het versturen een telefonische ronde langs de aangeschrevenen te maken om te vragen in hoeverre de belangstelling is opgewekt en of mogelijk meer informatie wordt gewenst.

### Persconferentie

U kunt vertegenwoordigers van de media ook uitnodigen voor een persconferentie. Maar daar moet direct aan toegevoegd worden dat dit middel maar bij hoge uitzondering moet worden gehanteerd. Zelfs in het bedrijfsleven worden veel persconferenties ten onrechte georganiseerd. Gewoon, omdat het nieuws dat verteld wordt te weinig belangrijk is voor de media of in ieder geval best op een andere manier onder de aandacht had kunnen worden gebracht. Een grote vereniging of stichting zou bijvoorbeeld een persconferentie kunnen organiseren als bijvoorbeeld belangrijke beleidswijzigingen onder de aandacht van de media moeten worden gebracht.

### Vooraf inzage?

Een gevoelig punt is of u het artikel dat gaat verschijnen of de radiotekst die zal worden uitgesproken vooraf ter inzage krijgt. Veel redacteurs en journalisten voelen daar weinig voor, al was het alleen maar uit tijdgebrek. Aan de andere kant is het in het belang van beide partijen dat in ieder geval de feiten juist worden weergegeven. Op dat punt kunt u zich eventueel beroepen: dat u de weergave van de feiten vooraf naloopt en mogelijke aperte onjuistheden corrigeert. Hou er evenwel rekening mee dat u weinig of geen invloed kunt uitoefenen op de vorm en stijl van een tekst: dat is de verantwoordelijkheid van de redacteur of journalist.

## LEZERS SCHRIJVEN

Graag wil ik reageren op het artikel "Over bonds-, federatie- en andere schuttersfeesten, de winnaars en zij die het eigenlijk niet zijn" van Ruud Goovaerts in LS nummer 23.

Ik ben zelf al drie jaar actief bezig met individueel- en groepsvendelen in onze schutterij. Wanneer wij met ons gilde uittrekken, verfraaien wij met onze vendels het geheel.

Wanneer wij vendelen op bondsfeesten, zijn we de enigen; dus zijn we altijd de winnaars.

Ik denk dat Ruud Goovaerts de schutterstraditie verkeerd inschat.



Je kunt, naar mijn mening, toch niet door een optelsom van diverse onderdelen winnaar zijn.

Elk individu wil op zijn of haar manier bezig zijn in deze folkloristische weddenschap. Denk maar eens aan die verenigingen die geen keizer, bieleman, marketenster, koningin, drumband, solisten hebben. Deze verenigingen zouden binnen de kortste tijd 'leeglopen'.

Ik ben het wel met Ruud eens dat wanneer je steeds alleen moet optreden, je het vaak niet ziet zitten. Weinig publiek en zo.

Maar de verbroedering van de schutters onderling en het meedoen bij plaatselijke en streekactiviteiten (jubilea, processies, dodenherdenking, koninginnedag enz.) brengen toch de 'broodnodige' variatie. Als je het zo wilt bezien zijn er voldoende momenten waarop je winnaar kunt zijn!

Wat te denken van de drukbezette programma's van de schutterijen. Vaak denk ik wel eens: "wanneer ben ik eens een weekend vrij?"

Tot slot wil ik je nog zeggen: "Het is niet altijd moeten, maar het zou goed zijn als de activiteiten voor schutters en schutterijen beter verdeeld zouden zijn over het seizoen".

Anton Spijkers, St. Sebastianusgilde-Beegden.

### OVER OUDE EXERCITIE en zo

Sinds jaar en dag wordt er door de OLS-Federatie een cursus 'Oude Exerctie' verzorgd. Voorwaar heel noodzakelijk, heel leerzaam en heel gezellig. De heren Beaujean en Wijnands proberen met verve om eenieder deelgenoot te laten worden in de "edele kunst der Oude Exerctie".

Ik had het voorrecht om gedurende vier jaar (4 x 15 lessen) deelgenoot te mogen zijn in het illustere gezelschap van medecursisten. In vier jaar van 'Beginner' naar 'Commandant-Instrukteur' voor Hfl 125 per jaar; voorwaar geen kattenpies voor de meeste schutterijen. Maar, en nu komt het, succes was en is nog steeds verzekerd!

Vaak had ik, en met mij nogal wat medecursisten, het idee dat er met twee maten gemeten werd als de diploma's werden uitgedeeld. Medecursisten, die er nog lang niet aan toe waren, kregen toch hun diploma uitgedeeld. Een en ander natuurlijk tot zeer grote verbazing en ongenoegen van de andere cursisten.

Het kan en mag toch niet zo zijn dat je, na betaling van het cursusgeld en het enkele keren laten zien van je neus of anderszins, toch je diploma kreeg.

Het resultaat hiervan heeft onherroepelijk zijn weerslag op de prestaties bij bondsfeesten etc.. Dit is toch niet de kant die wij op willen.

In tegenstelling tot iemand die het diploma heeft verdiend, zal de diegene die het diploma gekregen heeft steeds een (t)wijfelaar in zijn prestaties blijven. Vandaar dat ik de OLS-Federatie adviseerde om een insigne ('Commandant c.q. Commandant-Instrukteur Oude Exerctie') te ontwerpen. Dit ter bevestiging van de kundigheid van betrokkene. Dit uiterlijke teken (bijvoorbeeld op de mouw bevestigd) zal vast en zeker het niveau verhogen en naar ik hoop ook stimulerend zal werken op de 'niet-dragers'.

Een reden om niet aan dit verzoek te willen voldoen, zou de vraag kunnen zijn: "Hoe te handelen met de mensen die al jaren commandant/commandant-instrukteur Oude Exerctie zijn, maar nog nooit een cursus hebben gevolgd?"

Mijn voorstel luidt eenvoudig: Laat deze mensen ook maar eens een jaartje deelnemen aan de cursus Oude Exerctie; ik heb namelijk nog nooit iemand gezien die het niet nodig zou hebben.

De heren cursusleiders zou ik willen adviseren om ook eens de volgende onderwerpen te behandelen tijdens de cursus: 'Het binnenkomen, het richten, aanmelden en het uittreden van het vaandel. Haal er verder ook absoluut de onreinheden uit.

Laten we er met z'n allen voor zorgen dat we onze Oude Exerctie en de traditie die daaraan verbonden is kundig en korrekt doorgeven. Zij die na ons komen zullen ons hiervoor dankbaar zijn.

Ruud Goovaerts, vaandrig St. Joseph-Waubach.

### NORMEN

In het LS 23/juni 1994 werd onder de rubriek NORMENCOMMISSIE S.A.S. verslag gedaan van de bijeenkomst van genoemde commissie met de besturen en juryleden van enige schuttersbonden. Het - overigens met zorg samengesteld - verslag ging echter voorbij aan enige vragen/voorstellen vanuit de Midden-Limburgse SchuttersBond;

waarschijnlijk vergeten, aangezien zij ter vergadering schriftelijk werden ingediend. Deze wijze van indiening geschiedde met volle instemming van de commissie, in het belang van een efficiënte tijdsplanning.

Ter aanvulling van het aangehaalde verslag worden derhalve, uit een oogpunt van volledigheid, de schriftelijk ingediende voorstellen hieronder in beknopte vorm (vanuit redactionele overwegingen) weergegeven.

Hoofdstuk 1.0, punt 6: "bij een onvoldoend aantal leden zijn 3 gelederen toegestaan (zie 0.4 en 0.5)."

\* Waar het vigerende exercitiereglement uitgaat van het tirailleurpeloton (4 groepen van elk 9 manschappen) en een schutterij in de optocht doorgaans niet zoveel marcherende schutters telt, wordt voorgesteld de kwalificatie "onvoldoende" te vervangen, door een getalsaanduiding van het minimale aantal leden, waarmede gemarcheerd wordt op 4 gelederen.

Vorgesteld wordt punt 6 te wijzigen in:

"Conform het bepaalde in de exercitiereglementen geschiedt de opstelling van een schutterij in 4 gelederen; bedraagt echter het aantal aangetreden manschappen minder dan 16 (officieren en commandant niet meegerekend), dan wordt opgesteld in 3 gelederen."

Hoofdstuk 1.1, punt 3: Oude exercitie; art. 22.

Uitvoering: "De armen worden op natuurlijke wijze bewogen (gebalde vuist met de duim boven).

\* Het gestelde (gebalde vuist met de duim boven) komt niet voor in het Reglement op de exercitiën der Infanterie 1914 DVO 9 Nov. II afd. No. 85.

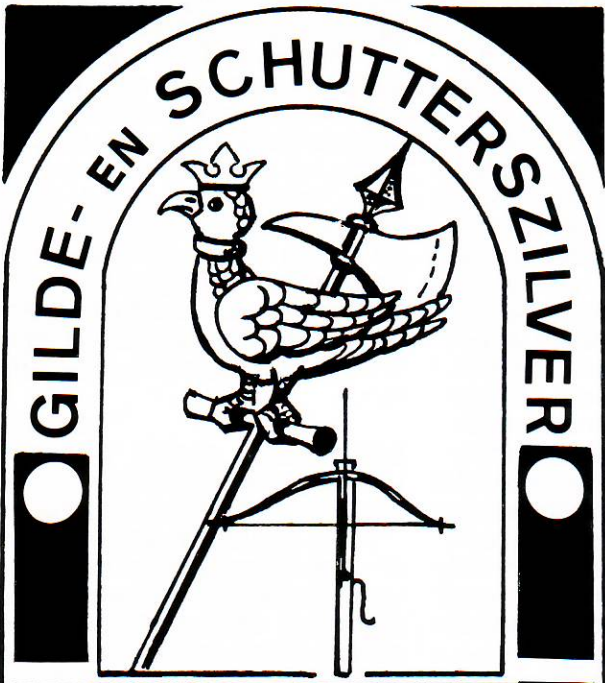
Derhalve worden 2 opties voorgesteld:

I. Indien vastgehouden wordt aan de huidige omschrijving dient duidelijk aangegeven te worden, dat zulks in afwijking is van het gestelde in artikel 22.

II. Indien conform het reglement gehandeld wordt, dient het tussen haakjes gestelde te worden verwijderd en vervangen door: "De handen plat met licht gebogen en aan elkander gesloten vingers."

Frans Vergoossen, Melick.





**GILDE- EN SCHUTTERS ZILVER**

JUWELIERS - HORLOGES  
**Jan Andriessen**  
 DORPSSTRAAT 54  
 5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)  
 TEL. 04920 - 50792  
 FAX 04920 - 22269

Nog steeds fabriceren wij de alom bekende Drummen Buksen voor zeer aantrekkelijke prijzen in de calibers 12 en 16.

Ook verkrijgbaar toebehoren zoals:

- \* Slaghoedjes van diverse merken zoals: Hirtenberger, Fiocchi, CCI, Federal, etc.
- \* Kruitsoorten: TP 103, Vectan BA 10, tegen zeer scherpe prijzen.
- \* Hulzen in calibers 12 en 16 precisie gegarandeerd op 0.01.
- \* Scherpe aanbiedingen betreffende weegschalen;
 

|                               |          |
|-------------------------------|----------|
| Dillon mechanische weegschaal | f 125,00 |
| Dillon digitale weegschaal    | f 575,00 |
- \* Tril- en Draaitrommels voor het schoonmaken van de hulzen v.a.
 

|                              |         |
|------------------------------|---------|
| f 325,00                     |         |
| Granulaat hiervoor - per zak | f 39,50 |

**\* VOOR DE WINTERMAANDEN:  
 Nieuw of tweede-hands luchtbuksen**

- \* Luchtbuksen te koop van de merken: Walther, Anschuts, Diana, Feinwerk bouw en Hammerli tegen zeer scherpe prijzen. Eventuele inruil mogelijk.



**Fa. Maurice Drummen & Zn.**

Valkenburgerweg 49  
 6361 EB NUTH - NEDERLAND  
 Tel. 045-241220, Fax 045-245330

# JANFRÉ

**Voornaamste punten waar u op let bij aanschaf van nieuwe uniformen:**

- \*Goede kwaliteit
- \*Korrekte pasvorm
- \*Vlotte levering
- \*Betaalbare prijs
- \*Behoud van pasvorm
- \*Snelle nalevering
- \*Uitgebreide service

Dit maken wij voor U.  
 Vraag vrijblijvend offerte.  
 Maak een afspraak.

**uniformen-  
 petten-  
 uitmonsteringen**

BRUSSELESTRAAT 124  
 6211 PH MAASTRICHT  
 TELEFOON 043-217712



LAARZEN LAARZEN L  
 PLUIMEN-VEREN-PLUI  
 KOPPELS-RIEMEN-KO  
 HOEDEN-SHAKO'S-I  
 UNIFORMSCHOENEN  
 DANSSCHOENEN DAN  
 HISTORISCHE-SCHOE  
 GILDESCHOENEN GI  
 OVERSCHOENEN G  
 HANDSCHOENEN HAN  
 OPERA-OPERETTE-SC

**VAN BEERS B.V.**

SCHOENFABRIEK

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL  
 Tel.: 04167-72254, b.g.g. 76548-77072  
 België, BRD, 00-31 4167-72254

TONEELSCHOENEN





## Terug in de tijd

### DE GESCHIEDENIS VAN HET OUD-LIMBURGS SCHUTTERSFEEST (5)

Zoals we hebben kunnen lezen in de vorige aflevering van deze serie (zie LS nr 21 pag. 6), werd schutterij St. Anna uit Haelen op Pinkstermaandag 29 mei 1903 winnaar van het Groot Internationaal Schuttersfeest in Nunhem.

In deze aflevering zullen we aandacht schenken aan het Groot Internationaal Schuttersfeest in 1903, georganiseerd door schutterij St. Servatius-Nunhem.

Nog even ter verduidelijking: de teksten zijn letterlijk en in de originele versie weergegeven. NK betekent Nieuwe Koerier, MR betekent Maas & Roerbode en KW betekent Het Kanton Weert.

Het houden van het Groot Internationaal Schuttersfeest 1903 op Tweede Pinksterdag werd de organisatoren niet bepaald in dank afgenomen. Reden waarom de organisator van het Groot Internationaal Schuttersfeest 1904 uitweek naar een latere datum (zie LS nr 21, pag. 6 onder NK 16-1-1904).

Wim Pijpers.

MR 24-5-1902 HEYTHUIZEN  
Maandag (19 mei) had alhier het aangekondigde schuttersfeest plaats, waaraan niet minder dan 37 gezelschappen deelnamen.  
De prijzen waren als volgt:  
1e Nunhem St. Servatius, met 7 punten, bij kaveling  
2e Neer H. Sacrament, met 7 punten, bij kaveling  
3e Eiland-Stevensweert St. Rochus, met 6 punten  
4e Eiland-Stevensweert St. Antonius, met 6 punten, terwijl de heer Brentjens van Wessem het eere-kruis verwierf.

Wegens het ongunstig weder kon de eereprijs (medaille van Z.K.H. Prins Hendrik der Nederlanden) niet worden verschoten. Deze zal daarom a.s. Zondag 25 dezer worden verschoten, des namiddags juist om 3 uur.

Ondanks het ongunstig weder was het schuttersfeest buitengewoon druk bezocht en liep alles zeer opgewekt en in de beste orde van stapel.

NK 4-11-1902 NUNHEM  
Naar wij vernemen, zal onze schutterij St. Servatius, die in Heythuizen den eersten prijs behaalde, het volgende jaar op Pinkstermaandag een internationaal schuttersfeest houden.

Al het mogelijke zal gedaan worden, om dit landelijk feest zoo luisterrijk mogelijk te maken, zoodat er geen twijfel blijft, of het kleine Nunhem zal bij deze gelegenheid weer toonen, dat het de kunst van feestvieren verstaat, en zijne oude eer weet op te houden.

MR 8-11-1902 NUNHEM  
Naar wij vernemen, zal onze schutterij "St. Servatius", die dit jaar op den wedstrijd te Heijthuizen den eersten prijs behaalde, volgend jaar op Pinkstermaandag een internationaal schietwedstrijd houden.

NK 21-3-1903 NUNHEM  
De schutterij St. Servatius alhier, welke verleden jaar op het schuttersfeest te Heijthuizen den 1sten prijs verwierf, zal op Pinkstermaandag a.s. een groot internationaal schuttersfeest houden, waarbij verschillende prachtige prijzen worden uitgelooft.

De parken en tuinen van het kasteel zijn voor dat doeleinde door den Weled. heer van Rijckevorsel gaarne beschikbaar gesteld, terwijl de verschillende zangverenigingen

en fanfares uit den omtrek zullen uitgenoodigd worden, om het feest te helpen opluisteren.

NK 11-4-1903 NUNHEM  
Voor het groot intern. schuttersfeest, op Pinkstermaandag alhier te houden, hebben zich reeds verschillende gezelschappen aange-meld.

**Nunhem.**

**Groot Internationaal Schuttersfeest**  
op Pinkstermaandag a. s.,  
door de Schutterij **ST. SERVATIUS.**

PRIJZEN: 1ste prijs 100 fr. en verg. zilver medaille; 2de prijs 50 fr. en zilver medaille; 3de prijs 25 fr. en zilver medaille; 4de prijs zilver medaille.

Vereenigingen, welke door onwetendheid enerzijds geen circulaire mochten ontvangen hebben, gelieven zich alsnog aan te melden vóór 10 Mei bij den Secretaris der vereeniging, den heer L. HENDRIKS.

5362 HET BESTUUR.

NK 25-4-1903 advnr 5362

NK 9-5-1903 NUNHEM  
Het schuttersfeest alhier belooft schitterend te zullen worden. Kosten noch moeiten worden gespaard, om het feest zoo luisterrijk mogelijk te doen zijn.  
Reeds hebben zich een 35 tal schutterijen aangegeven en verschillende zang- en muziekverenigingen.

**NUNHEM.**

**Groot intern. Schuttersfeest**  
op PINKSTERMAANDAG,  
door de 5260  
Schutterij St SERVATIUS.

NK 11-4-1903 advnr 5260

**Nunhem.**

**Prijsvogelschieten te Nunhem,**  
op ZONDAG 26 APRIL a. s. bij  
**H. CARIS.**

Liefhebbers worden uitgenoodigd om zich te oefenen voor het schuttersfeest op Pinkstermaandag. 5303

NK 18-4-1903 advnr 5303

**NUNHEM.**

**Groot Internationaal SCHUTTERSFEEST**  
met CONCERT,  
op PINKSTERMAANDAG a.s.,  
door de SCHUTTERIJ St. SERVATIUS  
met welwillende medewerking van  
verschillende zang- en muziekgezelschappen.

**PRIJZEN:**

1e prijs fr. 100 en verg. zilver medaille.  
2e prijs fr. 50 en zilveren medaille.  
3e prijs fr. 25 en zilveren medaille  
4e prijs zilveren medaille.

Tevens zal worden verschoten: **eene prachtige herinneringsmedaille**, ter wijl voor den schutter met het grootst aantal punten **een prachtig eere-kruis** uitgelooft zal worden.

Vereenigingen welke wenschen deel te nemen aan het feest, gelieven zich alsnog aan te melden voor 10 Mei bij den secretaris L. Hendriks

5448 HET BESTUUR

NK 9-5-1903 advnr 5448



KW 23-5-1903

Wel wat te *weinig* eer vinden wij dat ons van andere zijde wordt bewezen.

Nu Weert het geluk en voorrecht zal hebben den aanstaanden 5den Limburgsche Katholiekendag binnen zijn grachten te herbergen, achten wij het niet zeer behoorlijk dat - gezwezen van het "Groot Festival te Voerendaal" - te NUNHEM, behorende tot het (kies)district van Weert op Pinkstermaandag, den voornamen Katholiekendag, een groot schutters-concours zal gegeven worden. De ondervinding leert, dat aan zulk concours veel volk gewoon is deel te nemen.

Wij geven aan het feestgevend schuttersgezelschap te Nunhem eerbiedig in overweging, dat concours, zoo mogelijk, nog uit te stellen tot naderen datum, bijvoorbeeld, tot St. Petrusdag. Genoemd gezelschap zal daardoor, dunkt ons een wijze daad verrichten.

Genoemde schuttersvereniging zal daardoor, wij twijfelen er niet aan, verplichten het Bestuur der Limburgsche Katholiekendagen, Weert en heel Limburg.

Nunhem zal daardoor een prijzenswaardig voorbeeld geven, ook voor de toekomst, aan andere plaatsen. Waarlijk toch, de Katholiekendag behoort *de eenige* feestdag op den 2den Pinksterdag te zijn voor Limburg, voor Limburgs Katholieken. ZULKS hopen wij ook nog voor DIT JAAR.

---

## NUNHEM.

Groot Intern. Schuttersfeest  
op Pinkstermaandag a. s. 5553

---

NK 28-5-1903 advnr 5553

NK 28-5-1903 NUNHEM

Het schuttersfeest op Pinkstermaandag a.s. belooft heel wat. Niet minder dan 42 schuttersgezelschappen en 5 muziekverenigingen hebben hunne deelneming toegezegd. Nunhem heeft dan ook niets gespaard, om het den bezoekers dien dag zoo aangenaam mogelijk te maken. De prachtige medailles zijn vervaardigd in de ateliers van den heer Allard, Maastricht. Als het weer nu maar geen parten speelt.

NK 28-5-1903 Ingezonden

Geachte Redactie,

Bij dezen ben ik zoo vrij een klein plaatsje in uw veelgelezen blad te verzoeken, ten einde een kort antwoord te geven op het artikel voorkomende in het nummer van Zaterdag 21 Mei van *Het Kanton Weert*. Naast eene aansporing om in grooten getale den 5n Limb. Katholiekendag bij te wonen, aan welks oproep naar ik hoop velen gevolg zullen geven, krijgt de lezer een overzicht van den toestand van Limburg, wat betreft het welig tieren van herbergen en kroegen, een schilderij, in de Kruisbanier opgehangen door den heer A. Kellenaers.

Volgens schrijver van bewust artikel in *het Kanton Weert*, kent de heer Kellenaers aan de goede stad Weert *te veel eer* toe, terwijl van andere zijde en nog wel van de gemeente Nunhem, behoorend bij het Kiesdistrict Weert (welk district anders ten tijde van verkiezingen zoo homogeen niet placht te zijn) en - nu komen we eigenlijk waar hem de schoen pas wringt, *te weinig eer* bewezen wordt, omdat aldoor op Pinkstermaandag een groot schuttersfeest met concert zal plaats hebben.

Dit ben ik met steller van genoemd artikel eens; jammer, bepaald jammer is het, dat zulk feest moet samenvallen met den voor ons Limburgers zoo schoonen Katholiekendag. Jammer, maar aan wien de schuld? - Het *Kanton Weert* geeft het feestgevend gezelschap den welgemeenden raad, voorsnog het feest uit te stellen tot St. Petrusdag bijv.

Maar, heeft de schrijver in het *Kanton Weert* wel ooit een schuttersfeest mee georganiseerd of de voorbereidende werkzaamheden van nabij gade geslagen? Zoo ja, dan weet hij ook heel goed, dat dergelijk feest, tusschen twee haakjes gezegd, eene heele onderneming voor een klein plaatsje is, eigenaardige moeielijkheden en bezwaren oplevert en zoo maar niet te hooi en te gras in een paar weken op touw gezet kan worden; de onkosten aan dergelijk schuttersfeest verbonden, beloopt meer dan f 150.

Nu komt de waarschuwing van den schrijver in het *Kanton Weert* één week vóór het feest, dus veel te laat. Voorzeker had de commissie van den Katholiekendag ook maar één enkel woord hierover geschreven een maand te voren, ik ben er

verzekerd van, dat het bestuur der schutterij van Nunhem volgaarne bereid was geweest, om het feest te Nunhem uit te stellen.

Hierbij komt nog, dat de aankondiging van het schuttersfeest reeds vóór Nieuwjaar in de *Nieuwe Koerier* verschenen is, terwijl na Vastavond gedrukte circulaires verzonden zijn. Het bestuur der schutterij is zulks niet euvel te duiden, dat het den dag van het feest op Pinkstermaandag gehouden heeft, wijl dit feest altijd op Pinkstermaandag heeft plaatsgehad, het vorige jaar zelfs nog te Heijthuisen.

Het bestuur der schutterij van Nunhem betreurt ten zeerste, dat het onmogelijk den welgemeenen raad van den schrijver in *Het Kanton Weert* kan opvolgen, maar ondergeteekende geeft de eventueele Commissie van den 6en Limb. Katholiekendag den welgemeenden raad, het volgende jaar *bijtijds* flink uit de oogen te kijken en besturen van schutterijen of muziekverenigingen *vroegtijdig* te verzoeken, bedoelde feesten niet meer op Pinkstermaandag te houden, en ik ben er overtuigd van, dat elke vereeniging volgaarne ruim baan zal maken voor onzen Katholiekendag.

En nu, de beste wenschen voor het slagen van den 5n Limb. Katholiekendag. Moge hij onder Gods zegen de rijkste vruchten afwerpen en bewijzen, dat Limburgs Katholieken nog altijd de oogen gericht houden op de Ster van Bethlehem en den Wachter op de tinne van het Vaticaan.

Jos J.

Nunhem, 27 Mei '03.

KW 30-5-1903

Of Nunhem zich "anders ten tijde van verkiezingen, niet zeer homogeen gevoelt met de hoofdplaats van het (kies)district," waaronder het dorpje ressorteert, kan gerust tusschen haakjes blijven.

De heer Jos J., die in den Nieuwen Koerier, op zeer vriendelijke wijze op onze driestar "te weinig eer" antwoordt, blijkbaar in naam van het bestuur der Schutterij van Nunhem, verdient wel, dat wij hem hiervoor voldoende geven.

1° Wij moeten toegeven, "dat wij nooit een schuttersfeest mee georganiseerd of de voorbereidende werkzaamheden van nabij gade geslagen hebben.

2° Was tot nog toe onze studeerkamer niet voorzien van een kalender der Limburgsche feesten, die der schutterijen erbij gerekend.



3° Wij vernamen pas, *zeer korten tijd* vóór verleden Zaterdag, het feit waarover we meenden goed te doen een regeltje te schrijven.

4° Wij vernamen toen, tot onzen spijt, uit den mond van zeer achtenswaardige personen, dat ze zeer graag naar den Weerter Katholiekendag zouden komen; doch .... het schuttersfeest te Nunhem! daar *konden* zij niet vandaan blijven.

5° Ons werd toen ook gezegd, dat **te Nunhem zelf** van zeer achtenswaardige zijde de raad en aanmaning was gegeven, **het schuttersfeest op een anderen dag te houden**.

6° Al twijfelden wij, in die omstandigheden, of onzen stem genoeg gehoor zou vinden, wij - de Redactie van het Weerter weekblad - meenden toch, om het gewicht der zaak, onzen "welgemeenden raad" eerbiedig te mogen en te moeten aanbieden, om vernomen te worden waar het hoorde en waar hij nut kon stichten, voor nu of voor later.

7° De heer Jos J. zal, blijkens toon en inhoud van zijn schrijven in den Nieuwen Koerier, de eerste zijn, om te begripen, dat wij ons verheugen aan Nunhem dien "welgemeenden raad" gegeven te hebben.

8° Of Nunhem - nog na Zaterdag jl - zijn schuttersfeest gevoeglijk kon verschuiven tot b.v. Sacramentsdag, of uitstellen b.v. tot Sint Petrusdag, - heusch, mijnheer Jos J. wij verklaren ons onbevoegd, om te beoordeelen, welke moeielijkheden en hoe groote onkosten *daar* aan verbonden zijn. Wij schreven ook maar "*zoo mogelijk*", nog uitstellen en het was slechts, voor dit jaar een "*welgemeenden raad*".

9° "Het bestuur der schutterij van Nunhem betreurt het ten zeerste, dat het onmogelijk, den welgemeenden raad van de schrijver in Het Kanton Weert kon opvolgen, maar ...."

Deze woorden doen ons vermoeden dat onze zegsman - zie no 5 - niet goed op de hoogte was. Deze bekentenis doet ons in alle geval veel genoeg.

Zij, die graag naar den Katholiekendag zouden komen, doch niet goed durfden, zij komen nu maar gerust; het is de innige wensch van het bestuur der schutterij van Nunhem, dat de 5de Limburgsche Katholiekendag zoo best mogelijk slage.

10° De besturen van "schutterijen of muziekverenigingen" en van alle mogelijke festiviteiten en con-

coursen - voegen wij er in een adem bij - zullen "het volgende jaar" bedoelde feesten niet meer op Pinkstermaandag houden. Dat hopen wij van harte, met den heer Jos J.

Ook, zonder "bijtijds" daartoe verzocht te zijn geworden door de Commissie van den 6e Limburgsche Katholiekendag, gelooven en wenschen *wij* zal zulks geschieden.

11° Want, wat men inziet, dat zóó zéér gewenscht is, voor het algemeen welzijn, dat doen die verstandige en goedgezinde Besturen gaarne voortaan uit *eigen beweging*: dat is nog mooier en verdienstelijker.

12° Ten slotte aan den heer Jos J. onzen oprechten dank. Zijn Ed. heeft ons geholpen, om, *heel Limburg door*, te doen ontstaan het vaste besluit: bij gelegenheid van den Katholiekendag nergens geen volksfeesten of volksvermakelijkheden meer.

MR 3-6-1903 / NK 6-6-1903 NUNHEM

Maandag (Pinkstermaandag 1/6) had alhier het groot schuttersfeest plaats. 's Avonds te voren en in den vroege morgen kondigde het gebulder van het geschut aan de omliggende dorpen aan, dat Nunhem feest ging vieren, en waarlijk, het kleine Nunhem gaf een groot en welgeslaagd feest.

Niet minder dan 37 schutterijen en 5 muziekgezelschappen hadden aan de beleefde uitnodiging gevolg gegeven.

Tegen 12 uur begon de feestweide een bedrijvig aanzien te krijgen en kondigde het tromgeroffel aan, dat eenige vereenigingen in aantocht waren, en circa 2 uur waren al de deelnemende vereenigingen in de feestweide vereenigd, waarna aflezing van het reglement plaats had en de optocht begon.

Feestelijk zag ons dorpje er nu uit, met zijn vlaggen en wimpels en groen en bloemen met daartuschen het bonte gewemel der talrijke schietverenigingen en de honderden toeschouwers, welke van heinde en ver waren toegestroomd. Om 3 uur werd een aanvang gemaakt met den schietwedstrijd. Welk een verschil tegen vorige jaren! Men kon zien, dat de buksen van den heer v. Valkenberg te Hulsberg algemeen in zwang zijn, want niet minder dan 38 schutters moesten dingen naar het eerekrus, wijl ze 3 punten behaald hadden.

De uitslag van den wedstrijd was als volgt:

1e prijs Haelen, met 9 p.;

2e prijs Stevensweert, met 9 p.;

3e prijs Stevensweert, met 8 p.;

4e prijs Buggenum, met 8 p.;

5e prijs Haelen, met 8 p.

Maandag kon de wedstrijd niet voortgezet worden, zoodat Dinsdag tegen 4 uur wederom eene groote menigte zich in de feestweide verzameld had, ten einde getuige te zijn van het kavelen voor het eerekrus.

Lang en hevig was de strijd tot dat de laatste, de heer Fr. Rutten te Heijthuijzen overwinnaar bleef met 18 schoten en 18 punten; de heer Seuren van Roggel behaalde 17 punten.

's Maandags, na afloop van den wedstrijd, had de uitreiking der prijzen plaats door Eere-Voorzitter, den Hoog WelGeb. heer Louis v. Rijckevorsel, welke de talrijke menigte in gloedvolle, begeesterende woorden toesprak en dadelijk aller harten voor zich innam.

Telkens wanneer een prijs werd uitgereikt, was deze uitreiking vergezeld van eene allerhartelijkste, joviale toespraak, zooals we die trouwens van den heer van Rijckevorsel gewoon zijn. Alles liep zonder eenige stoornis en in de beste orde af.

Alsnu trad de President van het feestgevend gezelschap naar voren en bedankte den heer v. Rijckevorsel voor den machtigen steun, welke de schutterij St. Servatius van de familie Rijckevorsel mag ondervinden, weliswaar in eenvoudige woorden, maar welgemeend; dit bewees het donderen en driewerf herhaalde hoera, dat er volgde op den uitroep: Lang, lang leve de familie Rijckevorsel.

De schutterij St. Servatius mag gerust trots terugzien op het schoone feest door haar gegeven en geheel Nunhem heeft er toe bijgedragen, om het feest zoo luisterrijk te doen slagen.

Het concert, gedurende den wedstrijd gegeven door de fanfares van Roggel en Neer en de zangverenigingen van Nunhem, Buggenum en Haelen liep uitstekend af.

Het bestuur der gemeente Nunhem met den edelachtb. heer burge-meester aan 't hoofd, een woord van lof voor hunne medewerking en belangstelling in dit feest, den heer v. Rijckevorsel den dank van geheel Nunhem voor de medewerking en steun, het afstaan van het lommerrijk terrein en het schenken



eener prachtige herinneringsmedaille; de familie Jeuken den dank van het feestgevend gezelschap voor het bereidwillig afstaan van het schietterrein en de steun zoo welwillend verleend en ten slotte het bestuur der schutterij een pluimpje voor den flinken afloop en de degelijke organisatie van geheel het feest.

Het persoonlijk concours voor de herinneringsmedaille geschonken door den Hoog WelGeb. heer van Rijckevorsel, zal plaats hebben op Zondag a.s.

## NUNHEM.

**Zondag 7 Juni a.s.**, ten 2 ure voortzetting van den wedstrijd voor de **HERINNERINGSMEDAILLE**, terwijl om 5 uur een aanvang zal gemaakt worden met kavelen.

Heeren liefhebbers worden Zondag verwacht bij H. CARIS.

5617

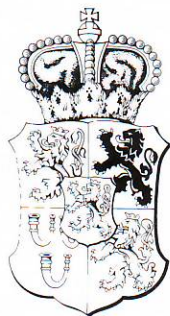
HET BESTUUR.

NK 6-6-1903 advnr 5617

### NK 27-6-1903 HAELEN

De herinneringsmedaille, geschonken door den Weled. Heer van Rijckevorsel op het schuttersfeest te Nunhem, is na een harden kamp ten deel gevallen aan den heer Op het Broek alhier.

**De advertenties zijn weergegeven op 80% van de ware grootte.**



## EENE HERINNERING AAN VORIGE TIJDEN

Limburgsche oude lieden praten altijd graag over den goeden ouden tijd! En geen wonder, want elkeen spreekt liefst over datgene wat hij zelf heeft beleefd, of wat zijne ouders hem verteld hebben. 't valt dan ook niet te ontkennen, dat de

oude tijd bij al de in 't oog loopende gebreken, die hij met zich sleepte, ook werkelijk veel goeds had. Ja, veel goeds, dat men soms voor nietig beschouwde. Zulk goeds was b.v. een oude plattelands-schutterij, die men vroeger in de meeste Limburgsche dorpen aantrof. Ook in 't aloude dorp Geleen bevond zich zulke. 't Doel van zoo'n schutterij was niet, zich te oefenen in 't hanteren van wapenen ten einde in ogenblikken van gevaar zich tegen een vijand te kunnen verdedigen, maar zij diende alleen om oud en jong op een onschuldige wijze te vermaken, 't geen men trouwens ook niet uit den aard harer samenstelling kon opmerken.

Elk bewoner van 't dorp zag haar graag langs de straten trekken, en de grijsaard spreekt nog altijd gaarne over de plaats, die hij als lid der schutterij bekleedde, en over de oefeningen die er voor haar gehouden werden.

Verschillende omstandigheden droegen er toe bij om de schutterij van Geleen te doen vervallen. En met haar ontging ook langzamerhand de algemeene broederliefde der bewoners van dit dorp: want, ofschoon eenvoudig, ja, eenvoudig voor den stedeling misschien tot 't belachelijke toe, toch was zij een voornaam en krachtig middel om den vriendschapsband tusschen de inwoners van 't dorp nauwer toe te halen. Menigeen betreurde dan ook haar dood, doch andere vermakenheden traden in hare plaats, en spoedig gevoelde men geen behoefte meer aan eene schutterij.

De tegenwoordige jongelingen van Geleen schijnen echter en terecht veel belang te stellen in 't geen hun van de schutterij door oude lieden wordt en werd verteld en zij begrijpen, dat zij werkelijk waarde van bestaan had, en dit temeer, omdat hare leden geschaard waren onder een vaandel met de leus "Plicht en ware ijver". Dit zij niet gezegd, om van de deugd der Geleensche jongelingen te bluffen, want, indien 't goede zelfs in de harten der bewoners van de "Acht zaligheden" is verminderd, zoo kan men licht begrijpen, dat ook de inwoners van Geleen meer of minder door den storm destijds zijn medegesleept, maar toch nog altijd mogen zij zich beroemen op de deugden hunner voorouders, want rechtvaardig en godsdienstig is hun aard, goed en rein hun zedelijk gevoel. Ten einde aan de leus van 't vaandel der oude schutterij te beter getrouw te blijven

en 't vroegere vermaak te doen herleven, hebben zij dus ook weer een schutterij opgericht. 't Laat zich aanzien, dat die schutterij goed vooruit zal gaan en er veel toe zal bijdragen om 't dorp levendiger en aangenameer en tevens rustiger en vreedzamer te maken.

Zondag 3 Augustus, 's namiddags om 4 uur, vergaderden de leden der schutterij aan 't schoollokaal en gingen van hier hun Kolonel afhalen, om daarna op te trekken naar de versierde feestweide. Hier zou schijf geschoten worden en den besten schutter den rang van Koning gegeven worden. Die schietbeurten waren bepaald naar de afdalende rangen van de leden. 't Eerste schot werd dus gedaan door den Kolonel, en zoo vervolgens door de minderen van rang tot eindelijk M. Wessels, schuttermeester, en X. Janssen, 2e luitenant, moesten kavelen.

Eindelijk haalde M. Wessels de meeste punten, en die gaf den rang als Koning der schutterij over aan zijn broeder. Na afloop van het schijfschieten werd aan deze jeugdige Koning den krans van zilveren platen op zijne schouders gelegd, door een vreugdekreet der leden, die hem vergezelden. Toen verliet men de feestweide en nauwelijks het dorp binnen gekomen zijnde, werd zij vergezeld door het Fanfare-gezelschap, om met de schutterij den jeugdigen Koning door de dorpstraten te begeleiden. 's Avonds bracht men den Koning tot aan zijn huis; en nog met een serenade, door het Fanfare gezelschap gegeven; trokken zij dan weder en brachten den Kolonel ook aan zijn huis, die het Fanfaregezelschap bedankte voor de eer van hun allen die zij gedaan hadden, en denken onder elkander vrede en eendracht te blijven houden.

Zoo werd dan de optocht gesloten aan het schoollokaal door het kommandeeren van den kommandant met inrukking van een ieder huiswaarts.

Hopende steeds dezelfde optocht der schutterij in vrede en eendracht onder de leden moge blijven heerschen zoo als van Zondag met waarheid gezegd is, van de inwoners van Geleen.

Een lid der schutterij.

Bron: Ingezonden brief in de Limburger Courier van 16 augustus 1879, pagina 2.



## PERMANENTE TENTOONSTELLING SCHUTTERSZILVER



Op 5 juni werd in het Openluchtmuseum te Bokrijk (meer precies in het Kempense gedeelte op de bovenverdieping van de pastorie van Schriek) een permanente tentoonstelling van schutterszilver geopend.

Na het overlijden van Ludo Baron van Bogaert ontving het Domein Bokrijk als legaat een unieke collectie schutterszilver. De collectie was door de Baron in de loop der jaren verzameld.

Na enkele gildedansen van Gilde St. Sebastiaan uit Werchter, toespraken en een toelichting van Dr. E. van Autenboer over schuttersgilden door de eeuwen heen, werd de tentoonstelling officieel geopend.

De collectie omvat 16 voorwerpen; 7 volledige breuken, een gildebeker, een stokbekroning, een houten pijlenkoker en voorts enkele losse vogels en platen. Ze zijn afkomstig van handboog-, voetboog- en kolveniersgilden. Als omkadering van de tentoonstelling zijn verder tal van zaken uit het schutterswezen te bezichtigen. Bij de tentoonstelling behoort ook een catalogus, waarin een uitgebreide toelichting gegeven wordt van het tentoongestelde.

Er is geen zilverwerk van Limburgse schutterijen die met de zware buks schieten, wel is een oude buks tentoongesteld. Helaas weet men niet hoe oud deze is of waar de buks vandaan komt.

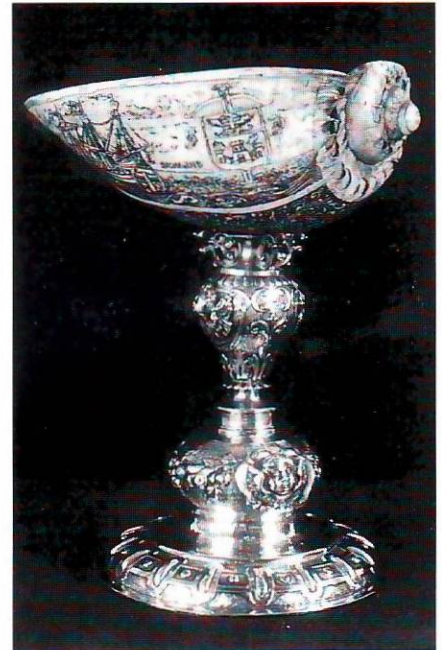
Gilde St. Sebastiaan-Werchter zorgde voor muziek en dans. Ook brachten zij een vendelgroet.

Gildebeker uit Antwerpen, vervaardigd in 1648. Deze met een schelp versierde beker is het absolute pronkstuk. →



Ludo Baron van Bogaert (1897-1989) was een neuroloog met internationale faam en doctor honoris causa van niet minder dan 14 universiteiten.

In zijn vrije tijd wist hij een indrukwekkende kunstverzameling bij elkaar te brengen. Bij zijn overlijden werd een deel van het verzamelde aan diverse musea geschonken en werd een ander deel geveild ten voordele van het medisch-wetenschappelijke onderzoek.



Het absolute pronkstuk uit het legaat van Baron van Bogaert is de beker van de Gilde van de Oude Handboog uit Antwerpen. Op een rijk gedecoreerde, zilveren voet is een schelp gemonteerd. De schelp is aan de ene kant versierd met een zicht op de Schelde en aan de andere kant met een tekst. Hieruit blijkt dat de Gilde deze beker heeft laten vervaardigen in 1648 voor een eredronk op het Vredesverdrag van Münster.

Uit informatie is mij gebleken dat in het Openluchtmuseum te Arnhem ook schutterszilver is van Limburgse schutterijen. Helaas weten de meeste schutterijen niet of zij ooit iets (in bruikleen) hebben afgestaan aan het Openluchtmuseum. Indien U delen van Uw schutterszilver mist, verdient het zeker aanbeveling om de archieven van de schutterij hierop na te slaan of te informeren bij het Openluchtmuseum of er ook zilver bij is van Uw vereniging.

Wim Pijpers.



## • KRANTEKOPPEN • KRANTEKOPPEN • KRANTEKOPPEN • KRANTEKOP •

18 jan Drumband St. Sebastianus-Margraten nu een jachthoornkorps • 31 jan Embleem van Oud Limburgs Schuttersfeest voorgesteld • 25 feb Vrouwen moeten onder de schietboom • 28 feb Voorstel Jeanny Cleven van schutterij uit Nieuwstadt met een stem verschil verworpen • Vrouwelijke schutters mogen niet meeschieten • 8 mrt Schutterij St. Martinus huldigt jubilarissen • Hulpactie voor Poolse schutterijen • Nieuwe schutterij bij OLS-federatie • 14 mrt Jeanny kan schuttersbond wel schieten • Limburgse schutterij discrimineert vrouwen • 12 apr Valkenburgse schutterij begon aan druk seizoen • 19 apr Schietkampioenschap en koningsvogelschieten • Valkenburgse schutterij kan een keizer krijgen • Solistenconcours ZL-Schuttersbond • 26 apr Prins-koning Frank Drissen maakt het onmogelijke waar • 3 mei Snelle vogel in St. Joost • Schutterij St. Andreas laat historie herleven • Limburgers onbekend met Britzelen-schieten • Schutterij St. Sebastianus-Eys kreeg nieuwe koning • Bondsfeest St. Anna Merum • 5 mei Patroonsfeest schutterij St. Job-Weert • 6 mei Bondsfeest schutterijen in Merum • 8 mei "Britzel" het mikpunt in Melick • 9 mei Regen na 35 jaar spelbreker bij bondsfeest in Merum • Schuttersfeest Merum afgelast • 10 mei Schutterij St. Sebastianus schiet op koningsvogel • Britzel I en II • Fietsefreem op schuttersfeest Linne • 11 mei Schuttersfeest bond EMM in Altwenterheide • Sociaal Culturele Raad in nota aan B en W van Weert: Subsidies muziekkorpsen en schutterijen verhogen • Schuttersfeest bond Eendracht in Linne • 13 mei Schutters Beesel mogen niet naar terrein Molenweg • 14 mei Proefproces van schuttersvrouw • 16 mei Zestal familie Volders helpt St. Joseph aan schutterstiel • Stralend schuttersfeest op Heerlens Bekkerveld • Optocht der giganten in Venlo wegens 400 jaar Akkermansgilde • St. Hubertus Nattenhoven wint dagbeker bondsfeest • Schuttersfeest in Merum onbeslist • Schutterij Ell in het nieuw • Posterholt en Maasniel delen schuttersprijs • 17 mei Nattenhoven wint bondsfeest Linne • St. Willibrordus uit Meijel wint bondsfeest van EMM • 20 mei Zilveren mini-OLS • Koningschieten St. Urbanus • 21 mei Schuttersfeest dames: groeiende

belangstelling • 24 mei St. Sebastianus Ell opent nieuw clublokaal • Stramproyer schutter onderscheiden • 25 mei Bondsfeest bij schutterij St. Cornelius-Irene • Schuttersfeest Nieuwenhagen • Jozé Volders schutterskampioen van Margraten • 26 mei Wilhelmina presenteert historisch boekwerk • Ook expositie in kader Federatiefeest • 27 mei Lustrum schutterij Posterholt • Schutterskoningen • Expo in teken van Federatiefeest • 28 mei Schuttersfeest in Posterholt • 30 mei Ereprijs voor Neerse Busen-Schutten • Kessel wint schuttersfeest Bond Juliana • Hingen klaar voor Federatiefeest • St. Andreas leidt in competitie Roerstreek • 31 mei Schutterskoning en burgerkoningin Nachtwachtgilde • 28e dekenaal schuttersfeest in Buggenum • Sint Oda winnaar EMM-bondsfeest in Nederweert • 1 jun Thorn wint bondsfeest • Dagbeker naar St. Michaël-Ool • Dekenaat- en Maaslandtreffen bij St. Aldegundis Buggenum • 3 jun Dekenaal schuttersfeest in Buggenum • Nieuwe uniformen St. Nicolaas-Meijel • 7 jun St. Elisabeth-schutterij op kruissnelheid naar OLS • Barbara-Leveroy wint dekenaal schuttersfeest • Dekenaatsbeker naar Leveroy • Zestallentrofee schutters Roggel • St. Michael wint Maaslandtrofee • 8 jun Bondsfeest Eendracht Born-Echt bij St. Joseph • OLS in Stokkem: geen ponton en twee bruggen afgesloten • OLS zit in geldzorgen • 162 schutterijen op Oud-Limburgs • Geen pontonbrug van Berg naar Stokkem tijdens OLS • 14 jun Dagbeker voor St. Martinus in Koningsbosch • Dagbeker voor schutterij St. Martinus uit Holtum • Susteren en Holtum winnen bondsfeest in Koningsbosch • 15 jun Bondsfeest bij St. Nicolaas • St. Petrus wint dekenaaitsbeker • 17 jun Goede-Doel-Avond tijdens ZLF 1994 Wilhelmina Hingen • 20 jun St. Antonius Tegele wint schuttersfeest Grashoek • 21 jun OLS'94: zo is het begonnen • OLS-schutters liggen niet wakker van titel • Wat is een OLS? • OLS-brochure voorgesteld • Televisies op OLS in Stokkem voor WK voetbal • 22 jun Nattenhoven wint derde bondsfeest Eendracht • Bij schuttersfeest in Heythuysen Dagbeker voor St. Antonius • 25 jun De 30.000 liter bier en de 25.000 broodjes zijn besteld: het OLS-feest kan beginnen • Schieten is bijzaak,

de saamhorigheid, het familiale daar gaat het om • Stokkem is er klaar voor • Programma 78ste OLS in Stokkem • 28 jun Journalisten en prominenten schoten er weer lustig op los • Successen schutterij St. Mauritius • 29 jun Frank Bessems nieuwe koning St. Paulus • 1 jul 163 schutterijen onder de schietboom • Speciale verkeersregeling voor feestende schutters • OLS Stokkem wordt tropisch • 2 jul Sint Elisabeth Stokkem klaar voor 50.000 gasten • Inrichting van een OLS wordt ondraaglijk zwaar • Bölkes-info • Petra en Pierre Faarts een keizerspaar apart • Come-back van St. Joris uit St. Joost • Stokkem leerde met water en vuur leven • OLS: voorzitters verdeeld over kansen van Midden-Limburg • Ook dit jaar OLS-troostprijs Geiteclub Iris 2 uit Sint Joost • 3 jul Oud Limburgs Schuttersfeest in Belgisch Stokkem • 4 jul Schutters uit beide Limburgen in zonnig volksfeest met vendeliers en koninginnen • Limburg mikt in een stralende zon • Gulden Spoor voor OLS-organisatoren • 350 kijkers OLS moeten het afleggen tegen de zon • Zoeken naar een plaatsje in de schaduw op het OLS • Stokkem een dag in de ban van de schutterijen • 500 bezoekers OLS onwel • Geen Noordlimburgers • OLS: nog acht schutterijen in de strijd • OLS: tropische temperatuur eist tol • De OLS-schuttersoptocht in Stokkem: Een lange mars tegen de hitte • Resultaten van Noordlimburgse schutterijen in optocht OLS 1994 • De OLS-schuttersoptocht in Stokkem: Een lange mars tegen de hitte • Tropische temperatuur eist tol tijdens OLS • Schutters uit hun concentratie door stilleggen schietwedstrijd • Hitte beheerst OLS 1994 • Schutters vallen bij bosjes flauw op OLS in Stokkem • Nog acht teams in de strijd om OLS-titel • Optocht door Stokkem een helletocht • Koperen ploert nekt deelnemers OLS-stoet • Het OLS van nummer 149 • Mèt zonnesteek, maar recht lopen ze • Rode Kruis moet 350 interventies verrichten • Vier Belgische en vier Nederlandse ploegen over • Beide Limburgers vinden elkaar op een snikhete schuttersweide • 5 jul Geneeskundig inspectrice na OLS: Draaiboek voor hitte en smog nodig bij grote evenementen • Meer bezoekers OLS zou catastrofaal zijn geweest • Glorietijden van Noordlimburgse



gildes liggen ver achter ons • Schutters blijven schutteren • 8 jul OLS: tweede ronde België-Nederland • Posterholt en Leveroy maken zich op voor finale OLS in Stokkem • Daar komen de schutters • 9 jul Bocholt met vijf jonkmans naar OLS-finale • Twee Sittardenaren in zestal van Bocholt • Koningin van Rotem uit 'dood' opgestaan • 11 jul Na een verbeterd eindstrijd van 4 tegen 4 Voerendaal haalt De Ouwe Limburger naar Nederland • Voerendaal wint D'n Ouwe Limburger • Schutterij St. Cornelius Irene tweede op OLS • Posterholt huilt na misser • Na vier uur kavelen is het OLS beslist • OLS-titel zet Voerendaal op z'n kop • Ouwe Limburger terug over de Maas • Oud Limburgs Schuttersfeest gaat terug over de Maas • Voerendaal wint OLS • Nederlands Voerendaal wint OLS • Dit is de kroon op 450-jarig jubileum • Simpelveldenaar ging functie Limburgse schutters na • Schutterijen hadden vroeger wel degelijk politietaken • 12 jul OLS-stuurgroep te Stokkem blikt terug op een puik feest • 13 jul Schutters van Leveroy snel uitgeschakeld • Buks met korte loop beslissend op OLS • Het 'geheime wapen' van buksemaker Jac Stals • 17 jul Roermondenaar Peter Janssen 'pechvogel' Oud Limburgs • Posterholt fraai tweede tijdens OLS • Folkloristische stoet hoogtepunt Zuid-Limburgs Federatiefeest • Hingen kende in 1762 al een keizer • Jelle en Riny Dejonge, keizerspaar voor het leven • 62 schutterijen naar Zuid-Limburgs Federatiefeest • Organisatie schoof 1 jaar vanwege het OLS in Koningsbosch • Historisch boekwerk over Schutterij Wilhelmina-Hingen • Schutterijen kunnen zich zondag meten met OLS-winnaar Voerendaal • Hingen met jaar vertraging klaar voor Zuidlimburgs Federatiefeest • Al meer dan 700 exemplaren van schuttersboek Hingen verkocht • Hingen ziet bezoekers ZLF liefst per fiets komen • Lood ZLF na twee weken uit milieu • Kinderen ZLF kunnen naar de speeltuin • 20 jul Groot Schuttersfeest in Hingen • 21 jul Voor de bôlkes • Schutters hopen in Hingen op koelte • Gebruik loden kogels op schuttersfeesten in '95 aangescherpt • 22 jul Kerkdienst voor Federatiefeest • Schutterijen in Limburg: van oorlogsvoerders en feestneuzen • 23 jul Schutters uit Hingen hebben al twaalf mille voor goed doel • Schuttersmis aan vooravond van ZLF 1994 • 24 jul Hingen decor voor Zuidlimburgs Federatiefeest

1994 • ZLF hoogtepunt uit geschiedenis van Hingen • Groot Zuid-Limburgs Federatiefeest in Hingen • 25 jul Tropisch schuttersfeest • Blote buiken overheersen uniformen op schuttersfeest • Bezoekers ZLF massaal op vlucht voor zon • Dagprijs voor OLS-winnaar St. Sebastianus uit Voerendaal • Vier winnaars op tropisch federatiefeest Hingen • Schutterij Horn onder dak

• Schutters in tropisch Hingen protesteren tegen doorgaan Federatiefeest • Die van Spaubeek in zomer-tenue, dat is niet eerlijk • Dagprijs naar Voerendaal • Vier winnaars in Hingen • 26 jul Verhitte schutterij-tamboer • Voorzitter Wilhelmina over kritiek op tropisch ZLF: "Uitsel schuttersfeesten vanwege hitte is onzinnig" • 30 jul Schutters zijn geen feestneuzen •

## ONDER DE SCHIETBOOM



### St. Sebastianus-Heerlen

In opdracht van de Stadsschutterij St. Sebastianus, heeft historicus drs. Mark van Dijk gezocht naar het oudste bewijs van bestaan van de schutterij van Heerlen. Tevens heeft hij getracht meer te weten te komen over het functioneren van deze schutterij door de eeuwen heen. Elk archief in de omgeving, waar mogelijk iets te vinden zou zijn, is door drs. Van Dijk bezocht. Zelfs het Algemeen Rijksarchief in Brussel werd daartoe door de historicus diverse malen bezocht. Drie jaar speuren bracht aan het licht dat er geen bewijs van eerder bestaan dan van 1483-1484 bestaat, maar wel werd een schat aan gegevens over het verleden van de schutterij en van de stad Heerlen. De Heerlense stadsschutterij was van mening dat deze gegevens beslist niet onvermeld en onbekend mochten blijven en daarom besloot

het bestuur dan ook de gegevens in boekvorm samen te brengen en uit te geven. Om de veelheid aan informatie te kunnen herbergen, verschenen twee delen. De prijs per deel bedraagt f 14,95. Maandag 9 mei j.l. heeft burgemeester drs. Jef Pleumeekers het eerste exemplaar in ontvangst genomen, hem aangeboden door de schutterij.

Op het Pinkstermaandag gehouden koningsvogelschieten heeft officier Jeu Beckers, onder luide toejuichingen, het koningschap van de Heerlense stadsschutterij veroverd. Jeu heeft reeds in 1988 het koningszilver mogen dragen.

Jan Haga onthoofdde de vogel bij het 28e schot, Jan en Sjeng Hanssen maakten bij het 66e en 97e schot de vogel vleugellam. Na een spannende strijd en voorbereidend werk van Rob de Vries, schoot Jeu Beckers de vogel bij het 202e schot naar beneden.



Op woensdag 1 juni plaatste de schutterij de koningsden op de Heerlerbaan voor de woning van koning Jeu. Tijdens de bronkprocessie presenteerde de nieuwe koning zich aan de inwoners van Heerlen.

### St. Andreas-Melick

Schutterij St. Andreas-Melick heeft op Hemelvaartsdag de traditie van het 'Britzel-schieten' in ere hersteld na een pauze van 26 jaar.



Een britzel is een van zoet deeg gebakken broodje, gemaakt in de vorm van een krakeling. Een aantal britzels worden onder de koningsvogel gehangen. Het is nu aan de schutters om eerst de britzels naar beneden te halen. Wanneer een britzel de grond bereikt, stort de jeugd zich erop om het smakelijke brood op te rapen.

### St. Martinus-Kinrooi

Vier winnaars op Koningsschieting. Bij schutterij Sint Martinus-Kinrooi schoot Karel Verstraten zich tot koning, al viel de vogel af nadat hij geschoten had. bij de niet-schutters won Pierre Leurs, bij de dames Maria Grispen en bij de jeugd Bart Vliegen die aldus "jeugdkoning" werd genoemd.

*De winnaars van schutterij St. Martinus-Kinrooi.*

*Jo Ernst schoot zich op 12 mei tot koning van schutterij St. Joseph uit Waubach.*

### St. Joseph-Waubach

Op Hemelvaartsdag werd onze nieuwe koning bekend. Na het 118e schot viel de koningsvogel ter aarde en ging wapenmeester Jo Ernst op de schouders. Voor de 55-jarige Jo was deze hoogste schutterseer bijzonder eclatant wijl hij pas voor de derde keer in zijn korte schuttersloopbaan op de echte 'vereins' koningsvogel meeschoot. In 1991 is Jo lid van onze schutterij geworden. De interesse was bij hem gewekt nadat hij op het koningschieten 1991 de zogenaamde 'vrije vogel' voor burgers en niet-leden naar beneden schoot, wat impliceerde dat hij vrijsschutterskoning 1991 werd.

Dat de schietkunst hem aangeboden is, blijkt uit zijn kunde en vaardigheid die hij middelerwijl reeds bewezen heeft als wapenmeester. Als oud-militair en wapendeskundige is deze functie bij hem in professionele handen. Samen met collega-wapenmeester Piet Vervuren vormen deze beide schutters een goed duo die de wapens van de schutterij goed onderhouden.

Martin Evertz, Waubach.



### Gemeente Margraten

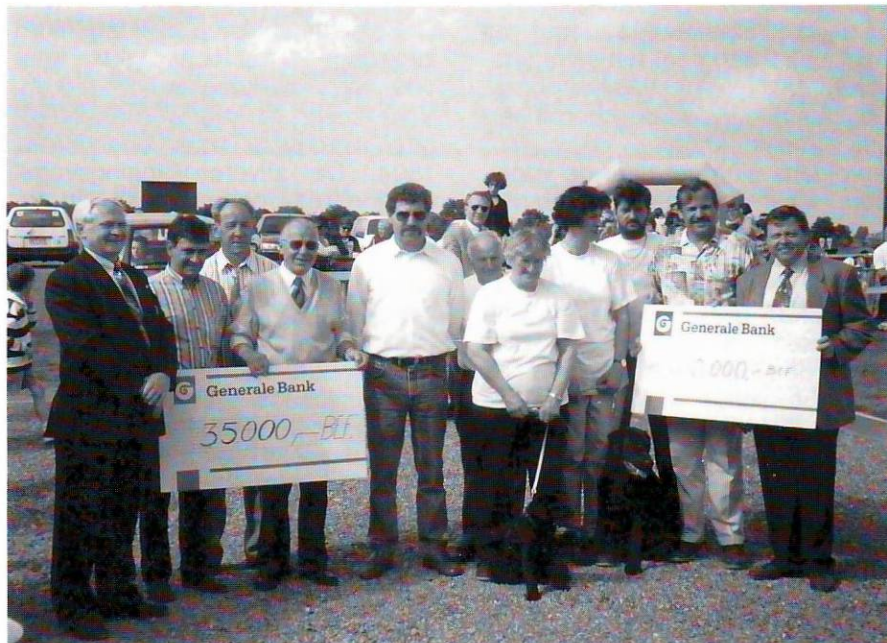
Op 21 mei werd gestreden om het erekruis van de Gemeente Margraten. Maar liefst 40 schutters uit Margraten, St. Geertruid, Noorbeek en Mheer streden om het erekruis. Jozsé Volders van St. Joseph-St. Geertruid werd eerste, terwijl Servé Weijers en Roger Brals van St. Brigida-Noorbeek de 2e respectievelijk 3e prijs opeisten. Een week eerder sleepte het zestel van Jozsé Volders de gemeentelijke wisselbeker in de wacht.





## Schutterijen steunen blinden

Op Pinkstermaandag hield de Kiwanis van Bocholt haar jaarlijks "buksschieten" op het terrein van de schutterij Sint Servatius-Raam Ophoven. Deze vereniging overhandigde er een cheque aan de VFOBB uit Bocholt welke instaat voor de opleiding van de hond "King", die na verblijf in een pleeggezin nu een jaar opleiding gaat volgen om daarna aan een blinde te worden overgedragen. Schutterij Sint Hubertus-Manestraat Molenbeersel volgde dit mooie voorbeeld door de jonge hond "Dana" (genoemd naar de zangeres Dana Winner) te steunen. Een mooi gebaar van beide schutterijen!



*Cheques voor de opleiding van blinde-geleidehonden.*

## Verzustering

In het kader van een 'verzustering' bracht op 5 juni een afvaardiging van het gemeentebestuur van Kinrooi, samen met vertegenwoordigers van een aantal Kinrooise schutterijen, een bezoek aan de Nederlandse gemeente Didam. Deze gemeente organiseerde haar jaarlijkse 'Didam op stellen' en tegelijkertijd organiseerde de schutterij Loil Vooruit er een kringdag.

## St. Catharina-Neeroeteren

Tijdens de persconferentie van het OLS-1994 op 8 juni, werd door een bestuurslid van de OLS-Federatie bekendgesteld dat schutterij St. Catharina-Neeroeteren thans rustende is.

Het is des te opmerkelijker dat deze schutterij, die toch een goede naam en faam heeft, zich wel inschreef voor dit OLS maar in de tussentijd ter ruste is gegaan.

Het is te hopen dat er enkele sterke schouders komen die de schutterij weer hernieuwd laten voortbestaan.

## Verbroederingsschiëting

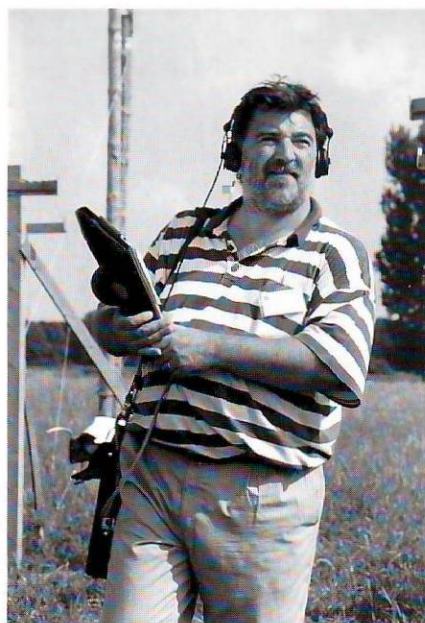
De Verbroederingsschiëting van de drie Lommelse schutterijen werd dit jaar gewonnen door schuttersgilde St. Jozef, tweede werd St. Ambrosius en als laatste eindigde St. Sebastiaan. Maar liefst 55 schutters namen deel aan deze schiëting.

## Lei Meisen

Dit jaar was het voor de tiende keer dat Lei Meisen het OLS versloeg voor de luisteraars van Omroep Limburg. Medeverslaggever Nico Jessen moest dit jaar helaas verstek laten gaan vanwege ziekte.

Zonder omhalen kan gesteld worden dat mede door de intensieve verslaggeving van Lei en Nico het OLS een grotere uitstraling heeft gekregen in de afgelopen periode.

Wij wensen Nico vanaf deze plaats veel sterkte en een spoedig herstel toe.



*Lei Meisen, 10 jaar dé verslaggever van het OLS. Dit jaar helaas zonder Nico Jessen.*

## Journalistentreffen

Op de schietaccomodatie van St. Mauritius-Strucht vond op 25 juni de vijfde aflevering plaats van het 'Journalistentreffen'. De belangstelling was dit jaar minder als gevolg van de WK-voetbalwedstrijd België-Nederland.

De vertegenwoordigers van het Limburgs Schutterstijdschrift toonden zich duidelijk de sterksten. Zij legden beslag op de eerste plaats en dus op de Jos Daniëls Wisseltrofee, gevolgd door het team van Gewest tot Gewest en het Proteam Limburg.

Op het individuele vlak ging de eerste prijs ('t Pintje-trofee) naar Cor Voorter, Wim Pijpers werd tweede en Claire Dideren van Radio Mergelland werd derde.

## St. Sebastianus-Grote Brogel

Traditiegetrouw hield het gilde op kermismaandag haar vogelschiëting. Aangezien dit jaar de vogelschiëting viel op 11 juli, feestdag van de Vlaamse gemeenschap, werd een bloemenhulde gebracht en één minuut stilte gehouden bij het oorlogsmonument 1914-1918 - 1940-1945 en voor de gesneuvelden van de 'Donderslag 1648'. Te gast was schutterij St. Catharina uit Stramproy.



Na de plechtige H. Mis begaf het gezelschap zich naar het schutterslokaal waar de installatie plaatsvond van de nieuwe beschermheer, Jaak Vandekerckhof.

Vervolgens ging het naar de vogelboom, waar eerst het 'poal houwe' plaatsvond en men driemaal rondom de schietboom trok om zich te vergewissen of alles wel veilig was. Toespraken gingen vooraf aan de ereschoten, hierna ging een spervuur in de richting van de vogel. Bij het 118e schot was het Patrick Pinxten die de laatste restjes van de gaai afschoot en koning werd voor het jaar 1994-95. Als dekens zullen fungeren Jan Dries en Jan Dirckx.

Na het brengen van een koningsvendelgroet door Jo Kwaspen en een optreden van een vendelier van schutterij St. Catharina-Stramproy, bracht onze drumband een serenade aan het koningspaar.

Koning der genodigden werd Louis Poelmans, wijk de heer Kuppens van St. Catharina-Stramproy het erekruis won.

### St. Christoffel-Roermond

De zich stadsschutterij noemende schutterij St. Christoffel uit Roermond sukkelde al enige tijd met haar gezondheid. Er worden pogingen in het werk gesteld om de vereniging weer levensvatbaar te maken.

### VV Nunhem-MVV

Traditiegetrouw nodigt de voetbalvereniging Nunhem eredivisieclubs uit om tegen te spelen. Was eerder Fortuna al aan de beurt, op zaterdag 30 juli was MVV aan de beurt. Alvorens men elkaars krachten gingen meten op de grasmat, mochten de spelers van MVV hun kunnen tonen met de zware buks op het schietterrein van St. Agatha in Haalen. Winnaar werd spits Sjoerd Sanders.

### St. Hubertus-Gulpen

Schutterij St. Hubertus Gilde Gulpen heeft nog veel voor de boeg. Net hebben we het 178e bondsfeest georganiseerd, dat geheel opnieuw moest worden opgezet daar onze schuttersweide plaats heeft moeten maken voor een grote vijver, of het volgende feest staat er al weer aan te komen.

Onze schutterij zal op vrijdag 28 en zaterdag 29 oktober 1994 haar 400-jarig bestaansfeest vieren. Voor zover er kan worden nagegaan werd de schutterij opgericht in 1594. De zilveren koningsvogel werd in 1611 gerestaureerd. In het boek "De woeste avonturen van de Bokkerijders", staat vermeld dat onze schutterij in 1751 de Schepenbank assisteerde.

Het programma voor het feestweekeinde wordt gehouden in ontmoetingscentrum 'Timpaan'.

Op vrijdag 28 oktober zullen tijdens de feestavond de volgende leden gehuldigd worden: Cor M. Debie 40 jaar lid, J. Brouns 25 jaar lid, H.W. Koornneef 25 jaar lid, W.M. Koornneef, J.H. Vluggen 25 jaar lid en J.X. Zink 25 jaar lid.

Zaterdag 29 oktober is er een H. Mis en receptie.

Maar alsof dit nog niet alles is, zal onze schutterij op 16 juli 1995 het Zuid-Limburgs Federatiefeest organiseren.

### St. Martinus-Horn

Op 24 juli opende deze schutterij haar nieuw schutterslokaal "Aan de Heys" gelegen aan de Heythuysersweg in Horn.

### Gevraagd

Video-opnamen (VHS) van optochten OLS en ZLF (lieftst hele optocht). R. van Cruchten tel. 043-652628.

### St. Hubertus-Manestraat

Met een foto uit 1955 prijkt schutterij St. Hubertus-Manestraat Molenbeersel in de Heemkalender 1995 die uitgegeven is door de Geschied- en Heemkundige Kring Kinrooi. Voor meer info en aankoop kunt U terecht op telefoon 089-701410.

### Verloren

Adresboekje tijdens het ZLF in Hingen. Terug te bezorgen bij Johan Pelzer, Eisenhowerlaan 144, Beek.

## AGENDA

- 15 okt ZLSB: Evaluatievergadering muziek
- 25 okt Heythuysen: Bestuursvergadering Stichting SAS
- 29 okt St. Hubertus-Gulpen: jubileum 400-jarig bestaan
- 4 nov ZLSB: Bestuursvergadering
- 11 nov Najaarsvergadering schuttersbond St. Gerardus
- 12 nov Sittard: Najaarsvergadering OLS-Federatie
- 13 nov St. Gregorius-Visserweert Illikhoven: Schuttersmis
- 13 nov St. Sebastianus-Voerendaal: 4e Marketentstertreffen
- 22 nov Sittard: Bestuursvergadering OLS-Federatie

## OP DE VALREEP

Op 13 en 14 augustus hield de schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o. op het schietterrein van schutterij St. Stephanus-Dieteren de schietwedstrijden om het persoonlijk kampioenschap 1994.

Bijna 200 schutters van 17 aangesloten verenigingen streden om de ereplaatsen.

Na een spannende kaveling van 2 dagen, eerst op blokjes van 1,5 x 1,5 x 1,5 cm en zondags op blokjes van 1 x 1 x 1 cm, kwamen bij het drietalschieten Jo Laumen, Marjan Laumen en Jos Bogie (St. Stephanus-Dieteren) als winnaars uit de bus.

Het persoonlijk kampioenschap bij de dames werd gewonnen door Marjan Laumen (St. Stephanus-Dieteren), op de tweede plaats gevolgd door Mevrouw van Melick (St. Matthias-Posterholt), de derde prijs ging naar Mevrouw Smeets (Eendracht-Grevenbicht).

Bij de heren behaalden W. Geelen (St. Stephanus-Dieteren) de 5e prijs met 113 punten, J. Arntz (H.Kruis-Grevenbicht) de 4e prijs met 117 punten, P. Arntz (H. Kruis-Grevenbicht) de 3e prijs met 118 punten en J. van Daal (St. Joseph-Buchten) de 2e prijs met 120 punten. Persoonlijk kampioen werd Jac Geelen (St. Stephanus-Dieteren) met 123 punten. Hij kreeg uit handen van bondsvoorzitter Jo Herffs de kampioensbeker uitgereikt.

Th. Hoorens.



## WIJ FELICITEREN

### Huwelijk redactielid

Op zaterdag 30 juli trad ons redactielid Jos Gerits in het huwelijk met Leonique Siebers. Vanaf deze plaats willen wij het jonge echtpaar nogmaals veel geluk en voorspoed toewensen.

### Promotie schutter

Luc Wolters lid van schutterij St. Sebastianus-Eys is onlangs afgestudeerd. Drs. Luc Wolters schreef zijn afstudeer-opdracht over, hoe kon het ook anders, het schutterswezen.

### Koninklijke onderscheiding

Op 19 juli heeft burgemeester Smeets van de gemeente Roerdalen de bronzen eremedaille in de Orde van Oranje Nassau opgespeld bij Paul de Beer (56). De Beer is reeds 40 jaar lid van St. Urbanus-Maasniel.



*Keizerspaar van de Borgh.*

### Schutterskeizer

Jan van de Borgh is de nieuwe keizer van schutterij St. Matthias-Posterholt. Reeds in 1791 kende deze schutterij al een keizer genaamd Wilhelmus van de Borgh. In 1808 werd deze opgevolgd als keizer door zoon Johannes van de Borgh. Jan van de Borgh is de 9e keizer in de geschiedenis van schutterij St. Matthias. De keizersplaat die Jan draagt heeft dezelfde vorm als de keizersplaat van zijn voorvader uit 1808. De foto van het keizerspaar Jan en echtgenote/keizerin Lisette werd genomen tijdens het bondsfeest in Koningsbosch op 12 juni 1994.



*Koningspaar Frank en Monique Bessems-Deckers, terzijde gestaan door de ouders van Monique, Lea en Piet Deckers, van schutterij St. Joseph-St. Geertruid.*

## SCHUTTERSKONINGEN

Jeu Beckers St. Sebastianus-Heerlen (202e sch)  
 W. Bergh Sr Dorpskoning Vlodrop (90 sch)  
 Frank Bessems St. Paulus-Epen  
 Toon Billekens Akkermansgilde-Venlo  
 Jaak Charlier St. Elisabeth-Stokkem  
 Henri Claessens St. Martinus-St. Maartensvoeren  
 René Cloudt St. Martinus-Vlodrop (103 sch)  
 Koos Coenen St. Anna-Maasbree  
 Jos Collaris Wilhelmina-Nieuwenhagen  
 Léon Crommentuyn St. Georgius en St. Sebastianus-Beesel  
 Stef Cruisberg St. Barbara-Reuver (131 sch)  
 Gerry Curfs St. Lambertus-Oirsbeek (2e x)  
 Mario Deneer jeugdkoning St. Joris-Wessem  
 Sijr Dolmans St. Barbara-Meerssen (77e sch)  
 Martin Driessen St. Urbanus-Maasniel (7e x)  
 Jo Ernst St. Joseph-Waubach (118 sch)  
 Paul Gerits St. Sebastiaan-Dorne  
 Jos Heemels St. Sebastianus-Herkenbosch  
 Leon van Hees St. Hubertus-Schaesberg (145e sch)  
 Koos Houben St. Hubertus-Schaesberg (Landgraafkoning, 162e schot)  
 Jan Houten Nachtwachtgilde-Berg en Terblijt (99e sch)  
 Sjaak Huynen St. Sebastianus-Margraten  
 Harrie Jennekens St. Mauritius-Strucht (420 sch)  
 Leon Jeurninck St. Petrus-Kelpen Oler  
 Tony Kunnen St. Monulphus & Gondulphus-Rotem (350e sch)  
 Jos Lamberigts St. Martinus-Kessenich  
 Willy Linke St. Rosa-Sittard  
 Mathieu Maenen St. Martinus-Niel bij As (168e sch)  
 Jac Raaymakers St. Michaël-Ool  
 Theo Op 't Roodt St. Lambertus-Molenbeersel  
 Jozef Rutten St. Pieter-Elen  
 Henri Scheeren St. Joris-Wessem  
 Henri Schrijvers St. Dionysius-Opoeteren  
 Theo Speetgens St. Sebastianus-Schimmert  
 Piet Stienen St. Michaël-Thorn  
 Peter Verheyen St. Lambertus-Kinrooi (135e sch)  
 Theo Verslegers St. Anna-Voorshoven (117 sch)  
 Jo Weerts St. Sebastianus-Eys (246 sch)  
 Henny Wolfs St. Joseph-St. Geertruid



**JUBILARISSEN***12½-jarig lidmaatschap*

|                    |                            |
|--------------------|----------------------------|
| Rob Bovens         | St. Mauritius-Strucht      |
| Rob Braeken        | St. Mauritius-Strucht      |
| René Faessen       | St. Sebastianus-Voerendaal |
| Peter Heijnen      | St. Mauritius-Strucht      |
| Hub van de Hove    | St. Mauritius-Strucht      |
| Jos Huyten         | St. Sebastianus-Voerendaal |
| Roger Lemmens      | St. Mauritius-Strucht      |
| Mark Lenoir        | St. Mauritius-Strucht      |
| Roger Oerlemans    | St. Sebastianus-Voerendaal |
| Marie-José Peeters | St. Sebastianus-Voerendaal |

*25-jarig lidmaatschap*

|                     |                               |
|---------------------|-------------------------------|
| F.W.D. Aendenroemer | St. Urbanus-Maasniel          |
| Toon Billekens      | Akkermansgilde-Venlo          |
| Pierre Boumans      | St. Sebastianus-Voerendaal    |
| M.H.R. Broens       | St. Laurentius-Spaubeek       |
| L.P.M. Op de Camp   | St. Laurentius-Spaubeek       |
| M. Coelen-Bouwels   | St. Job-Leuken                |
| G.M.M. Cuijpers     | St. Laurentius-Spaubeek       |
| Jan Dirks           | St. Mauritius-Strucht         |
| M. Füsers-van Dijk  | St. Urbanus-Maasniel          |
| J.L.M. Goossens     | St. Joseph-Stein              |
| Bert Hazelhof       | St. Sebastianus-Voerendaal    |
| J. Hendriks-Kruse   | St. Urbanus-Maasniel          |
| N. Heutmeekers      | St. Laurentius-Spaubeek       |
| T.A.G. Heylighen    | St. Stephanus-Dieteren        |
| J.A.E. Kees         | St. Salvius-Limbricht         |
| A. Kessels-Peijts   | St. Urbanus-Maasniel          |
| J.F. Kollee         | St. Laurentius-Spaubeek       |
| P.J. Kruytzer       | St. Cornelis Irene-Posterholt |
| N. Lemmens          | Marcellinus en Petrus-Geleen  |
| Louis Litjens       | St. Lambertus-Helden          |
| J. Raven            | Marcellinus en Petrus-Geleen  |
| H.H.M. Riela        | St. Laurentius-Spaubeek       |
| H.J.H. Roelofs      | Eendracht-Papenhoven          |
| R.J.S. Schreurs     | Eendracht-Papenhoven          |
| H. Smeets           | St. Laurentius-Spaubeek       |
| J.J.H. Smeets       | St. Laurentius-Spaubeek       |
| J.M.R. Soeteman     | St. Joseph-Stein              |
| K. van Tienen       | St. Jan-Nieuwstadt            |
| W. Voss             | Akkermansgilde-Venlo          |
| L.H. Willems        | St. Laurentius-Spaubeek       |

*40-jarig lidmaatschap*

|                      |                               |
|----------------------|-------------------------------|
| Walter Boumans       | St. Sebastianus-Voerendaal    |
| J.H.G. van Cleef     | St. Salvius-Limbricht         |
| J.L. Cuppen          | Wilhelmina-Horst              |
| J.G.H. Drummen       | St. Joseph-St. Geertruid      |
| J. Geraedts          | St. Urbanus-Maasniel          |
| W.M.P.A. Gijsberts   | St. Cornelis Irene-Posterholt |
| Richard de Haan      | St. Sebastianus-Voerendaal    |
| J. Jorissen          | Marcellinus en Petrus-Geleen  |
| H.J.P. Kessels       | St. Urbanus-Maasniel          |
| M. Kruytzer          | St. Lambertus-Neeritter       |
| H.G.L. Spreeuwenberg | Wilhelmina-Horst              |
| M.G.P.H. v.d. Vorst  | St. Cornelis Irene-Posterholt |

*50-jarig lidmaatschap*

|                   |                            |
|-------------------|----------------------------|
| Huib Boumans      | St. Sebastianus-Voerendaal |
| M.L.G. Op de Camp | St. Laurentius-Spaubeek    |
| P.J. Heijnen      | St. Laurentius-Spaubeek    |
| H.G. Sillen       | St. Laurentius-Spaubeek    |
| J.G.M. Wachelder  | St. Laurentius-Spaubeek    |

*60-jarig lidmaatschap*

L. Driessen Akkermansgilde-Venlo

*77-jarig lidmaatschap*

Chris Peters (95) St. Martinus-Horn.  
Chris is koploper als het gaat om het lidmaatschap van de OLS-Federatie. Gestoken in vol ornaat bracht zijn complete schutterij hem op 31 juli een bezoek, waarbij de drumband een serenade bracht.



*Jean Ulrichs,  
voorzitter van schutterij St. Elisabeth-Stokkem.*

**EERSTE GULDEN SPOOR**

Voorzitter Jean Ulrichs van schutterij St. Elisabeth-Stokkem kreeg uit handen van Jaak Jaspers (afgevaardigde van minister-president Van den Brande) het eerste Gulden Spoor.

Deze onderscheiding wordt uitgereikt in het kader van de voorbereidingen van 700 jaar Gulden Sporenslag aan Vlamingen die zich manifesteren in combinatie met andere Europeanen.

Het moeten initiatieven zijn die in het oog springen. Het Oud-Limburgs Schuttersfeest is een evenement dat grote bekendheid geniet in Vlaanderen. Daarom ook kreeg de organisator van het OLS-1994 de eerste Gulden Spoor.

**WIJ GEDENKEN****Indrukwekkende uitvaartplechtigheid**

Volkomen onverwacht is op 26 januari 1994 in de leeftijd van 69 jaar overleden de Hoogeerwaarde Heer Deken Frits van Tuel, geestelijk beschermheer van Sint Catharina 1480 Gilde van Wieerter Stadsschötte.

Gildebroeders en Zusters van het Sint Catharinagilde waren aanwezig om hem de laatste eer te bewijzen.





Foto: Fotopersburo Fer Traugott, Roermond.

Naar de wens van de overledene werden traditionele gildegebruiken ingepast in het geheel van de verschillende diensten.

Daags voor de begrafenis lag Deken van Tuel opgebaard voor het hoogaltaar in de St. Martinuskerk. Vele honderden mensen maakten van de gelegenheid gebruik om afscheid te nemen. De dodenwacht werd uitgevoerd door de gildebroeders in gala-costuum.

Op de dag van de begrafenis werd de kist met het stoffelijk overschot door 6 gildebroeders op de schouders de kerk ingedragen. Uit eerbetoon voor de overledene werd de gildekoning van zijn koningszilver ontdaan. Het koningszilver werd vervolgens op de kist gelegd bij zijn stola en zijn kelk.

De zeer druk bezochte en indrukwekkende kerkdienst werd voorgegaan door vicaris-generaal R. Maessen. Onder de vele kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders die de dienst bijwoonden, bevonden zich de Bisschop van Roermond Mgr. Frans Wiertz en hulp-bisschop Mgr. Alphons Castermans. Verder was het voltallige college van B en W van de stad Weert aanwezig.

Na afloop van de kerkdienst droegen de gildebroeders de lijkstaf de kerk uit.

Mgr. Wiertz verrichtte op het kerkhof de laatste zegening (zie foto), waarna familie, genodigden en parochianen afscheid konden nemen van Pastoor-Deken van Tuel.

Het Gilde Sinte Catharina 1480 nam op haar eigen wijze afscheid van hun Patronus Spiritualis Frits van Tuel. Nadat het koningszilver weer de gildekoning was omgehangen, werd de kist met het stoffelijk overschot door de gildebroeders naar het geopende familiegraf gedragen en daar langzaam in neergelaten. Terwijl de afgedekte trommen roffelden, brachten de met een rouwband gesierde vaandel en vendels een laatste groet. Twee aan twee werd er afscheid genomen. Daeke Thieu Heijmans van het Sinte Catharina-gilde reikte eenieder, die daar behoefte aan had, aarde aan om op de kist te werpen.

Deken van Tuel was door zijn kennis van het Weerterland en in het bijzonder de belangstelling en interesse voor zijn Stadschötte Sinte Katrien een waar voorbeeld. Hij bracht niet alleen het gilde tot vooruitgang, maar ook anderen buiten het Dekenaat raakten door hem weer meer betrokken bij de Kerk.

Deken van Tuel was een voortreffelijk spreker. Hij wist ook zeer velen te boeien en te stimuleren om hun schouder onder zaken te zetten die men verloren achtte. Zo was hij in Limburg één der eersten, die na de oorlog in verval geraakte Sacramentsprocessie in ere herstelde.



Zijn verdiensten werden bekroond met vele onderscheidingen, zoals: Officier in de Orde van Oranje Nassau, Chapelain Honoraire de Lourdes, Ereburger van de stad Weert, Kanunnik van het Kathedraal-kapittel in Roermond en Patronus Spiritualis Sinte Catharina 1480.

De binnen het Sinte Catharinagilde zeer geliefde en markante Deken Frits van Tuel is niet meer, een groot gildebroeder is van ons heengegaan. Dat hij moge rusten in vrede.

Thieu Heijmans, Daeke van ut Gilde  
Jos Janssen, Daeke schriever.

Jo Hannen, ere-lid van St. Anna-Merum. Overleden op 7 mei in de leeftijd van 61 jaar.

Frien Reijnders, lid van St. Nicolaas-Heythuysen. Overleden op 15 mei in de leeftijd van 36 jaar.

Jan Schurgers, lid van St. Martinus-Dilsen. Overleden op 27 mei in de leeftijd van 79 jaar.

Jef Prevoo, oud-commandant van St. Hubertus-Gulpen. Overleden op 10 juni in de leeftijd van 71 jaar. Op verzoek van de familie werd Jef door een afvaardiging van de schutterij naar zijn laatste rustplaats begeleid.

Jac Delissen, lid van St. Sebastianusgilde-Beegden. Overleden op 11 juni in de leeftijd van 84 jaar.

Pierre Verboeket, ruim 50 jaar lid van St. Sebastianus-Eil. Overleden op 1 juli op 79-jarige leeftijd.

Annie Boss-Haenen, mede-oprichtster van het damescomité schutterij St. Martinus-Vaesrade. Overleden op 1 juli op de leeftijd van 69 jaar.

Piet Dircks, lid van St. Joseph 1886-Koningsbosch. Overleden op 7 juli op 44-jarige leeftijd.

Jan van Hoef, lid van St. Sebastianus-Herkenbosch. Overleden op 22 juli. Hij werd 34 jaar.

Zef Bouts, ruim 61 jaar lid en bestuurslid van St. Willibrordus-Obbicht. Overleden op 29 juli in de leeftijd van 74 jaar.

Wullum Heijmans, lid van St. Lambertus-Neeritter. Overleden op 6 augustus in de ouderdom van 80 jaar.

Wim Bartels, ruim 38 jaar lid van St. Sebastianus-Voerendaal. Overleden op 6 augustus op de leeftijd van 58 jaar.

Toon Vaas, lid van St. Sebastianus-Laar Weert. Overleden op 7 augustus in de leeftijd van 62 jaar.

## ENE SCHÖT WÜARDT BEGRAVE

Vöal Joahre is hä achter de Vahn gegange,  
hääät döx mit ee Glas Beor aan de Thek gestange.  
Sien Uniform hääät hä gedrage mit Stoot,  
Helm un Säbel stungen hem goot.  
Kapp un Kugel hääät hä nie versoaape  
un mennig een Kier dä Vugel loss geschoate.  
Zint Jann woar siene gowe Daag,  
die Versammlung loog hem dänn op dä Maag.  
Op ee Schöttest fest waas hä ümmer present,  
mann woar hääät bie hömm neet angisch gewendt.  
Ene richtige Schött dä ümmer kuscheort,  
hä is in dä Hiemel inmascheort.

Juni 1989, Josef Peters.  
Höngen-Selkant.

## INHOUDSOPGAVE

| Artikel  | pag. |
|--|------|
| Colofon + Voorwoord  | 1    |
| 400 Jaar Akkermansgilde  | 2    |
| Schutterijen op het Limburgse platteland (slot)                  | 4    |
| Adreswijzigingen   | 5    |
| Kopstukken uit de schutterswereld in verleden en heden I         | 5    |
| 450 jaar Koninklijke Schutterij St. Sebastianus-Voerendaal       | 10   |
| 4e Marketentstertreffen te Voerendaal                            | 12   |
| Uit het marketentstermandje                                      | 12   |
| Voor U gelezen   | 13   |
| Bouwstenen voor de geschiedenis van het Limburgse Schutterswezen | 14   |
| Oranje Nassau-Roermond 80 jaar jong                              | 14   |
| Limburgsche schutterijen onder vuur (3)                          | 16   |
| OLS-1994; ondanks tegenslagen goed feest                         | 17   |
| ZLF-1994 groot organisatorisch succes                            | 22   |
| OLS-1969 Molenbeersel  | 23   |
| Vragen / Limburgs Schutterijen Museum                            | 23   |
| De pers informeren vraagt actieve opstelling                     | 24   |
| Lezers schrijven   | 24   |
| De geschiedenis van het OLS (5)                                  | 27   |
| Eene herinnering aan vorige tijden                               | 30   |
| Permanente tentoonstelling schutterszilver                       | 31   |
| Krantekoppen   | 32   |
| Onder de schietboom  | 33   |
| Agenda / Op de valreep   | 36   |
| Wij feliciteren  | 37   |
| Wij gedenken   | 38   |
| Ene schöt wüardt begrave   | 40   |
| Inhoudsopgave / Redactie / Correspondenten                       | 40   |

## REDACTIE / CORRESPONDENTEN

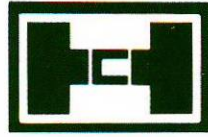
- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25 6093 GG Heythuysen; Tel. 04749-2868, fax 077-891490.
- ★ Schuttersbonden Berg en Dal, St. Gerardus-Amstenrade en Zuid-Limburgse Schuttersbond: Drs. Jos Gerits Soppestraat 12 6176 AM Spaubeek; Tel. 04493-2296, fax 04493-5548.
- ★ Schuttersbonden Eendracht Maakt Macht en Juliana: Piet Hermans Hegstraat 13 6001 EW Weert; Tel. 04950-44548.
- ★ Schuttersbonden De Maasvallei en Maas & Kempen: Werner Smet Breeërsteenweg 124 3640 Kinrooi; Tel. 089-563132.
- ★ Schuttersbond Eendracht Born-Echt en Midden-Limburgse Schuttersbond: Drs. Jean Walraven Borgeind 21 6041 AP Roermond; Tel. 04750-18124.
- ★ Correspondent Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o.: Cor Voorter Maj. Evanslaan 1 6114 KR Susteren; Tel. 04499-1539.
- ★ Correspondente schuttersbond St. Gerardus-Amstenrade: Yvonne van de Wall, Antoniusstraat 84, 6166 XL Geleen; Tel. 046-755123.
- ★ Correspondent schuttersbond Juliana: Mat Nellen, Postbus 8020, 5993 ZG Maasbree; Tel. 04765-1626, fax 04760-71980.
- ★ Correspondent Z.L.S.B.: Fred Louwen Baron de Selysstraat 15 6301 JZ Valkenburg; Tel. 04406-42322.



**HENDRIK**  
**VAN DER PUTTEN**

SLAGHOEDJES  
SCHUTTERIJKRUIT  
REPARATIE  
HERLAAD APP.

Zwartbroekstraat 28  
Roermond  
Telefoon 04750-30688



**Mr Cas van Heugten**

ADVOCAAT EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214, 6136 AE Sittard  
Telefoon: 046-528899 – Telefax: 046-528900

Algemene rechtspraak, civiel recht, strafrecht,  
sociaal verzekeringsrecht, adviezen, incasso's, slachtofferhulp,  
verkeerszaken, letselschades, schaderegeling met verzekering-  
maatschappijen en contacten met Duitse en Belgische advocaten.

drukkerij  sinds 1935  
**LIMBURGSCHE POST** 

Heerstraat Noord 69  
6099 AW Beegden (NL)  
Postbus 5033  
6097 ZG Beegden (NL)  
Telefoon 04747-1651  
Telefax 04747-2891

Lid Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen KVGGO  
Lid Vereniging Produktbewaking Grafische Industrie VPGI  
Lid Sectie van Producenten van Beveiligd Drukkerwerk

# UITLIJNEN BALANCEREN MONTAGE SPORTVELGEN



.....  
ALLE BEKENDE MERKEN BANDEN DIREKT UIT  
VOORRAAD LEVERBAAR

Bandenspecialist

**KICKEN b.v.**

**VOERENDAAL**

Valkenburgerweg 41  
Tel. 045 - 751700

**MAASTRICHT**

Bemelerweg 90  
Tel. 043 - 621515

**TEGELEN**

Kaldenkerkerweg 96  
Tel. 077 - 733433

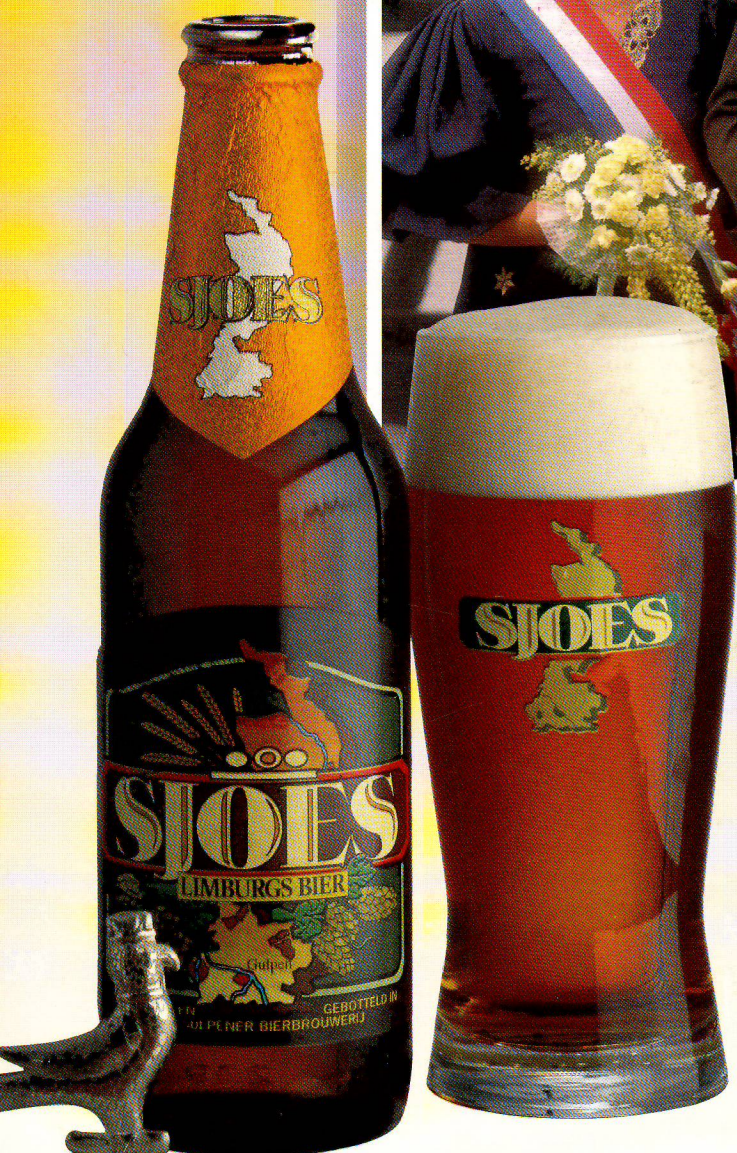
**SITTARD**

Bergerweg 59  
Tel. 046 - 510707

Vergeet  
niet  
uw  
abonne-  
mentsgeld  
tijdig  
te  
betalen.



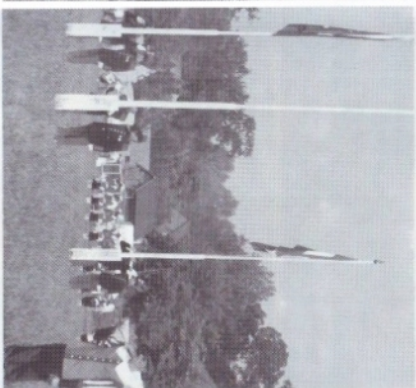
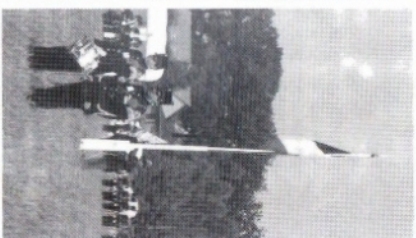
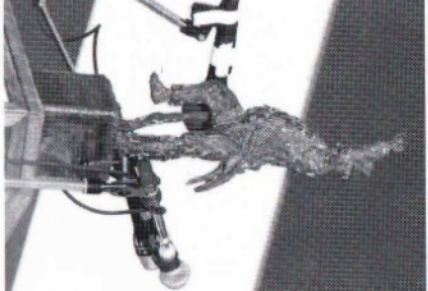
LIMBURGSE BIER SPECIALITEITEN  
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ



# GULPENER SJOES

LIMBURGS  
KONINGSPAAR









Wij feliciteren de Koninklijke Schutterij Sint Sebastianus uit Voerendaal met de overwinning van het OLS-1994 en wensen hen veel succes toe met de voorbereidingen van het OLS-1995.

Foto's Piet Jeurissen

